



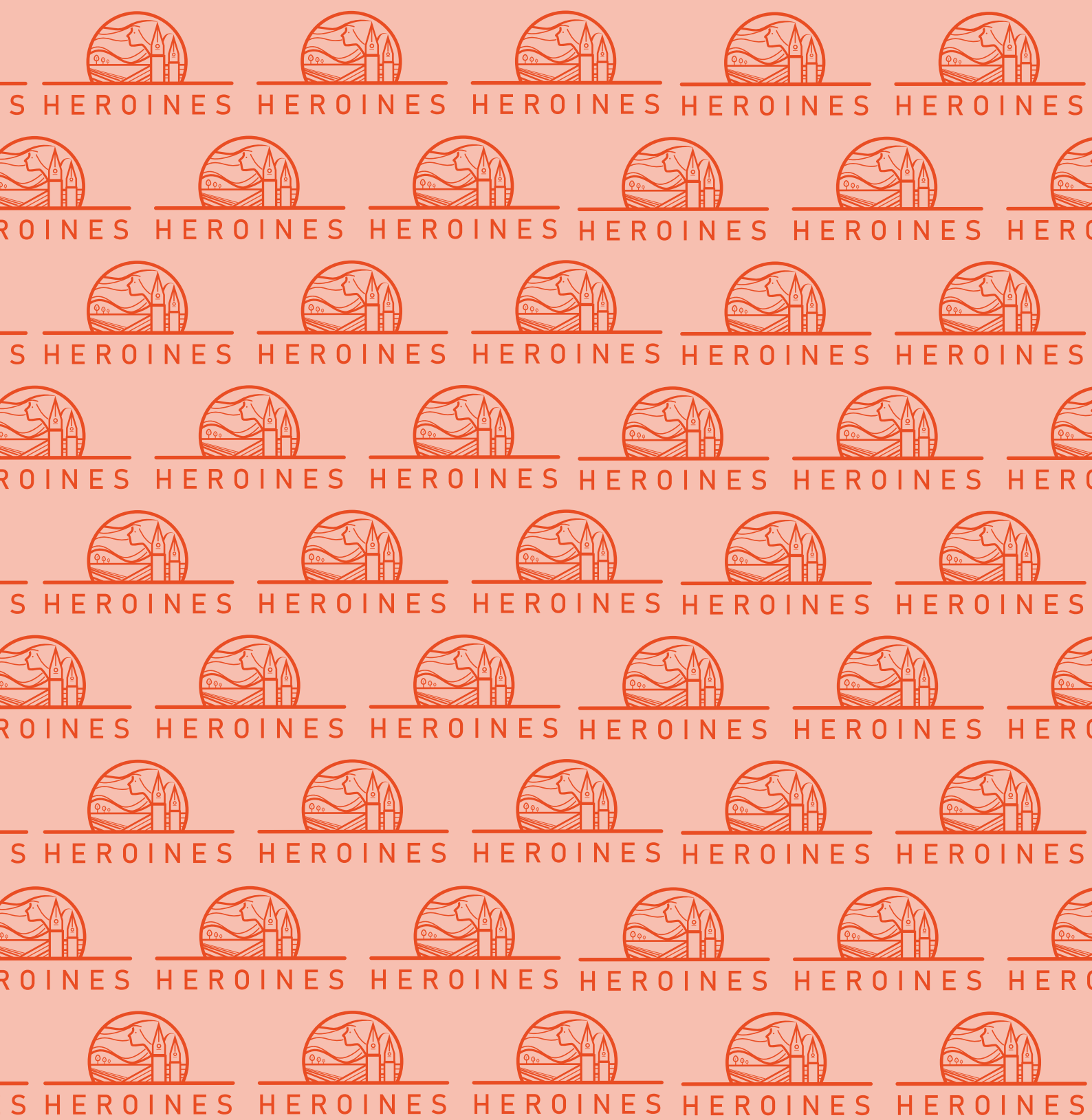
# HEROINES

## Ženske vzornice

[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)



Sofinancira program  
Evropske unije  
Erasmus+



Ta projekt je bil financiran s podporo Evropske komisije. Ta publikacija odraža stališča le avtorja in Komisija ne more biti odgovorna za vsako uporabo informacij, ki jih vsebuje.



# KAZALO

## Ženske vzornice

Ženske vzornice	3
Ženske vzornice	5
Aila Meriluoto	6
Alison Lapper	8
Alma Karlin	10
Andrea Asworth	14
Andrea Sayago	18
Anna Svedholm née Lappalainen	21
Anne Frank	23
Ane Lister	27
Arnhil Lauveng	31
Doreen Lawrence	33
Elisabeth Packard	37
Emmeline Pankhurst	41
Esma Redžepova-Teodosievska	45
Indira Gandhi	47
Irene Villa	49
Jane Goodall	53
Katerina Vrana	55
Lena Manta	57
Dafni Venieri	59
Mada Tsagia-Papadakou	61
Marina Marroquí	65
Marta Plaza	69
Medusa	73
Melisa Gutmann	75
Mercedes Bentso	79
Meta Hudabivšek	81
Nadiya Hussein	85
Oprah Gail Winfrey	89
Pamela Palenciano	93
Sofia Bempo	97
Stauroula Peleki	101
Tarita Ikonem	105
Tarja Halonem	108
Waris Dirie	112





Ženske vzornice

# UVOD

Pred vami je zbirka 34 uspešnih zgodb o premagovanju težav zelo različnih žensk (zgodovinskih ali sodobnih žensk, različnih izvorov, fiktivnih likov itd.) spopadov v zelo različnih situacijah (duševni problemi, nasilje med spoloma, znane težave, krivice itd.) v svojem življenju. Služijo kot navdih in ogledalo, kamor se lahko pogleda. Opozoriti moramo, da so bile ženske z izzivi duševnega zdravja utišane in skrite skozi čas v skoraj vseh kulturah, zato je resnično pomembno, da se drugim ženskam s podobnimi težavami pokaže kot referenca.

Te zgodbe se lahko uporabijo za odkrivanje in analizo vprašanj spola, človekovih pravic, povezanih z ženskami in izzivov na področju duševnega zdravja ter tudi za navdih in motivacijo udeležencev tečaja HEROINES za pisanje.

Vsaka zgodba vključuje dodatne informacije za povečanje znanja o vsaki od teh žensk, pa tudi boljše poznavanje njihovih del: povezave do izvlečkov iz njihovih knjig, intervjujev z njimi, filme, navdihnjenih z njihovim življenjem, njihove pesmi, če so bile pevke, videoposnetke o njihovem delu itd.

Želimo, da se udeleženke tečaja HEROINES zavedajo, da je bilo, in obstaja veliko pogumnih, borbenih, kompleksnih, kreativnih, inteligentnih, trdega dela navajenih in neodvisnih žensk in da so lahko (tudi one) ena izmed njih!

Upamo, da boste uživali v branju teh neverjetnih zgodb.



# Aila Meriluoto

## Datum rojstva/smrti:

10. januar 1924 - 21. oktober 2019

## Država izvora:

Finska

## Kratka biografija:

Aila je svojo prvo poezijo objavila, ko je bila stara 22 let. Naenkrat so jo razglasili kot mladostni čudež. Njeno delo vključuje 15 zbirk poezije, urejenih dnevnikov in drugih avtobiografskih knjig ter nekaj romanov za odrasle in otroke. Ključni točki njenega življenja sta njen prvi zakon z zelo nadarjenim, a vse bolj duševno bolnim možem - sopotnikom Lauri Viita - in njena odtujenost od njega šest let in 4 otroci kasneje, ko se je Aila preselila na Švedsko, kjer je živela 12 let. Za njeno dolgo življenje so značilni socialni izzivi in finančne skrbi, zlorabe, ohlapni odnosi z moškimi ter aktivno družbeno in spolno življenje. V 80-ih se je poročila z očarljivim, a zasvojenim profesorjem, Jouko Paakkanen, s kom je imela strastno razmerje. Umrl je leta 2004. Aila je živela sama zadnjih 15 let svojega življenja.

## Zakaj je junakinja?

- Napisala je več drznih avtofiktivnih (romansirana avtobiografija) in avtobiografskih romanov o ženski spolnosti, otroštvu, zakonih in drugih odnosih.
- Je odličen primer nekoga, ki mu je uspelo s pisanjem obdelati in premagati svoje težave.
- Imela je vrsto odprtih in nekonvencionalnih odnosov z moškimi, ki dvomijo v moralna pravila, ki omejujejo žensko življenje. Odkrito jih je opisala v romanih. Po koncu prvega zakona se je na primer preselila na Švedsko, kjer je najprej živela kot ljubimka poročenega duhovnika, nato pa kot neodvisna mati samohranilka.
- Uspelo ji je, da se osvobodi prvega zakona, kjer je bila zlorabljana, čeprav je imela štiri majhne otroke, in se je uspela preživljati s pisanjem in prevajanjem fikcije.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Aila je imela močno potrebo potovati, pisati in spoznati nove ljudi. Želela je kršiti toga moralna pravila majhnega mesta, ki ga je kot hči šolskih učiteljev doživela kot zelo represivno. Želela je raziskati svojo seksualnost. Njen prvi zakon je bil tako zahteven, da se je Aila morala osvoboditi, da bi preživela in se naučila skrbeti zase. Aila je poleg precejšnje pomoči staršev prejela tudi podporo nekaterih doživljenjskih prijateljev.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:

Teme (učni načrt)	Kateri pogled ponazarja za to temo?	Kako ga uporabljati?
11. teden: Težave s pisanjem	<i>Pisala je o težkih odnosih, finančnih skrbeh ali razočaranju v karieri njenega pisatelja</i>	Aktivno pomnjenje in navedba spominov pred pisanjem
6. teden: Pisanje s tveganji	<i>Njen življenjski slog je bil tvegan in je uporabila dnevnik, da ga je obdelala.</i>	Tehnika prostega pisanja
12. teden: Pisanje preteklih izkušenj	<i>Njeni zapisi se pogosto oddaljijo od njenih bolečih izkušenj z uporabo metafor ali spreminjanjem podrobnosti, za lažje ukvarjanje z njimi</i>	Različne tehnike za distanciranje od bolečih preteklih izkušenj
14. teden: Pisanje za samoodkritje	<i>Sprejela je pomembne odločitve na podlagi njenih spisov v dnevniku.</i>	Pisanje dnevnika in poezija za samo-znanje
15. teden: Pisanje skozi nepričakovane dogodke / težave	<i>Živela je z družino švedskega duhovnika kot njegova ljubica in pisala skozi proces. Aila je bila objavljena v mladih letih (22 let) in je pisala skozi številne težave in nepričakovane dogodke, kot so duševna bolezen njenega moža, izziv tabuji okoli spolnosti. Že 15 let živi sama - kako bi lahko pisanje pomagalo nekemu, da živi sam? Morda vedno obstaja namignjena bralka, občinstvo, nekdo, ki ga naslavlja. Morda je njeno pisanje dobra spremljevalka? Za "zadrževanje" teh izkušenj je uporabila revijo in poezijo.</i>	Pisanje o preteklih nepričakovanih dogodkih ali težavah z razdalje
21. teden: Pisanje in vaše pravice 5: Ženske in delo	<i>Uspelo ji je živeti samostojno, podpirati sebe in svoje štiri otroke. To je pomenilo tudi soočanje s spolnimi tabuji okoli tega, kakšne zveze so družbeno dopustne.</i>	Pisanje o življenjskih načrtih in sanjski službi ali o odpovedi nepotrebnih ali nezadovoljivih delovnih mest
Tednov 22&23: Pisanje in vaše pravice 6: Zaščita žensk pred nasiljem 1 & 2	<b>Aila je doživela spolno zlorabo starejše pesnice, ko je bila stara 20 let, in njen prvi zakon je bil nasilen.</b>	Učenje, kako prepoznati svoje pravice in meje s pisanjem
24. teden: Pisanje in vaše pravice 8: Ovire za spremembo	<i>Odnos do ženske želje, količine in kakovosti odnosov se zgodovinsko razlikuje od odnosa do moških. Zapuščina tega je stroga presoja in neusmiljene dvojnosti med grešnikom in svetnikom, zlasti v spalnici. Aila je te ideje izpodbijala tako, da je bila mati samohranilka v zvezi in je imela razmerje s poročenim duhovnikom.</i>	Krepitev samozavesti s tem, da si predstavljamo nove možnosti

## Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Wikipedia članek: [https://en.wikipedia.org/wiki/Aila\\_Meriluoto](https://en.wikipedia.org/wiki/Aila_Meriluoto)

Dokumentarce in filme o Aili Meriluoto najdete na: <https://www.imdb.com/name/nm0580772/>

Pesmi Aile Meriluoto: <http://www.booksfromfinland.fi/1986/12/poems-5/>





# Alison Lapper

## Datum rojstva:

7 April 1965

## Država izvora:

UK, Burton upon Trent, Staffordshire

## Njene besede:

Izjava, stavek, ki ga je podala in je pomemben za naše teme

“ Na nas gledajo kot na odtok družbe in zagotovo nisem to in večina invalidov, ki jih poznam, to niso. “

## Kratka biografija:

Alison Lapper je umetnica. Rodila se je brez rok in skrajšanih nog, rojena mati pa jo je zavrnila. Devetnajst let je preživela v invalidskih ustanovah, preden je diplomirala iz likovne umetnosti. Sama je postala mati leta 2000 in se borila, da bi sina ohranila in vzgajala kot invalidko. Znana je kot model četrte skulpture Marc Quinn na trgu Trafalgar Square z naslovom “Alison Lapper noseča”. Quinn je izjavil, da je želel proslaviti “nekoga, ki je osvojil lastne okoliščine, namesto nekoga, ki je osvojil zunanji svet

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Zgodba Alison Lapper je ta, da se je rodila brez rok in s skrajšanimi nogami. Njeni starši so bili med njenim rojstvom že ločeni in po tem, ko so jim povedali, da ima njihov otrok grozljive deformacije, je medicinsko osebje njeni materi svetovalo, naj ne pogleda svojega otroka, ampak dovoli, da jo dodelijo v državno oskrbo. Alison je ostala v državni oskrbi - v otroških domovih, nato v invalidskih zavodih, preden je nadaljevala likovno izobraževanje in nato diplomirala iz likovne umetnosti. Slika s stopali in usti.

Glavna značilnost življenja Alison Lapper je, da ni nikoli sprejela sebe ali svojih sposobnosti kot manjše, temveč da je sposobna prispevati k družbi in razvijati svojo umetnost po svojih največjih močeh. Tudi njena odločitev, da postane mama, je bila pozitivna; zaradi invalidnosti se ni hotela omejiti in zatreti želje po materinstvu.

Širši učinek Alisonine zgodbe je, da je s tem, ko je postala sama element za fizično modeliranje (kipov), utelesila koncept osebnih dosežkov in sposobnosti ter se soočila s seksističnimi stereotipi in konceptom lepote.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Alison Lapper je premagala telesne in psihične slabosti, povezane s telesnimi okvarami od rojstva, od šestih tednov do 19. leta je bila institucionalizirana, da je postala samostojna umetnica in nato tudi sama postala mati.

Skulpturo, ki prikazuje nosečo Alison Lapper, je kritiziral predvsem urednik British Art Journal, saj je opisal, da ima “odbojni artefakt”. Drugi so ga na Trafalgar Square-u kritizirali kot neskladnega kot “kraj, kjer bi morali častiti moške, ki so služili svoji državi”. Alison Lapper je javno ozaveščala o sposobnostih invalidov in zlasti žensk. Nastopala je v televizijskih debatah in dokumentarnih filmih, se soočala s komentarji seksistov in invalidov.

Napihljiva kopija skulpture (glej drugo sliko zgoraj) je bila osrednji del slovesnosti ob odprtju paraolimpijskih iger leta 2012, ki je bil ikoničen primer in praznovanje vseh vrst sposobnosti.

Vir slike :<https://www.bbc.com/news/uk-england-sussex-49564997>



## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Opredelitev tem, ki jih je mogoče obravnavati z uporabo te vzornice, ista zgodba lahko služi za predstavitev številnih različnih razmer, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazori temo ?	Kako ga uporabljati?
Pisanje upov in sanj	Kljub pomanjkanju spodbude se je Alison Lapper prijavila na umetniško šolo in diplomirala s prvovrstno diplomo.	Napišite seznam nekaterih stvari, ki bi jih morali doseči, vključno z 1 kratkoročnim, 1 srednjeročnim in 1 dolgoročnim ciljem.  Napišite, kako bi lahko naredili prve korake pri izvedbi teh sprememb.
Pisanje in vaše pravice1: sodelovanje in vodenje;  Pisanje in vaše pravice 2: lokalna/neslišna zgodba	Spodbujali so jo, da ima nizka pričakovanja do sebe in njenih zmožnosti, vendar ni hotela sprejeti fizičnih razlik kot omejitev	Razmislite o času, ko vam je bilo rečeno, da vi (ali nekdo, ki ga poznate) ne more doseči nekaj, kar (ali oni) želijo storiti.  Opišite načine doseganja teh ambicij - posameznike, ki morda podpirajo vaše ideje; organizacije, ki bi vam lahko pomagale.
Pisanje in vaše pravice 3: biti viden in imeti glas	Odločitev Alison Lapper da je bila kot model podstavka je bila zelo javna ustanova samega sebe, njenega videza in pravice, da jo vidijo.	Na kip so se odzivali različno. To je povezava do takratnega članka z novicami  <a href="http://news.bbc.co.uk/1/hi/england/london/4247000.stm">http://news.bbc.co.uk/1/hi/england/london/4247000.stm</a>  Tukaj je povezava do nekaterih pisem, prejetih kot odgovor na članek.  <a href="http://news.bbc.co.uk/1/hi/talking_point/4249606.stm">http://news.bbc.co.uk/1/hi/talking_point/4249606.stm</a>  Kakšno pismo bi napisali?
Pisanje in vaše pravice 4: Pravice otrok	Izbiro Alison Lapper za otroka so zelo kritizirali kot neodgovorno in sebično, vendar je uveljavila svojo pravico, da postane mama.	Alisonina odločitev, da bo postala mati in samostojna je neposredno vplivala na njenega otroka. Ali obstaja nasprotje med pravicami polnoletne matere in otrokovimi pravicami? Čigave pravice so tu bolj pomembne?

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Alison Lapper *My life in my hands* Simon & Schuster (2006)

<https://www.bbc.co.uk/programmes/b080py32>

[https://www.youtube.com/watch?time\\_continue=17&v=rgTPJggiuOg&feature=emb\\_logo](https://www.youtube.com/watch?time_continue=17&v=rgTPJggiuOg&feature=emb_logo)

<https://www.youtube.com/watch?v=D2xtomPlkrY>



# Alma Karlin

## Datum Rojstva/Smrt:

12 Oktober 1889 - 15 Januar 1950

## Država izvora:

Slovenija (Celje)

## Kratka biografija:

Zgodba o Almi M. Karlin je zelo navdihujoča in opus njenih del (literarnih, zgodovinskih, antropoloških itd.) je precej bogat.

Alma Ida Wilibalda Maximiliana Karlin se je rodila kot Slovenka, staršem Jakobu Karlinu, ki je bil major avstro-ogrske vojske, in materi Vilibaldi, učiteljici celjske dekliške šole. Oče ji je umrl v rani mladosti, ko je bila stara le osem let. Kot večina celjske meščanske sredine, je tudi Alma govorila in pisala v nemščini, slovenski jezik pa ni bil njen najmočnejši, prav tako ga ni veliko uporabljala (le govorila). V družini je prevladovala uporaba nemškega jezika. Po končanem osnovnem šolanju v Gradcu se je leta 1913 odpravila v London študirat jezike. Študirala je angleščino, francoščino, latinščino, italijanščino, norveščino, danščino, ruščino in španščino.

Ob začetku 1. svetovne vojne, leta 1914, se je bila primorana umakniti se na Švedsko in Norveško, ker je bilo njeno bivanje (državljanstvo avstrijsko - ogrske monarhije) v Londonu nezaželeno. Leta 1918 se vrača v Celje, kjer ustvari šolo za tuje jezike, odločila pa se je tudi za potovanje po svetu. Od svojih prihrankov je kupila prvi pisalni stroj - poimenovala ga je Erika in le-ta jo je spremljal do konca življenja. Na pot se je pripravljala z risanjem, študijem geografije, zgodovine, znanosti, botanike in zoologije. Odločitev za potovanje izkazuje njen pogum, saj je njeno popotovanje trajalo od leta 1919 do 1928. V tem času je prepotovala velik del sveta in sicer Južno in Severno Ameriko, Daljni vzhod, Pacifiške otoke, Avstralijo, Novo Zelandijo in jugovzhodno Azijo. Njena zadnja postaja na potovanju je bila Indija, od koder se je konec leta 1927 vrnila v Celje.

Alma se je rodila kot precej bolehen in zelo droben otrok; a to drobno deklico je njen oče ljubil tako kot je bila (njeno levo oko je bilo nekoliko drugačno...), dal ji je vso možno ljubezen in podporo, naučil jo je, da je postala samostojna, samozavestna in odprta. Ko pa je njen oče umrl, se je njena mati nenehno borila ali se prepirala, da ni vse tako dobro - mati je iskala ortopede, da bi popravili njeno neenakomerno držo in sčasoma (potem ko mnogi strokovnjaki niso videli, da bi bilo kaj narobe z otrokom) našla zdravnika, s pomočjo katerega so Almo spravili skozi dolgotrajne in boleče vaje ter postopke za popravljanje njene drže. Kljub svoji mladosti, pa je Almi v teh zgodnjih letih uspelo razločiti oziroma postaviti mejo med očetovo zapuščino, da se zmore videti kot odlična oseba, s svojim razmišljanjem, voljo za samostojnim ustvarjanjem svoje vsakdanje realnosti, ter materino pozicijo in njenim razmišljanjem.

Alma je bila zelo nadarjena, govorila je 10 jezikov: angleščino, francoščino, španščino, italijanščino, danščino, švedščino, norveščino, rusko, nemščino in slovenščino. Ob sledenju očetovih vzgojnih



elementov in občutenju osebne moči ob tem, je premagala splošno sprejet narativ ženske in njene vloge v tem času. Bila je svetovna popotnica in še veliko več. Eden izmed njenih navdihujočih citatov se glasi:

*“Skozi življenje gre sam in zapuščen, kdor vedno misli samo nase; kdor pa se zna ljubeče prilagajati in vse stvari srečno zasukati, kdor vedno ve, kje je treba priskočiti na pomoč, in se razdaja drugim, temu je življenje cvetoča livada in še po smrti ostanejo za njim sledovi njegovih del.”*

### **Zakaj predstavlja JUNAKINJO?**

- Bila je pogumna, neodvisna, vztrajna, močna, na potovanje po svetu se je odpravila sama.
- Čeprav ni bila univerzitetno izobražena, je obvladala več jezikov ter živela in se učila iz lastnih vzgibov, motivacije in truda.
- Zaradi nesoglasja z aktualno politiko (komunizmom, fašizmom) so ji premoženje zasegli, vendar ji je uspelo, čeprav je v zadnjih letih živela zelo skromno.
- Verjela je vase in imela voljo, da živi svojo resnico in uresniči svoje želje kljub temu, da njeno (socialno) okolje načeloma ni govorilo v prid takšni obliki neodvisnosti.

### **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Njena osebnost posthumno postaja vse pomembnejša v slovenskem prostoru. Mnogi antropologi, teoretiki književnosti in drugi strokovnjaki so začeli raziskovati njeno življenje in zapuščino literature, ki jo je pustila za seboj. Zaradi svojega ustvarjanja in pisanja pretežno v nemškem jeziku, so njena življenjska dela postajala bolj izpostavljena šele posthumno. Njeno delo in življenje sta navdih iz številnih vidikov: moč volje, pogum, pustolovski duh, volja do življenja, skromne okoliščine njenih potovanj, borba za preživetje z lastnim delom - vse omenjeno pa hkrati v povezavi z zgodovinskim časom/obdobjem, v katerem je živela in bila najbolj aktivna. Vse omenjeno ni bilo običajno za žensko »tistega časa«; ves čas potovanja je bila izpostavljena kruti moški realnosti, tudi neugodnim situacijam kot žrtev (spolno nadlegovanje itd.), se borila in živela, v kar je verjela, poskušala videti dobro v vseh in vsem, se bo borila proti prevladujoči in pričakovani vlogi ženske, ki si jo je zanjo predstavljala njena mati.

### **Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:**

*Opredelitev tem, ki jih je mogoče obravnavati z uporabo te vzornice, ista zgodba lahko služi za predstavitev številnih različnih razmer, konceptov, idej in tem učnega načrta.*

Teme (učni načrt)	Kateri pogled ponazarja za to temo?	Kako ga uporabljati?
24	Razmislite o številnih ovirah na poti do sprememb, kako izstopiti iz kroga predsodkov, odnosov skupnosti in njihovega sistema prepričanj.	Pogovor o tem, iz česa so narejena prevladujoča prepričanja za/o ženskah, tako lokalno, etnično ipd. V okviru glavne vaje si mentorji izberejo najustreznejšo pesem, izbrano oziroma prilagojeno udeleženkam glede na njihove potrebe (npr. Feri Lainšček - Krila).
26	<p>Odpornost, jezik odpornosti, razmišljati o časih, ko se moramo postaviti za svoje prepričanje.</p> <p><b>Odpornost proti normam</b></p> <p>Ozadje družbenih pričakovanj (tudi njene matere), življenje in preživljanje same sebe, poznavanje osebnih meja in spoštovanje lastnega spola (nadlegovanje, seksizem itd.).</p> <p><b>Vidik odnosa mati - hči/starševska razmerja</b></p> <p>Kaj želimo prenesti na svoje hčere in vnukinje, kako si razlagamo lepoto, kako je to povezano z nasiljem nad spolom...?</p>	<p>Uporaba "besednjaka" odpornosti, vaje za krepitev osebne moči v skupini, delo ena na ena. V okviru razprave na temo 2, medtem ko uporabljate primer junakinje, pomagajte udeleženkam, da zapišejo tri stvari/priložnosti v življenju, kjer so se počutile pogumno, in vztrajale pri svojih odločitvah.</p> <p>Razmislek o tem, kaj se pričakuje in kako se zaradi tega počutimo, vloge spola v življenju, odpornost kot dobra stvar.</p> <p>Kaj želimo prenesti na svoje hčere in vnukinje, kako interpretirati lepoto, kako je to povezano z nasiljem nad spolom / biti odporen in živeti svoje življenje kot ženska v celoti ne glede na to, kaj drugi mislijo o vas. Mentor lahko uporabi ta element tudi za izvajanje vaje z risbami metafor (predmeti, ki simbolizirajo odpornost) in razprava o tem - to je mogoče vdelati v obstoječe vaje 1 in 2 - pisanje pesmi z uporabo emojijev in nato svobodno izbiranje besed za predstavitev teh slik kot pesmi.</p>



### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

- *Alma Maksimiljana Karlin* (2021, April 17). Wikipedia. [https://sl.wikipedia.org/wiki/Alma\\_Maksimiljana\\_Karlin](https://sl.wikipedia.org/wiki/Alma_Maksimiljana_Karlin)
- Osrednja knjižnica Celje. (n.d). *Alma Karlin*. <http://www.almakarlin.si/>
- Trnovec, B. (n.d.). Ne zamerite mi! . Onaplust (Delo). <https://onaplust.delo.si/ne-zamerite-mi>
- Štaudohar, I. (2017, September 22). Barbara Trnovec o Almi Karlin - Kaj vse in kje vse je bila izjemna popotnica Alma Karlin?. *Delo - Sobotna priloga*. <https://www.delo.si/sobotna/barbara-trnovec-o-almi-karlin.html>
- Bercko, Z. (2019, November 17). Alma Karlin: “Rada bi prepotovala svet kot še nobena ženska pred menoj.“ In ga je. *Večer*. <https://www.vecer.com/alma-karlin-rada-bi-prepotovala-svet-kot-se-nobena-zenska-pred-menoj-in-ga-je-10091508>



# Andrea Asworth

**Datum rojstva:**

Born 1969

**Država izvora:**

UK (Manchester)

**Kratka biografija (po njenih besedah):**

‘Ko sem bila majhna deklica, je mama velikokrat nosila sončna očala - tudi ko je deževalo. Pod očali je bila njena koža otekla in včasih porezana.

Oče se je utopil, ko sem bila star pet let, moja sestra tri. Moja mati se je poročila z novim moškim, s katerim je imela otroka, in od tega trenutka smo živeli v grozljivem, vrtoglavem, zavitem svetu. Oče nas je udaril po glavi in obrazu iz kakršnega koli razloga ali brez razloga: pljusk razlite vode, napačno nameščena nogavica, celo pogled na sestro ali mene, ko beremo knjigo. Občasno, ko je bil še posebej nepreviden, mi je povzročil pretres možganov. Če je moja mati jokala ali poskušala ustaviti našega očima, da nas ne bi ranil, bi se spraval nanjo. Redno smo videli, kako je mamu dušil, jo udarjal v obraz, jo metal ob steno ali tla in ji grozil z vrelo vodo in noži.

Po vsaki »eksploziji« mi je očim potiskal roko po obrazu, dokler se nisem začela daviti. Zašepetal je z grobimi nazornimi grožnjami, da mi bo sporočil, kaj bo počel, če bi kdaj jaz, najstarejši otrok, odprla usta in govorila o vsem tem. Prestrašil me je celo tako, da sem se bala zaupati lastni materi o njegovih zasebnih napadih name. Nisem si mogla predstavljati niti v sanjah, da bi svetu povedala, kaj se je dogajalo za našimi črtastimi zelenimi zavesami.

V šoli je bil moj vzdevek smeška ... Zakaj nisem rekla niti besede?

Na prvem mestu, čeprav sva s sestrama živeli v vsakodnevni grozi, se mi ni niti sanjalo, da bi lahko ali celo pričakovali kaj drugačnega. Otroci so lahko čudovito a tudi nevarno fleksibilni, se prilagajajo stiskam in rastejo, tako da se jim zdi to normalno.

Zahvaljujoč strastnemu delu dobrodelnih organizacij, kot je NSPCC, odzivu medijev in zahvaljujoč našim prizadevanjem, da se pogledamo in razumemo kot družba, pa zgodbe, kot je moja, niso več



tako sramotno potlačene. Družinam ni potrebno gojiti zamere na skrivaj. Razbijanje tišine je ključni in prvi korak pri razbijanju cikla, s katerim smo živeli prethi, predolgo.’

(Andrea Ashworth, “Ko sem bila deklica”, The Guardian, november 2000)

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Avtorica knjige »Once in a House in Fire«, ki pripoveduje o svoji zlorabi in begu iz delavskega Manchester-a v 70-ih v knjige in na univerzo Oxford. Njena knjiga je spomin. Nadaljevala je z aktivnim spodbujanjem pismenosti proti revščini in nasilju v družini ter je ambasadorica W4.org, ki vlaga v potencial deklet in žensk

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

**Družbena potreba:** Andrea Ashworth se je rodila v delavskem gospodinjstvu, ki ni imelo visokošolske izobrazbene zgodovine. Z lastno ljubeznijo do knjig ji je uspelo pridobiti mesto na univerzi Oxford (ena najbolj cenjenih univerz v Veliki Britaniji).

Njeni spomini so oživili strah, ki ga lahko doživijo mladi, ki so priče nasilja v družini, in željo po begu.

**Potrebe skupnosti:** Kot ambasadorica W4 napreduje na področju potenciala žensk in deklet, ki ga pooseblja.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem kurikulumu.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazori to temo ?	Kako ga uporabljati?
20.seja Pisanje in vaše pravice 4: Pravice otrok	<i>Njen roman raziskuje vpliv kako biti priča nasilja na otroke</i>	<i>Razmislek o pravicah otrok</i>
28. seja Preslikava našega potovanja junakinj	Ashworthino delo v šolah in z W4, zlasti njena izjava;  <i>„Skupaj lahko in moramo ustaviti globalno pandemijo nasilja nad ženskami. Ukrepajmo vsi, da zaščitimo dekleta in ženske ter podpremo preživele spolno nasilje. ‘</i>	<i>Ashworthina knjiga ima junaško pot, ki dokazuje njen vzpon iz delavskega razreda Manchester na univerzo Oxford. Vendar postane potovanje junakinje, saj spodbuja skupnost močnih žensk, ki verjamejo v svoj potencial. Moč v skupnem stoji, v nasprotju s samim bojem.</i>



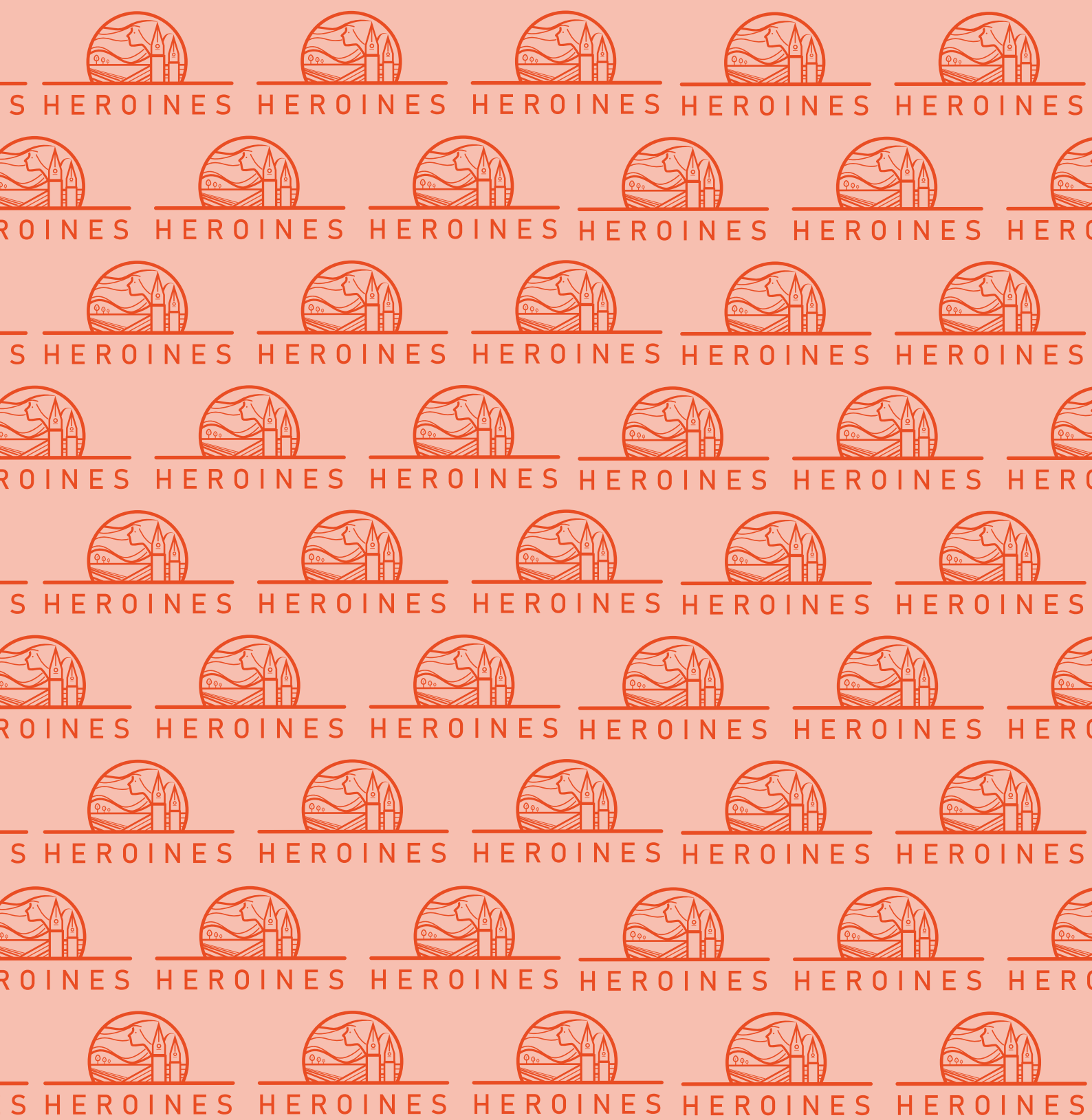
<p><b>26. seja</b> <b>Pisanje o odpornosti</b></p>	<p>S pisanjem spominov se je Andrea Ashworth vključila s svojimi preteklimi izkušnjami in si je ob zastrašujočih izkušnjah lahko pogledala na lastno odpornost</p>	<p>Raziskovanje lokalnih zgodb o odpornosti pred izzivom. Uporaba besednjaka v zvezi z odpornostjo.</p>
<p><b>6. seja</b> <b>Pisanje skozi tveganja</b></p>	<p>Andrea vztraja, da niti zastrašujoče realistični prizori ne sporočajo celotne resnice. To bi bilo nemogoče, končni izdelek pa neberljiv, trdi. "Knjiga je - prva bi rekla moja mama - zelo medla različica tega, kar se je dejansko zgodilo. Popolnoma sem se cenzurirala.</p> <p>S strani Oxford Student.com</p>	<p><i>Katere dele zgodb je varno pripovedovati in kako pripovedujemo težke zgodbe? Skozi alegorijo, pravljico, metaforo.</i></p>

### Viri, ki so na voljo za ponazoritev vzornika

Povezave do filmov, dokumentarnih filmov, knjig, pesmi, slik, TED-jev, novic, intervjuja ....., ki se lahko uporabijo v lekciji za ponazoritev zgodbe o ženskah

Ashworth, A (2007) Once in a House on Fire. London: Picador

[https://web.archive.org/web/20090501062215/http://www.oxfordstudent.com/tt2000wk6/Features/a\\_phoenix\\_from\\_the\\_ashes](https://web.archive.org/web/20090501062215/http://www.oxfordstudent.com/tt2000wk6/Features/a_phoenix_from_the_ashes)



[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)



# Andrea Sayago

**Datum rojstva:**

14<sup>th</sup> Oktober 1999

**Država izvora:**

Spain (Palencia)

**Njene besede:**

*“Muze so v čustvih”*

**Kratka biografija:**

Andrea je v osnovni in srednji šoli trpela ustrahovanje, ne samo, da so jo žalili zaradi njenega zunanega videza in načina govora, temveč jo je poniževala in fizično napadal celoten razred. Niti doma ni bila varna, ker so jo nadlegovali tudi preko WhatsApp aplikacije. Bila je v paniki in je razmišljala o smrti. Kaj se ji je zgodilo, je bilo vidno javnosti a nihče ni ničesar storil. Prosila je za pomoč svojega učitelja mentorja, vendar jo je zavrnil s stavkom, da naj bi pretiravala. Zanj je bilo najtežje spoznati, da ji nihče nič ne bo pomagal.

Zaradi te situacije je postala agresivna oseba doma. V šoli se je počutila manjvredno in doma se je želela počutiti superiorno, doma pa se je obnašala z nasiljem, kričala, loputala z vrati, udarjala po stvareh ... danes se počuti nerodno, ko se spomni teh trenutkov.

Zato meni, da je za prenehanje ustrahovanja treba ukrepati proti povzročiteljem zlorabe in njihovim staršem, ker meni, da je otrok, ki zlorablja, tudi žrtev, ki išče rešitev zase s tem ko trpinči druge (kot je to počela v doma, ko je utrpela ustrahovanje).

Nekega dne so ji pri glasbenih urah rekli, naj zapoje pesem, in od tega trenutka je v srednji šoli začela postajati nevidna in to je bilo zanjo olajšanje.

Z 11 leti je začela pisati pravljice in v svoji šoli zmagala na literarnem natečaju. Od takrat ni nehala pisati. Napisala je veliko zgodb za otroke, od leta 2014 pa tudi anonimno piše na platformi Wattpad.

O ustrahovanju se je odločila spregovoriti v romanu za mlade, ker je ugotovila, da glede tega ni socialnega napredka. Napisala ga je poleti, ko je prebivala v majhni vasi svoje družine. Ko ga je končala, ga je poslala v uredništvo avtomobilske izdaje, ki ji je povedala ceno za izdajo njene knjige. Potem je začela delati kot varuška, da bi zaslužila denar za izdajo. Nazadnje je leta 2018 objavila 100 izvodov svojega prvega romana z naslovom “Zach Wood”, katerega namen je na eni strani spodbuditi žrtve ustrahovanja, da povedo in zaprosijo za pomoč, po drugi strani pa nasilne osebe



seznaniti, kaj pomeni ustrahovanje. Z zgodbo Zacha Wooda je želela pokazati tudi, da je vse mogoče in da ni izgubljenih slučajev, da se nihče ne bi smel predati.

Meni, da je za ustavev ustrahovanja treba ukrepati proti nasilnikom in njihovim staršem, ker meni, da je žrtev tudi otrok, ki zlorablja.

Odstotek prodaje svoje knjige je podarila nevladni organizaciji, ki raziskuje Pearsonsov sindrom.

Trenutno študira novinarstvo in ima račun v Wattpadu z več kot 4 milijoni obiskov. Za boj proti ustrahovanju je navdihnila spletno platformo <https://www.zachwood.es/>.

### **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Odkrito govori in piše o svoji izkušnji trpljenja v šoli brez zadrege.

Poiskala je način, kako prispevati k prenehanju ustrahovanja (družbena potreba), tako da počne tisto, za kar je dobra: pisanje.

Razmislila je o razlogih za trpljenje in razumela je, da so bili tudi njeni agresorji žrtve.

### **Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo**

<b>Teme (učni načrt)</b>	<b>Kateri vidik ponazori temo ?</b>	<b>Kako ga uporabljati?</b>
Pisanje, kaj je za nas pomembno	Piše o tem, kar ji je pomembno: o izkušnjah trpljenja	
Pisanje preteklosti in prihodnosti	Ukrepala je za boj proti ustrahovanju z uporabo fikcije	
Pisanje in vaše pravice 4: Pravice otrok	Njene izkušnje so primer zlorabe otrokovih pravic s strani drugih vrstnikov, pa tudi učiteljev, ki so ignorirali njeno prošnjo za pomoč.	
Pisanje upov in sanj	Njen roman je poziv, da se ne predaš.	
Pisanje preteklih izkušenj	Piše o preteklih izkušnjah.	
Biti viden in imeti glas	Iz prve roke spregovori o tem, kaj pomeni ustrahovanje in spodbuja žrtve, naj to povejo to na glas.	
Ovire za spremembo	Ustrahovanje je socialni problem, ki se mora soočiti z učinkovitejšimi ukrepi. Odnos odraslih, staršev in učiteljev včasih pomeni oviro za spremembo	

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

- Intervjuji:

[https://binarymag.es/estilo\\_de\\_vida/bullying/andrea-sayago-bullying/](https://binarymag.es/estilo_de_vida/bullying/andrea-sayago-bullying/)

<https://editorialcirculo rojo.com/actualidad/entrevistamos-a-andrea-sayago-autora-de-la-novela-zach-wood/>

[https://www.youtube.com/channel/UC3SAeqnXpDkFAFNT\\_Bg19OA](https://www.youtube.com/channel/UC3SAeqnXpDkFAFNT_Bg19OA)

<https://www.youtube.com/watch?v=Wmdx6bjfo7Y>

<https://www.youtube.com/watch?v=PsxG9mMbf1U>

- Petje:

<https://www.youtube.com/watch?v=YdtfkVwi3I8>

- Knjiga:

Sayago, A. (2018) Zach Wood. Almería, Círculo Rojo.

- Spletna stran:

<https://www.zachwood.es/blog/>



# Anna Svedholm née Lappalainen

## Datum rojstva/smrți:

27 Junij 1896 - 17 Julij 1988

## Država izvora:

Kuopio, Finland

## Kratka biografija:

Anna je najbolj znana bolnica iz psihiatrične bolnišnice Kellokoski. Znana je postala v vasi in kasneje na celotni Finski. Bila je predmet filma in pisne biografije.

Anna se je rodila v Kuopiu in se kot mlada preselila v Helsinke. Poročila se je pri 30 letih, ločila pa se je tri leta kasneje. Dve leti za tem je imela težave z duševnim zdravjem in končala v bolnišnici Kellokoski, kjer je živela 52 let. Z diagnozo shizofrenije je trdila, da je bila "princesa", ko so jo pripeljali v bolnišnico; ni želela, da bi jo klicali z njim imenom. Dolgo se je borila z osebjem bolnišnice zaradi svoje identitete in pravice do odločanja o svoji osebnosti. Osebje je najprej poskušalo zatreti njeno voljo z elektrošoki in drugim težkim psihiatričnim zdravljenjem. Lobotomiji se je le izognila. Potem si je prislužila licenco za princeso in s svojo prisotnostjo in osebnostjo prinesla veselje tistim v bolnišnici. Rečeno je bilo, da je imela bolj zdravilni učinek kot prevladujoči zdravstveni sistem.

V zadnjem tednu življenja se je odrekla identiteti svoje princese in se začela imenovati Anna.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Kljub temu, da je bila bolnica v posebni bolnišnici, je živela dolgo, polno življenje in vplivala na več ljudi. Pokazala je, da je nekonvencionalno življenje lahko smiselno.
- Je odličen primer nekoga, ki si je uspel ustvariti lasten življenjski slog ne glede na praktične izzive.
- Anna je bila ustvarjalna in nadarjena; njena ročna dela in pravlјice so bile priljubljene na območju Kellokoski.
- Anna dvomi o naših tradicionalnih idejah razumnosti in vrednot.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Anna je bila odprta, družabna in očarljiva osebnost, ki je rada spoznavala ljudi in delila svoje zgodbe. Zavrnila je vlogo običajnega pacienta v prid gradnji lastne identitete in spraševanju o mejah resničnosti. Imela je veliko prijateljev, ki so jo podpirali.

**Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:**

<b>Teme (učni načrt)</b>	<b>Kateri vidik ponazarja temo ?</b>	<b>Kako ga uporabljati?</b>
<b>4. Pisanje upov in sanj</b>	<i>Izbrala je zelo nekonvencionalen življenjski slog in živela izredno in izpolnjeno življenje</i>	<i>Pisanje o sanjah in načrtih brez omejitev, uporaba tehnike Inner Theatre za odkrivanje skritih moči</i>
<b>14. Pisanje za samoodkritje</b>	<i>Anna je našla svojo notranjo princeso</i>	<i>Iskanje lastnega (-ih) lika (-ov) sam ali s pomočjo tehnike notranjega gledališča</i>
<b>19. Pisanje in vaše pravice 3: Biti viden in imeti glas</b>	<i>Anna je duševnim bolnikom omogočila prepoznavnost in pokazala, da je njihovo življenje enako pomembno</i>	<i>Pisanje o lastnem življenju kot pravljici</i>
<b>24. Pisanje in vaše pravice 8: Ovire za spremembo</b>	<i>Anna je zavrnila vlogo "običajnega" bolnika z duševnim zdravjem, ki je nadzorovan in podvržen invazivnemu zdravljenju. Z uporabo svoje domišljije, da bi postala "princesa", je zabavala in prevažala svoje kolege iz bolnišnice.</i>	<i>Igrive tehnike pisanja, raziskovanje vašega notranjega otroka</i>
<b>26. Pisanje o odpornosti</b>	<i>Anna je pokazala odpornost, ker ni dovolila, da bi kdo vplival na njeno izbrano identiteto.</i>	<i>Naštevane priložnosti, ko je bil človek odporen ali želi, da je bil tak</i>

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

<https://ses.fi/en/elokuva/prinsessa/>





# Anne Frank

## Datum rojstva/smrti:

12 Junij 1929 - Februar/Marec 1945

## Država izvora:

Rojena v Nemčiji/ živela na Nizozemskem

## Njene besede:

Narejenega ni mogoče razveljaviti, lahko pa preprečimo, da bi se to ponovilo.

## Kratka biografija:

Anne Frank je bila judovska žrtev holokavsta. Rodila se je v Frankfurtu v Nemčiji, večino svojega življenja je živela v Amsterdamu ali blizu njega na Nizozemskem, tja se je preselila z družino v starosti štirih let in pol, ko so nacisti pridobili nadzor nad Nemčijo. Leta 1941 rojena nemška državljanica je izgubila državljanstvo in tako postala brez državljanstva. Do maja 1940 je Frankov v Amsterdamu ujela nemška okupacija Nizozemske. Ko so se julija 1942 preganjanja judovskega prebivalstva povečala, so se Franki skrivali v nekaterih skritih prostorih za knjižnico v stavbi, kjer je delal Annin oče Otto Frank. Od takrat do aretacije družine s strani Gestapa avgusta 1944 je vodila dnevnik, ki ga je prejela za darilo za rojstni dan, in ga redno pisala. Po aretaciji so Franke prepeljali v koncentracijska taborišča. Oktobra ali novembra 1944 sta bili Anne in njena sestra Margot iz Auschwitzta premeščeni v koncentracijsko taborišče Bergen-Belsen, kjer sta nekaj mesecev pozneje umrli (verjetno zaradi tifusa). Rdeči križ je prvotno ocenil, da sta umrli marca, nizozemske oblasti pa so 31. marca določile kot njihov uradni datum smrti, vendar raziskave hiše Anne Frank leta 2015 kažejo, da je verjetneje, da so umrle februarja.

Ena najpogosteje obravnavanih judovskih žrtev holokavsta si je slavo pridobila posmrtno z objavo Dnevnika mlade deklice (prvotno v nizozemščini *Het Achterhuis*), v kateri dokumentira svoje življenje v skrivanju od leta 1942 do 1944, med nemško okupacijo Nizozemske v drugi svetovni vojni. Je ena najbolj znanih knjig na svetu in je osnova za številne igre in filme.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Junaštvo Anne Frank je vztrajanje in odločnost, da se s svojim pisanjem dnevnika v najbolj zatiralnih in omejenih okoliščinah uveljavi kot človeško bitje.

Njeno junaštvo izhaja že iz dejstva, da je mlada žrtev holokavsta. Ni storila pogumnih dejanj ali državljanske neposlušnosti, vendar ostaja tragičen primer življenja, ki ga je holokavst zanikal in izgubil z golj s tem, da je obstajala kot mlada Židinja.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Anne Frank je močan vzor pisanja v stiskah in uporabe pisanja kot oblike izražanja, ko je bila večina drugih oblik zatrta. Pisanje dnevnika ji je omogočilo, da je lahko sodelovala v zelo omejenem življenju, vendar je v celoti raziskala svoje moči opazovanja, človeške interakcije in zmede v mladosti.

Je močan primer uporabe terapevtskega pisanja s pomočjo dnevnika in je še posebej pomembna za projekt HEROINES.

### Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem kurikulumu.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Kako ga uporabljati?
<p>Poznavanje sebe 2: Kaj nam lahko pisanje ponudi?</p> <p>&amp;</p> <p>Kako uporabljati pisanje kot vsakdanje orodje / prakso</p> <p>&amp;</p> <p>Pisanje upanja in sanj</p>	<p>Anne Frank je svoj dnevnik imenovala za svojo najboljšo prijateljico in jo nagovorila kot 'Kitty'.</p> <p>'Kitty' je Anne ponudila kraj, kjer je lahko zaupala podrobnosti svojega življenja, svojih upanj in čustev. S tem je pokazala, kako lahko s pisanjem ohranjamo zasebnost v zaprtem in nevarnem okolju.</p>	<p>Poglejte dnevnik Anne Frank in ga skupaj z dnevnikom in "Morning pages" (Julia Cameron) obravnavajte kot način, kako "razbremeniti" in spustiti občutke na varnost strani.</p> <p>Kako lahko zaščitimo svojo zasebnost pri pisanju?</p> <p>Je pisanje v nekaterih situacijah preveč nevarno, da bi se ga držali?</p>
<p>Pisanje vaših pravic 7: Zaščita žensk pred nasiljem 2</p>	<p>Dnevnik Anne Frank je mednarodno znan, ki ga je vodila, ko se je med okupacijo Nizozemske skrivala pred nacisti v Amsterdamu. Anne Frank je svoj dnevnik imenovala za svojo najboljšo prijateljico in jo nagovorila kot 'Kitty'. 'Kitty' je Anne ponudila kraj, kjer je lahko zaupala podrobnosti svojega življenja, svojih upanj in čustev. S tem je pokazala, kako lahko s pisanjem ohranjamo zasebnost v zaprtem in nevarnem okolju. Vedeti, kdaj je nekaj varnega za skupno rabo ali govoriti na glas (ali ne), je pomemben del tega, da lahko obvarujemo sebe in druge.</p>	<p>Je pisanje v nekaterih situacijah preveč nevarno, da bi se ga držali?</p>



**Pisanje pravic 3: biti viden in imeti glas.**

Čeprav se ni zavedala, kaj jo čaka, je pisanje Ane Frank pokazalo pogum, da je še naprej verjela v boljšo prihodnost in človečnost kljub grozoti, pod katero je živela.

To pisanje zdaj velja za dokaz strahu pred obleganjem v Amsterdamu in za osebni račun.

Če bi lahko nekaj pisave pustili za prihodnost, kaj bi želeli napisati?

Kaj bi želeli, da ljudje vedo in berejo o vas, če vas ne bi nikoli spoznali?

Ali obstajajo predmeti ali predmeti, ki bi jih želeli zapustiti, ki govorijo nekaj pomembnega o vas?

### **Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice**

Frank, Anne (2018) *The Diary of a Young Girl*. Penguin.

<https://www.annefrank.org/en/anne-frank/diary/>

Enzer, Hyman Aaron; Solotaroff-Enzer, Sandra, eds. (20 December 1999). *Anne Frank: Reflections on Her Life and Legacy*. Urbana: University of Illinois Press. ISBN 978-0-252-06823-2.

Laeredt, Angela (5 May 1995). **[“Anne Frank: After the diary stopped”](#)**. *The Independent*. London. Retrieved 18 April 2012.

Levin, Meyer (15 June 1952). **[“The Child Behind the Secret Door: An Adolescent Girl’s Own Story of How She Hid for Two Years During the Nazi Terror”](#)**. *The New York Times Book Review*. Retrieved 17 April 2012

**[“Anne Frank”](#)**. [History.com](#). 2009. Archived from the original on 14 April 2016.

**[Anne Frank’s Last Remaining Close Relative, Buddy Elias](#)** (Motion picture). [BBC News](#). 25 February 2011.z

**[Anne Frank: The Only Existing Film Images](#)** (Motion picture). [Anne Frank House](#). 22 July 1941 - via YouTube <https://www.youtube.com/embed/4hvtXuO5GzU?wmode=transparent>





# Ane Lister

## Datum rojstva/smrti :

3 April 1791-22 September  
1840 (starost 49)

## Država izvora:

Halifax, West Yorkshire, England

## Kratka biografija:

Anne Lister je bila angleška posestnica in piska dnevnika iz Halifaxa v Zahodnem Yorkshiru. V svojem življenju je vodila dnevnike, ki so zajemali podrobnosti njenega vsakdanjega življenja, vključno z lezbičnimi odnosi, finančnimi težavami, industrijskimi dejavnostmi in delom, ki je izboljševala Shibden Hall (historične hiše iz časa Tudorjev). Njeni dnevniki vsebujejo 7720 strani in več kot 5 milijonov besed, približno šestina od njih - tistih, ki se nanašajo na intimne podrobnosti njenih romantičnih in spolnih odnosov - pa je bila napisana v kodi. Koda, ki izhaja iz kombinacije algebre in staro grščine, je bila dešifrirana v tridesetih letih prejšnjega stoletja. Lister pogosto imenujejo "prva sodobna lezbijka" zaradi jasnega samospoznanja in odkrito lezbičnega načina življenja. Ljubimka jo je imenovala "Fred", prebivalci Halifaxa pa "Gentleman Jack", trpela je nadlegovanje zaradi svoje spolnosti, vendar je prepoznala svojo podobnost z damami iz Llangollena, ki jih je obiskala.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Anne Lister je kljubovala nadlegovanju, ki ga je prejela zaradi svoje spolnosti in izbire, da živi nekonvencionalno: neporočena, samozadostna in zasleduje lastne vrednote / izkušnje. Sebe je videla kot strokovnjaka zase in si zaupala. Ustvarjalno je uporabljala svoj dnevnik in naredila kodo, da bi svoje misli skrivala pred opazovalci. Cenila je pisanje dnevnika in prednosti le-tega videla kot spremljevalko, zato je prvakinja v terapevtskem pisanju in vodenju dnevnikov na način, ki varuje samega sebe.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Anne Lister je bila v svojem času edinstvena in je v času, ko se je lahko odločila za drugačno in neodvisno življenje kot ženska, zadovoljila neizraženo družbeno potrebo, za nazaj pa od leta 2020 še naprej navdihuje tiste, ki razumejo svojo spolnost ali se z njo borijo, živijo samostojno brez moških in so se odločili, da se bodo osvobodili zatiralskega sistema.

Je tudi vzornica kot pika dnevnika, s katerim dokumentira svojo resničnost na strani in se spominja same sebi, hkrati pa sledi spremembam in si predstavlja drugačno prihodnost.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem kurikulumu.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Kako ga uporabljati?
<p>29. srečanje</p> <p>Planiranje prihodnosti žensk</p>	<p>Citati iz: Whitbread, H &amp; Holme, V (2016) Secret Dieaires Preteklost in sedanjost. Scotts valle, CA: Platforma za neodvisno objavo CreateSpace</p> <p>Prispevki v reviji Anne Lister</p> <p>1823</p> <p>Poznam svoje srce in poznam moške. Nisem narejen kot noben drug, ki sem ga videl. Upam si verjeti, da sem drugačen od vseh drugih, ki obstajajo.</p>	<p>29. srečanje</p> <p><i>Da bi si lahko zamislili drugačno prihodnost, moramo ustvariti zgodbe o drugačni sedanjosti, tudi če to pomeni doživljanje stigme in predsodkov.</i></p>
<p>21.srečanje</p> <p>Pisanje in vaše pravice 5: Ženske in delo</p>	<p><b>Leta 1820 je bila v Veliki Britaniji nova ideja, da bi bila ženska finančno neodvisna in neodvisna od moških. To je bilo videti tudi kot grozilna misel, eden od številnih razlogov, da je bil dnevnik Anne Lister napisan v kodi.</b></p> <p>Od anne Lister v dnevniku <a href="#">z dne 20. avgusta 1823.</a></p> <p><b>1820</b></p> <p>Vesela sem, da sem svoje račune vodila tako pravilno. To mi je resnično zadovoljstvo in mora biti najboljši zaščitnik pred ekstravaganco ... Vedno bom poskrbela, da bodo moji dohodki zadoščali za moje stroške in kaj več.</p>	<p>21. srečanje</p> <p><i>Ambicija po finančni neodvisnosti in priznavanje vrednosti za žensko delo - ovrednotenost, četudi ne finančno, ampak glede na vložen čas / trud</i></p>
<p>7. srečanje</p> <p>Pisanje kot pregledni model</p>	<p>Od anne Lister v dnevniku <a href="#">z dne 27. aprila 1820.</a></p> <p><b>1821</b></p> <p>Veliko dolgujem temu dnevniku. Z razbremenitvijo misli na papirju se počutim, kot da bi se ga znebila; zdi se, da je predano prijatelju, ki ga potrpežljivo sliši, zvesto drži in nikoli ne pozabi, je vedno pripravljen primerjati preteklost in sedanjost ter tako navijati in graditi prihodnost</p>	<p>7. srečanje</p> <p><i>Primer dnevnika kot dokumentacije in za podporo odpornosti. Prava diaristka, Anne Lister je uživala v pisanju dnevnika kot načina za spodbujanje svoje prihodnosti ter dokumentiranje svoje preteklosti in sedanjosti.</i></p>
<p>13.seja</p> <p>Pisanje preteklosti in prihodnosti</p>	<p>Od vnosa Anne Lister v dnevnik <a href="#">z dne 22. junija 1821.</a></p> <p><b>1819</b></p> <p>Isabella je na mojo sitnost omenila moje vodenje dnevnika in določanje pogovorov z vsemi svojimi rokopisi (kar imenujem kripta). Omenil sem skoraj nemogoče, da bi ga dešifirali in objekt, s katerim sem pisala, in sploh nisem izkazovala svoje razdraženosti zaradi Isabelline neumnosti pri poimenovanju stvari.</p> <p>Iz revije Anne Lister o <a href="#">16th August 1819.</a></p>	<p>13. seja</p> <p><i>S pisanjem kode je Anne Lister lahko raziskala prihodnost, ki si jo je bilo mogoče zamisliti le v okoliščinah njenega časa. Z uporabo kode se je lahko zaščitila pred škodo, medtem ko je dnevnik uporabljala kot spremljevalko.</i></p>





## Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Povezave do filmov, dokumentarnih filmov, knjig, pesmi, slik, TED-jev, novic, intervjujev...ki se lahko uporabijo v lekciji za ponazoritev zgodbe o ženskah

## Knjige:

- Choma, Anne, *Gentleman Jack: The Real Anne Lister*. (Penguin Books & BBC Books, 2019)
- Green, Muriel, *Miss Lister of Shibden Hall: Selected Letters (1800-1840)*. (The Book Guild Ltd, 1992)
- Hughes, Patricia, *Anne Lister's Secret Diary for 1817*. (Hues Books Ltd 2006)
- Hughes, Patricia, *The Secret Life of Miss Anne Lister and the Curious Tale of Miss Eliza Raine*. (Hues Books Ltd 2010)

[Liddington, Jill](#), *Presenting the Past: Anne Lister of Halifax, 1791-1840*. (Pennine Pens, 1994)

Liddington, Jill, *Female Fortune: Land, Gender and Authority: The Anne Lister Diaries and Other Writings, 1833-36*. (Rivers Oram Press, 1998)

Steidle, Angela, *Gentleman Jack. A Biography of Anne Lister: Regency Landowner, Seducer and Secret Diarist*. (Serpent's Tail, London 2018). First published as *Anne Lister. Eine erotische Biographie*. (Matthes & Seitz Berlin, 2017)

Vicinus, Martha, *Intimate Friends: Women Who Loved Women, 1778-1928*. (University of Chicago Press, 2004)

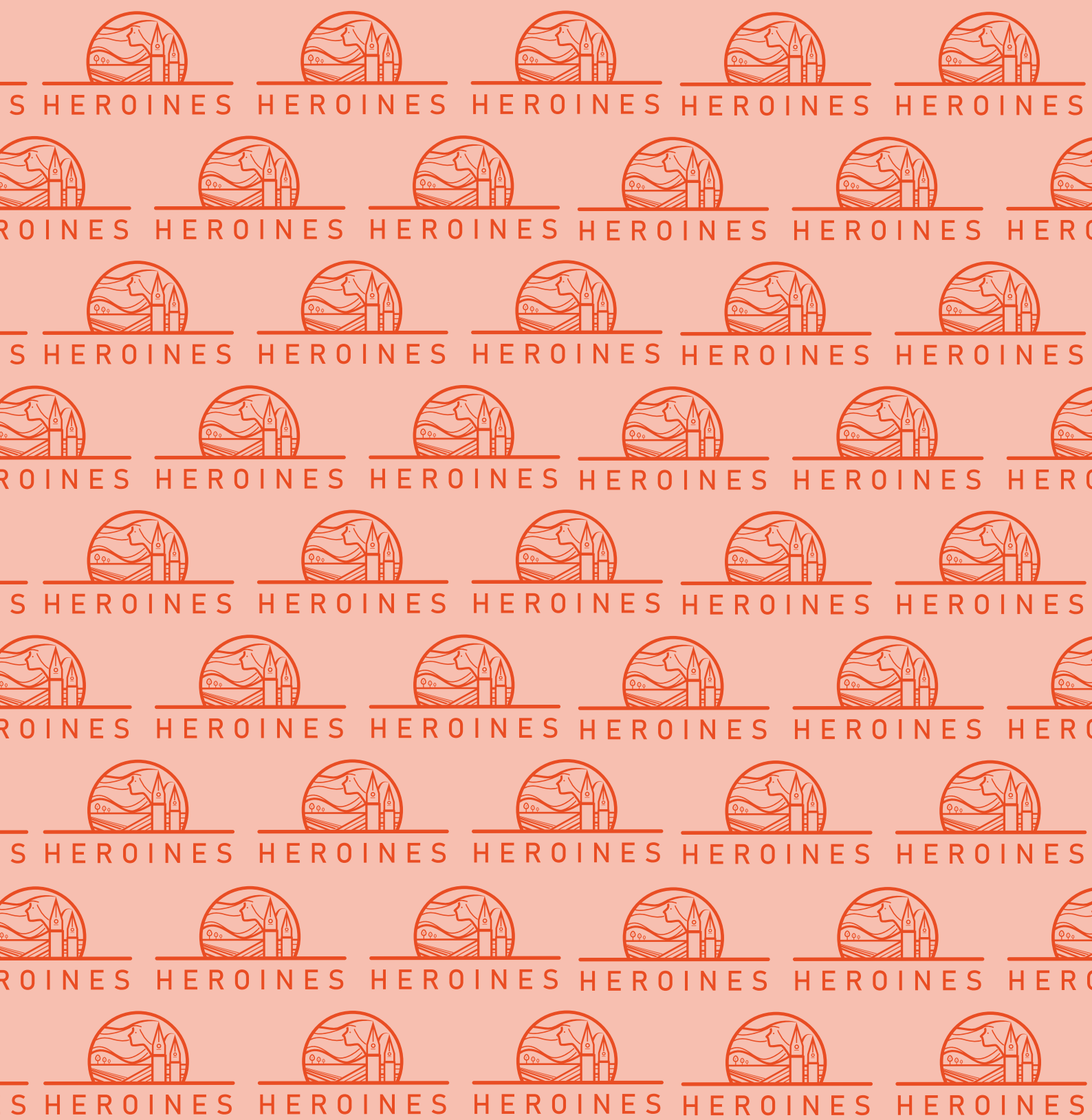
[Whitbread, Helena](#), *I Know My Own Heart: The Diaries of Anne Lister 1791-1840*. ([Virago](#), 1988)

Whitbread, Helena, *No Priest But Love: Excerpts from the Diaries of Anne Lister*. (NYU Press, 1993)

## Popularna kultura:

- Leta 1994 je bila v prvi epizodi BBC-jeve serije Dva krila skozi zgodovino z naslovom Poroka Julia Ford v vlogi Anne Lister in Sophie **четверфилд** v vlogi Marianne Belcombe.
- 31. maja 2010 je BBC Two predvajal produkcijo, ki temelji na njenem življenju, *The Secret Diaries of Miss Anne Lister*, v kateri je Maxine Peake igrala kot Lister. Iste noči na BBC Two je bil predvajan dokumentarec *Revealing Anne Lister*, v katerem je nastopila Sue Perkins.
- Leta 2012 je na svojem drugem albumu *The Fragile*, komorni ljudski duo O'Hooley & Tidow (Belinda O'Hooley in Heidi Tidow) izdal pesem o Anne Lister, ki se imenuje "Gentleman Jack".
- Spomladi 2019 zgodovinska televizijska dramska nanizanka BBC-HBO *Gentleman Jack*, v kateri je Suranne Jones igrala vlogo Lister, njeno življenje prikazuje kot "prvo moderno lezbijko". Penguin Books je objavil spremljevalni zvezek starejše svetovalke serije Anne Choma, ki vključuje na novo prepisane in dekodirane zapise iz Listerjevih dnevnikov. Zaključki drame potrjujejo, da so jo "navdihnile knjige *Ženska sreča in narava domene*" Jill Liddington, ki je bila tudi svetovalka in katere lastna spletna stran povzema Listerjevo izjemno življenje kot "bleščeče posvetne dosežke in odpete lezbične zadeve". O'Hooley & Tidowov "Gentleman Jack" služi kot glavna tema glasbe serije.





[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)



# Arnhild Lauveng

## Datum rojstva:

13 Januar 1972

## Država izvora:

Norveška

## Kratka biografija:

Arnhild je dobila diagnozo shizofrenije pri 17 letih. Naslednjih deset let je preživela na zdravljenju, včasih v bolnišnici, včasih na študiju na univerzi v Oslu. Njeni zdravniki so vztrajali, da so njene sanje, da bi postala psihologinja, absurdne. Vendar je diplomirala in sčasoma opustila vsa psihiatrična zdravila. Zdaj dela kot klinična psihologinja in je poleg literarnih del, kot so otroške knjige, objavila doktorsko delo.

Po okrevanju je Arnhild leta 2005 objavil avtobiografski roman *I morgen var jeg alltid en løve* (Jutri sem bila vedno lev), ki je bil preveden v angleščino in objavljen leta 2012 z naslovom *Pot nazaj iz shizofrenije*. Arnhild v svoji knjigi piše o izgubi identitete, občutku nadzora od zunaj, strahovih, halucinacijah in drugih simptomih. Poudarja, da simptomi nosijo pomembno sporočilo.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Premagala je hudo, zavirajoče stanje.
- Svoje izkušnje je uporabila, da je postala aktivistka za bolj humano psihiatrično oskrbo in podvomila o prevladujočem pristopu k shizofreniji kot neozdravljivi bolezni.
- Arnhild predstavlja neslišani glas pacienta. Njen avtobiografski roman daje izjemen vpogled v logiko in življenje bolnika s shizofrenijo. Ponazarja, kako je imeti strašne halucinacije, izgubiti čut zase ali imeti globoke obsesije. Njena knjiga je močan spomin na duševne bolnike, njihove družine in zdravstvene delavce.
- Priljubljena predavateljica si je zaslužila akademski in literarni uspeh.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Arnhildino pisanje in učenje je vodila njena želja, da bi preprečila takšno ponižujoče ravnanje, ki ga je doživela. Poleg njenih bližnjih je imelo osrednjo vlogo pri njenem okrevanju tudi nekaj bolnišničnega osebja, ker so si vzeli čas za pogovor in jo videli kot osebo. K njenemu okrevanju je prispeval tudi študij psihologije, umetnosti in ustvarjalnega pisanja.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Kako ga uporabljati?
3. Kako uporabljati pisanje kot vsakodnevno orodje/ prakso.	Arnhild je pisala kot vsakodnevno orodje, da je obdelala svoje strašne halucinacije in jih spremenila v zgodbe	Obdelava strahov ali halucinacij s pripovednimi metodami, npr. spreminjajoč jih v konkretne like
4. Pisanje upov in sanj	Uresničila je svoje sanje kljub hudim duševnim težavam.	Pisanje o sanjah in načrtih brez omejitev, Notranje gledališče -tehnika kot sredstvo za odkrivanje naše skrite moči.
13. Pisanje preteklosti in prihodnosti	Med boleznijo je svoje življenje in sanje preučila z dnevnikom, ki ga je kasneje spremenila v avtobiografsko knjigo	Pisanje pisem v preteklost, sedanjost in prihodnost; dialog z različnimi jazi
19. Pisanje in vaše pravice 3: biti viden in imeti glas	Pomagala je psihično bolnim, da se slišijo, kar kaže, da je mogoče popolno okrevanje, če dobiš podporo in verjameš vase.	Pisanje o lastnem življenju kot pravljica; naštevanje svojih prednosti in pisanje o njih
30. Pisanje naslednjih korakov	Arnhild je ohranila svoje sanje konkretne in oprijemljive z rednim pisanjem o njih	Zemljevid zaklada -tehnika kot sredstvo za verbalizacijo in vizualizacijo sanj

## Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Book, 'A Road Back from Schizophrenia': <https://books.google.fi/books?id=KN7a8hWd2S0C>

Arnhild's academic and Facebook profiles:

[https://www.researchgate.net/profile/Arnhild\\_Lauveng](https://www.researchgate.net/profile/Arnhild_Lauveng)

<https://www.facebook.com/Arnhild-Lauveng-742720559096803/>

<https://www.youtube.com/>



# Doreen Lawrence

**Datum rojstva:**

24 Oktober 1952

**Država izvora:**

Jamajka/Združeno Kraljestvo

**Njene besede:**

Vedno sem se poskušala zaposliti z nečim. V zgodnjih dnevih sem se osredotočila na jezo - bilo je, kot da bi bila 24 ur na dan zaprta z njo. Nisem hotela biti na tem mestu, zato ne grem tja.

**Kratka biografija:**

Doreen Lawrence je borka proti rasizmu in vrstnica laburistov.

Je mati Stephena Lawrencea, britanskega najstnika, ki je bil umorjen v rasističnem napadu na jugovzhodu Londona leta 1993. S Stephenovim očetom Nevilleom Lawrenceom sta leta 1998 ustanovila dobrodelni sklad Stephen Lawrence, da bi v imenu svojega sina promovirala pozitivno zapuščino skupnosti.

Leta 1999 je bila po letih kampanje družine Lawrence uvedena obsežna sodna preiskava za preiskavo okoliščin Stephenove smrti. Le ta je sklenila, da je bila metropolitanska policija institucionalno rasistična, kar je eden glavnih vzrokov za to, da niso rešili primera Stephena Lawrencea.

Po preiskavi je Doreen Lawrence nadaljevala s kampanjami za pravičnost tako za svojega sina kot za druge žrtve rasističnih zločinov.

Leta 2003 je bila nagrajena z OBE za storitve na področju odnosov s skupnostjo, leta 2013 pa je postala enakovredna sodelavka. Izbrana je za sestanek v odborih Ministrstva za notranje zadeve in Policijske službe ter je članica upravnega odbora in sveta organizacija Liberty in pokroviteljica dobrodelne organizacije za zločin iz sovraštva Stop Hate UK.

**Zakaj predstavlja JUNAKINJO?**

Doreen Lawrence v rasno motiviranem napadu 22. aprila 1993 ni hotela sprejeti izida sojenja zaradi umora njenega sina Stephena, med čakanjem na avtobus s prijateljem. Prvotna preiskava je nakazovala, da so na ravnanje v primeru policije in [kronskega tožilstva](#) vplivala vprašanja rase.

Doreen Lawrence je vodila kampanjo za nadaljnjo preiskavo primera z zbiranjem sredstev zasebno in s podporo pro bono odvetnikov. Ni bila pravno izobražena (bila je bančna uslužbenka), vendar je bila odločena, da bo zadevo nadaljevala in zagotovila pravico za svojega sina.

Poleg tega, da je dosegla obsodbo za dva morilca, je v kampanji zbrala dokaze, ki podpirajo stališče, da je bila policija kriva za korupcijo, vendar sta Scotland Yard in neodvisna policijska komisija za pritožbe presodila, da ni novih dokazov, ki bi upravičevali nadaljnjo preiskavo.

Doreen Lawrence se je pogovarjala s Thereso May (takrat ministrico za notranje zadeve), ki se je strinjala, da bo naročila nadaljnji pregled. Poročilo je komisar metropolitanske policije označil za “uničujoče”. Ellisonovo poročilo je tudi pokazalo, da obstajajo trdni dokazi, ki domnevnega pokvarjenega policista povezujejo z vpletenostjo v umor zasebnega preiskovalca Daniela Morgana.

Doreen Lawrence je bila nato počaščena kot vrstnica laburistov, je članica odborov za rasne odnose in velja kot strokovnjakinja za vprašanja rasne neenakosti.

### **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Odločnost, da bo poiskala pravičnost in priznanje smrti svojega sina kot rasno motiviranega umora, je spodbudila podporo številnih sektorjev javnosti.

Pogum, da se s pravnim sistemom sooči brez osebnega pravnega usposabljanja ali znanja, vendar globoko prepričanje v resnico, je Doreen Lawrence in njenega moža privedlo do osebne tožbe proti policiji. To je privedlo do spremembe zakona.

Močna želja po družbenih spremembah je privedla do ustanovitve dobrodelnega sklada Stephena Lawrencea za spodbujanje socialne pravičnosti. Sklas nudi izobraževalne in zaposlitvene delavnice ter mentorske sheme. Podeljuje tudi arhitekturne in krajinske štipendije.

Doreen Lawrence je polemiko zbrala s svojimi odkritimi pripombami o institucionaliziranem rasizmu. V času katastrofe v stolpu Grenfell je pripomnila, da bi gasilske službe delovale hitreje, če bi bila večina najemnikov belcev. Pozneje je izrekla javno opravičilo uslužbencem reševalne službe.

### **Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo**

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.



Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Kako ga uporabljati?
<b>Pisanje in vaše pravice 8: Ovire za spremembo</b>	Glede umora njenega sina Stephena je bila Doreen sprva izdana pravna sodba, ki je bila zavrnjena. Nadaljevala je z izpodbijanjem pravnega sistema in policijskih postopkov. Britanska javna preiskava je v zvezi s policijo skovala besedno zvezo "institucionalizirani rasizem".	Frustracija in globoko prepričanje v pravičnost sta navdihnili izziv Doreen Lawrence.  Pisanje lahko pomaga razjasniti vprašanja in občutke ter jih po potrebi loči za različne namene.
<b>Preslikava naše junakinje</b>	Doreen Lawrence je zbrala podporo in sredstva, da bi nadaljevala s prizadevanjem za pravico.	Kako lahko dobite podporo za spreminjanje krivične situacije (osebne ali družbene)?  Včasih obstajajo neželeni rezultati takšnega iskanja, npr. Razmerje Doreen Lawrence in njenega moža se je končalo, eden od razlogov pa je navedel napor v povezavi z nadaljevanem primera.  Junakinje v vseh situacijah nimajo vedno prav. Kako lahko sprejmemo, da junakinje delajo napake kot del svojih potovanj?  Včasih nam fikcionalizacija vprašanja lahko omogoči raziskovanje potencialno tveganega vedenja ali nepričakovanih izidov določenih ravnanj.
<b>Pisanje odpornosti</b>	Med kampanjo in od takrat je Doreen Lawrence za nadaljevanje morala črpati pomembne osebne in družbene vire.	Z lastnimi izkušnjami sestavite osebni seznam besed odpornosti/moči.  Razmislite o vprašanju, glede katerega se vaša skupina strinja. Sestavite skupinski seznam močnih in odpornih besed. Kako se lahko dobro kombinirajo, da bodo učinkoviti?

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Lawrence, Doreen (2006) *And Still I Rise: Seeking justice for Stephen*. Faber & Faber.

**The Stephen Lawrence Inquiry**". Archive.official-documents.co.uk. 24 February 1999. Retrieved 8 August 2011.

Intervju z mamo Stepheno Lawrencea Doreen Lawrence <https://www.youtube.com/watch?v=oQpNCdugoX4>

**Stop Hate UK** uradna spletna stran.

<https://www.itv.com/loosewomen/baroness-doreen-lawrence-gives-last-ever-tv-interview-25-years-after-son-stephen-lawrences-murder>

**Doreen Lawrence says Grenfell tragedy was linked to racism** [Channel 4 News](#), 17 October 2019. Retrieved 11 November 2019

**Stephen Lawrence's mother claims firefighters tackling Grenfell Tower blaze were 'racist'** *The Telegraph*, 20 October 2019





# Elisabeth Packard

## Datum rojstva:

2 December 1816 - 25 Julij 1897

## Država izvora:

Massachusetts, USA

## Njene besede:

*“Besnelo bo moje pisalo, če že moj jezik ni . . .”*

## Kratka biografija:

Elisabeth Packard je njen mož hospitaliziral in jo razglasil za duševno bolno. Kasneje je postala zagovornica pravic žensk in ljudi, obtoženih norosti.

Elisabeth se je, zahvaljujoč “ustreznemu bogastvu” njenih staršev, kakovostno izobrazila v ženskem semenišču Amherst, kjer je študirala francoščino, algebro in nove klasike. Kljub temu je prvič videla “vizije” leta 1836 in je bila kmalu hospitalizirana v državni bolnišnici Worcester, vendar si je hitro “opomogla” od “bolezni”.

Na vztrajanje staršev se je Elisabeth Parsons Ware poročila s štirinajst let starejšim kalvinističnim ministrom Theophilusom Packardom, ki naj bi bil “hladen in prevladujoč”. Teofil je imel dokaj odločna verska prepričanja. Po dolgih letih zakonske zveze je Elisabeth Packard navzven podvomila o moževih prepričanjih in začela izražati mnenja, ki so bila v nasprotju z njegovim. Medtem, ko je bila glavna tema njunega spora vera, se zakonca tudi nista strinjala glede vzgoje otrok, družinskih financ in vprašanja suženjstva, pri čemer je Elisabeth zagovarjala ukinitvev suženjstva, kar je Teofila osramotilo.

Ko je Illinois leta 1851 odprl svojo prvo bolnišnico za duševno bolne, je zakonodajalec države sprejel zakon, ki je zahteval javno zaslišanje, preden bi bila oseba tja napotena proti svoji volji, vendar je bila ena izjema: mož je lahko imel ženo zaprto brez javne obravnave ali njenega soglasja.

Leta 1860 je Theophilus Packard presodil, da je njegova žena “rahlo nora”, kar je pripisal “pretirani uporabi telesa in duha”. Dogovoril se je, da z njo govori zdravnik JW Brown. Zdravnik se je pretvarjal, da je krojač in med pogovorom se je Elisabeth pritožila nad prevlado svojega moža in njegovimi obtožbami, da je nora. Dr. Brown je o tem pogovoru poročal Theophilusu (skupaj z opažanjem, da mu je gospa Packard “izkazala veliko nenaklonjenost”) odločila, da bo Elisabeth zaprl. Za to odločitev je izvedela 18. junija 1860, ko je okrožni šerif prispel v Packardov dom, da bi jo vzel v pripor.

**Nekateri pravijo, da je bila Elizabeth podobna drugim ženskam, ki so bile nameščene v duševne ustanove, od 1850 do 1900, ki so se obnašale tako, da se “moška družba ni strinjala.”.**

Elizabeth Packard je naslednja tri leta preživela v azilnem domu Jacksonville Insane Azil v Jacksonvilleu. Njeni zdravniki so jo redno zasliševali, vendar se ni želela strinjati, da je nora ali da je spremenila svoja verska stališča. Junija 1863 so zdravniki deloma zaradi pritiska njenih otrok, ki so želeli, da jo izpustijo, izjavili, da je neozdravljiva, in jo odpustili.

Po odpustu jo je Theophilus zaprl v oskrbo njunega lastnega doma in zaprl okna. Elizabeth je skozi okno uspelo spraviti pismo, v katerem se je pritoževala zaradi tega zdravljenja, ki je bilo dostavljeno njeni prijateljici Sarah Haslett. Sarah Haslett je pismo poslala sodniku Charlesu Starrju, ki je izdal spis habeas corpus, v katerem je Teofilu naročil, naj pripelje Elizabeto v svoje dvorane, da bi razpravljali o zadevi. Potem, ko je sodnik Starr dobil Theophilusove dokaze, je razpisal postopek s pomočjo porote, ki bi omogočil pravno določitev Elizabethine razsodnosti. Pravno je bila razglašena za zdravo in ne bi smela biti zaprta.

Po izpustu je Elizabeth Packard, ko se je vrnila domov, ugotovila, da je njen mož njihov dom dal v najem drugi družini, prodal pohištvo ter ji vzel denar, bankovce, garderobo in otroke ter zapustil državo. Pritožila se je tako na vrhovno sodišče v Chicagu kot v Bostonu, vendar ni imela pravnega sredstva, saj poročene ženske v teh zveznih državah takrat niso imele zakonskih pravic do lastnine ali otrok.

Toda v prejšnje življenje se ni vrnila, prav nasprotno, postala je nekakšna nacionalna zvezda, objavila je “množico knjig in prekrizala ZDA v desetletjih dolgotrajni kampanji”, ki se ni borila le za pravice poročenih žensk in svobode govora, vendar je poskrbela za t.i. kritično pozornost javnosti o “moči psihiatričnih ustanov”. Postala je tisto, kar nekateri znanstveniki imenujejo “publicist in lobist” za boljše zakone o duševnem zdravju. Packard je v tej vlogi znova našla samo sebe in zaslužila dovolj za podporo svojih otrok.

Elizabeth je vložila prošnjo za sprejem zakonodaje v Illinoisu in Massachusettsu, leta 1869 pa je bila sprejeta zakonodaja, ki je poročenim ženskam omogočala enake pravice do lastnine in skrbništva nad otroki.

Reforme, imenovane Packardovi zakoni, so povečale število ljudi, vključenih v postopek zavez. Posameznikov ni bilo več mogoče prisilno omejiti na podlagi pričevanja nekaterih. Packardova se je ukvarjala s primeri, kot je njen, ko so pristranska pričevanja moža ali drugih moških neupravičeno omogočala namestitve v psihiatrične ustanove, še vrsto let. Prav tako je uspešno vodila kampanjo za ločene ženske, da bi ohranile finančno podporo in skrbništvo nad svojimi otroki.

Ustanovila je Društvo za zaščito pred takšno institucionalizacijo in izdala več knjig, med drugim z *Prikaz moči zakonske zveze* ali *Triletni zapor zaradi verskega verovanja* (1864), *Veliko razkritje duhovne*



hudobije na visokih krajih (1865), Mistični ključ ali odklenjena azilna skrivnost (1866) in Skrita življenja zapornikov ali Razkrite norosti azila (1868).

Kljub temu so jo močno napadli zdravstveni delavci in anonimni državljani; Elizabethino delo na tem področju je bilo, ko je bila živa, "na splošno neocenjeno". Širše priznanje je prejela šele v tridesetih letih prejšnjega stoletja od znanega zgodovinarja duševnih bolezni.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Junakinja je, ker se ne preda in se še naprej bori za svoje pravice, znova se je izumila in se odločila, da bo zagovarjala pravice žensk in tudi, ko so jo napadli strokovnjaki in družba, se ni predala.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Zavzema se za svoje pravice in proti kakršnim koli težavam.

Je primer, kako kljub težavam in kritikam ne odnehati.

Prizadevala si je za spodbujanje zakonskih sprememb za pravice poročenih žensk (lastninska pravica in skrbništvo nad otroki) in tudi za ljudi z duševnimi težavami. Obe sta bili socialni potrebi.

Je tudi primer, kako je mogoče znova izumiti samega sebe in začeti avtonomno življenje iz nič: pisanje njene zgodbe in drugih knjig ter uspeh teh zgodb jim zagotavlja finančno podporo za samostojno življenje in tudi za začetek kampanje.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
Poznamo sebe 2	Začela je pisati o svoji zgodbi.	Primer vadbe/ dejavnosti (referenčna številka)
Pisanje, kar cenimo	Pisala je tudi o svojih prepričanjih in moralnih vrednotah, o svojih mnenjih v zvezi s pravicami žensk...	
Pisanje o težavah	Ona je primer, da je preživela veliko problemov in nepoštenih razmer.	
Pisanje upov in sanj	Sanja in se bori za spremembo prakse v psihiatričnih bolnišnicah in za priznavanje pravic žensk	
Pisanje preteklih izkušenj	Govoriti o njenih neželenih izkušnjah je pomagalo premagati situacijo in se znova izmisliti.	

Pisanje in vaše pravice: Udeležba in vodenje	Po trpljenju zaradi diskriminatornih zakonov (nameščena v duševne ustanove, zaklenjena stran od moža, odtrgana od otrok, ostala brez doma ...) se zavzema za svoje pravice in pravice žensk. Je primer vodenja.	
Biti viden in imeti glas	Vedno daje svoje mnenje, čeprav je bila zaradi tega v duševnem zavodu, kar naprej izraža, kar misli, brez strahu.	
Zaščita žensk pred nasiljem 1 in 2	Utrpela je nasilje, ker ji je bila odvzeta prostosti.	
Ovire za spremembo	Bori se, da bi spremenila vsako najdeno oviro (bolnišnico, moža, revščino itd.) In tudi socialne ovire, ki diskriminirajo ženske	
Preslikava naše junakinje	Prišla je do spremembe zakonov	
Odpornost	Ona je primer odpornosti	

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Več informacij o E. Packard:

<https://www.hhhistory.com/2015/04/historic-heroism-elizabeth-parsons-ware.html>

[https://en.wikipedia.org/wiki/Elizabeth\\_Packard](https://en.wikipedia.org/wiki/Elizabeth_Packard)

<https://publish.illinois.edu/ihlc-blog/2019/03/28/elizabeth-packard-legal-and-mental-health-reformer/>

Carlisle, Linda V. *Elizabeth Packard: A Noble Fight*. Urbana, IL: University of Illinois Press, 2010. Call number: 362.21092 P121c

Himelhoch, Myra Samuels and Arthur H. Shaffer. "Elizabeth Packard: Nineteenth-Century Crusader for the Rights of Mental Patients." *Journal of American Studies* vol. 13, no. 3, 1979, pp. 343-75. <http://www.jstor.org/stable/27553740>.



# Emmeline Pankhurst

## Datum rojstva/smrti:

15 Julij 1858 - 14 Junij 1928

## Država izvora :

UK, Moss Side district - Manchester

## Kratka biografija:

Emmeline Pankhurst (1858-1928) se je vključila v gibanje sufražetk leta 1880. Bila je ustanovna članica Ženske socialne in politične zveze (WSPU) leta 1903 in jo vodila do razpada leta 1918. Pod njenim vodstvom je bil WSPU zelo organiziran skupina in je bila tako kot drugi člani zaprta in je gladovno stavkala.

Emmeline Goulden se je rodila 14. julija 1858 v Manchestru v družini s tradicijo radikalne politike. Leta 1879 se je poročila z Richardom Pankhurstom, odvetnikom in zagovornikom ženskega volilnega prava. Bil je avtor zakonov o o poročenih ženskah iz let 1870 in 1882, ki so ženskam omogočali, da obdržijo zaslužek ali premoženje, pridobljeno pred in po poroki. Njegova smrt leta 1898 je bila za Emmeline velik šok.

Leta 1889 je Emmeline ustanovila Žensko ligo za volilno pravico, ki se je borila za to, da poročene ženske glasujejo na lokalnih volitvah. Oktobra 1903 je pomagala pri ustanovitvi bolj bojevite ženske socialne in politične zveze (WSPU) - organizacije, ki je s svojimi dejavnostmi postala zelo znana in katere članice so bile prve, ki so jih krstili za "sufražetke". Emmelineini hčerki Christabel in Sylvia sta bili prav tako dejavni v zvezi s tem. Britanski politiki, tisk in javnost so bili presenečeni nad demonstracijami, razbijanjem oken, požigom in gladovno stavko sufražetk. Leta 1913 je bila članica WSPU Emily Davison umorjena, ko se je v Derbyju vrgla pod kraljevega konja v znak protesta, ker vlada še vedno ni podelila ženskam volilne pravice.

Tako kot številne sufražetke je bila tudi Emmeline v naslednjih nekaj letih večkrat aretirana in je tudi sama gladovno stavkala, kar je povzročilo hranjenje na silo. Leta 1913 je vlada kot odgovor na val gladovnih stavk sprejela tako imenovani zakon o mačkah in miškah. Gladovno stavkajoče zapornike so izpustili, dokler se niso znova okrepili, nato pa jih ponovno aretirali.

To obdobje bojevitosti se je nenadoma končalo ob izbruhu vojne leta 1914, ko je Emmeline svojo energijo usmerila v podporo vojnim prizadevanjem. Leta 1918 je zakon o zastopanju ljudi podelil volilne pravice ženskam, starejšim od 30 let. Emmeline je umrla 14. junija 1928, kmalu po tem, ko so ženske dobile enake glasovalne pravice tako kot moški (pri 21 letih).

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Čeprav se mnogi ne strinjajo z njeno taktiko, je vodila gibanje, s katerim je ženskam podelila volilno pravico ob velikem odporu, vključno z zaprtjem, zavrnitvijo vstopa v politično stranko (na podlagi spola), razpadom v družini in zamudo vojne.

Bila je vdova in samohranilka.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Bila je vodja kampanje za enake pravice žensk. To je bila družbena potreba, saj je polovica prebivalstva brez glasu.

Dala je tudi zgled, kako živeti po neki stvari, tako da se je odrekla domu in temu času namenila svoj čas in energijo.

Nekateri pravijo, da je šla predaleč, žrtvovala se je v družini in ogrožala življenja drugih. Gibanje je bilo na koncu uspešno, kar pomeni, da lahko ženske, stare 18 let in več, v Združenem kraljestvu glasujejo enako kot moški

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
24. teden Pisanje in vaše pravice 8: Ovire za spremembo	Emmeline Pankhurst je bila ustanovna članica Ženske socialne in politične unije (WSPU), ki se je borila za glasovanje žensk v Združenem kraljestvu. 18. januarja 1908 je Pankhurst in njeno sodelavko Nellie Martel napadla moška množica podpornikov liberalcev, ki so WSPU krivili, ker jih je stala predčasne volitve za konservativnega kandidata. Moški so metali glino, gnila jajca in v sneg nabito kamenje; ženske so bile pretepeane in Emmelinin gleženj je bil močno poškodovan. Odzivi drugih na spremembe kažejo na odpor družbe do sprememb; strah, da bo opolnomočenje nekaterih skupin odvzelo moč drugim ". Emmeline Pankhurst je v svojo kampanjo vnesla tudi nasilje, ki je bilo po mnenju nekaterih kontraproduktivno. Vendar je Emmeline menila, da je to potrebno, saj nenasilni protesti niso bili vzeti resno.	<i>Odzivi drugih kažejo odpor do sprememb. Strah, da bi omogočanje ženskam njihov glas pomenilo izgubo moči za tiste z glasovalno pravico.</i>



<p><b>19. teden Pisanje in vaše pravice 3:</b> Biti viden in imeti glas</p>	<p>Emmeline se je borila za glasovanje žensk v Združenem kraljestvu z organizacijo gibanja Ženska franšizna liga in kasneje (bolj bojevita) ženska socialna in politična zveza. To ligo so kritizirali zaradi nasilne taktike.</p> <p>Prav tako je bilo zdravljenje v zaporu nasilno. Med gladovno stavko so bile ženske v gibanju na silo nahranjene s cevmi in s pomočjo na silo odprtih ust z jeklenimi čepi.</p>	<p><i>Zavzela se je za spremembe, ugotovila, da ni bila slišana, kar je privedlo do bolj radikalnih in nezakonitih dejanj. Ali obstajajo drugi načini za protest v 2020-ih, ki so enako učinkoviti.</i></p> <p><i>Gladovna stavka je oblika samopoškodovanja. Včasih ljudje prizadenejo lastno telo, kadar ni mogoče nečesa izreči / biti slišan. Pisanje je lahko alternativa temu, saj telesu ne škoduje.</i></p> <p><i>Katere skupine obstajajo, kjer bi lahko našli somišljenike?</i></p>
<p><b>Pisanje in vaše pravice 2: Lokalna/ neslišana zgodba</b></p>	<p>Leta 1907 je Emmeline prodala svoj dom v Manchestru in začela potujoč življenjski slog, se premikala od kraja do kraja, ko je govorila in korakala po ženskem volilnem pravu. Ostala je s prijatelji in v hotelih, v kovčkih pa je nosila nekaj svojih stvari. Čeprav jo je boj navdušil - in je radost dajala drugim - je njeno nenehno potovanje pomenilo ločitev od svojih otrok.</p> <p>Njen mož je umrl leta 1898.</p> <p>Druga manj znana zgodba o Emmeline so njena vojna prizadevanja v 1. svetovni vojni. Ženskam je pomagala, da se pridružijo delovni sili, medtem, ko so se moški borili v tujini. Vzpostavila je dom za posvojitve (zaradi česar so ji očitali, da pomaga otrokom z neporočenimi starši) in poleg svojih štirih otrok posvojila še štiri otroke.</p>	<p>Emmeline je vodila nomadski življenjski slog, da bi nadaljevala in financirala svoj vzrok za volilno pravico žensk. Ni bila vedno srečna in je morala trpeti ločitev od družine.</p> <p>Katere nezaslišane zgodbe obstajajo po vaši izbiri?</p> <p>Včasih izbrati eno stvar pomeni odreči se drugi. To so težke odločitve.</p> <p>Emmeline je praktično enega od svojih otrok poslala v Avstralijo, ker se ni strinjal z njo.</p> <p>Kakšna so vaša družinska prepričanja in jim sledite?</p>

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

[Pankhurst, Christabel](#). *Unshackled: The Story of How We Won the Vote*. London: Hutchinson & Co., 1959. [OCLC 2161124](#).

Pankhurst, Emmeline. *My Own Story*. 1914. London: Virago Limited, 1979. [ISBN 0-86068-057-6](#).



## Priljubljena kultura

Kampanja Womanchester za ženski kip in vse njegove podpornike in zbiralce sredstev

<https://www.youtube.com/watch?v=DVTyzGjaJfI>

Helen Pankhurst govori o svoji prababici ob odkritju njenega spominskega kipa

<https://www.youtube.com/watch?v=kfwOdCXTB2U>

Emmeline Pankhurst | 'I incite this meeting to rebellion' speech, October 1912 | Women's Suffrage

[https://www.youtube.com/watch?v=7EMNDj\\_Ao3s](https://www.youtube.com/watch?v=7EMNDj_Ao3s)



# Esma Redžepova-Teodosievska

## Datum rojstva/Smrt:

8.8.1943 - 11.12.2016

## Država izvora:

Kraljevina Bolgarija (Makedonija)

## Kratka biografija:

Bila je makedonska pevk/vokalistka, ustvarjalka besedil pesmi in humanitarka romske etnične skupnosti. Zaradi svojega bogatega repertoarja, ki vključuje na stotine pesmi in zaradi prispevka k romski kulturi ter promociji le-te, je dobila vzdevek *Romska kraljica*. Njena družina je vztrajala pri vključenosti v osnovno šolanje, vendar pa so tradicionalni pogledi na družino pred njo postavili določena pričakovanja - v najstniških letih naj bi se poročila in postala gospodinja.

Njena življenjska pot se je razlikovala od (ustaljenih) običajev. Bila je borka od zgodnjega otroštva naprej, borila se je za priznanje - sebe, svojega naroda/etnične skupnosti in človeštva na splošno. Bila je pionirka, prva ženska, katere pesem se je, v izvirnem romskem jeziku, prenašala po radiu. Američani so jo uvrstili med 50 najboljših ženskih vokalov vseh časov.

Kljub trdemu delu pa je bila njena pot do nacionalne in mednarodne slave povezana z velikimi napori - bila je tarča rasizma in čenč. Romi v Makedoniji so jo označili kot nečastno, bila je tarča kritikov tudi zaradi odnosa s svojim glasbenim kolegom Teodosievskim - za tiste čase si namreč zveze oziroma poroke med pripadniki različnih narodnosti ni bilo mogoče predstavljati oziroma uresničiti (nobena od skupnosti ni odobraval takega zakona). Njena kariera in z njo povezana emancipacija življenjskega sloga (nastopanje na odru, spanje v hotelih, delo z moškim) je požela dokaj močno nestrinjanje - makedonske in romske skupnosti.

Elemente nasilne drže do nje kot osebe in njenega življenja je mogoče opisati tudi kot z rasizmom povezane elemente narativa medijev, ki so njeno osebnost skušali prikazati skozi predsodke, ki so povezani z romsko skupnostjo (vročekrvnost, sproščenost in lahkotnost, komentiranje barve njene kože).

Po drugi strani je bila velika humanitarka, ki je skupaj z možem poskrbela za rejništvo 47 otrok. Močno je podpirala pravice Romov in žensk.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Premagala je tradicijo in se ni želela podati v najstniško in dogovorjeno poroko, odločila se je za svoje osebno življenje.

- Svoj talent je negovala kljub oviram, kritikam in predsodkom iz strani lastne etnične skupnosti, kar pomeni, da se je morala dokazovati dvakrat več.
- Bila je velika humanitarka, finančno pomagala humanitarnim organizacijam, razmišljala je globalno in premagala prevladujočo miselnost lastne (osebne) kulture in delala za dobro ljudi.

**Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Esma Redžepova predstavlja neverjetno kombinacijo odličnega talenta in neverjetnih vokalnih veščin; po drugi strani pa je bila velika humanitarec, dvakrat nominirana tudi za Nobelovo nagrado za mir. Njena moč volje, trdo delo in talent so jo postavili na piedestal uspešne zvezde v glasbenem poslu, kjer so ženske velikokrat žrtve nevarnih okoliščin, v katerih za uspeh včasih zgolj talent ni dovolj. Precej ironično je, da se je po eni strani borila za svojo skupnost oz. etnijo in žensko moč, a je bila hkrati deležna obrekovanj - borila se je s tradicijo.

**Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:**

Teme (učni načrt)	Kateri pogled ponazarja za to temo?	Kako ga uporabljati?
28	Junakovo popotovanje je mogoče povezati z odražanjem življenjske poti junakinje - poudariti ključne trenutke, bitke in premagovanje ovir.	Vaja 1 in 2 ustrezata predlaganim dejavnostim.
19	Ta junakinja predstavlja nasprotje glede norm lastne etnične skupine in pričakovanj, povezanimi s tradicijo ali tradicionalnim načinom življenja za žensko z neodvisnim življenjem in odločanjem brez vpliva drugih; njena neodvisnost je olajšala obravnavo te socialne teme in s tem ozaveščanje javnosti.	V okviru vaje 1 lahko udeleženke v svojem vsakdanjem okolju poskušajo premisliti o pomembni ali občutljivi temi, za katero ocenjujejo, da jim je pomembna in prikazuje potencial, kako bi lahko "anonimne življenjske zgodbe" delovale kot motivacijski elementi.  V okviru vaje 2 se lahko namesto pesmi zberejo tudi nekateri pregovori - odražati morajo splošne misli o tem, kaj je v življenju resnično pomembno (vedno v očeh opazovalca ) in kako to pomaga zapisovati naše zahteve in želje.

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice**

Esma Redžepova (2021, April 17). Wikipedia. [https://en.wikipedia.org/wiki/Esma\\_Redžepova](https://en.wikipedia.org/wiki/Esma_Redžepova)

Mehle, B. (2016, April 8). Esma Redžepova, pevka: Ime sem si ustvarila pri enajstih letih. Dnevnik. <https://www.dnevnik.si/1042733422>

Subotič, D. (2016, April 6). Esma Redžepova: "Filozofija Romov? Nikogaršnja zemlja brez meja.". Ljubljana, Skopje - MMC RTV SLO.

<https://www.rtvsllo.si/zabava-in-slog/popkultura/druzabno/esma-redzepova-filozofija-romov-nikogarsnja-zemlja-brez-meja/389879>



# Indira Gandhi

## Datum rojstva/smrti:

1917-1984

## Država izvora:

Indija

## Kratka biografija:

Bila je prva in doslej edina indijska premierka. Bila je hči Jawaharlal Nehruja, prvega indijskega premierja. Predsednica vlade je bila od leta 1966 do 1977 in znova od leta 1980 do njenega atentata oktobra 1984.

Kot premierka je bila znana po svoji politični nepopustljivosti in centralizaciji oblasti. Šla je v vojno s Pakistanom v podporo neodvisnemu gibanju, kar je privedlo do indijske zmage in ustanovitve Bangladeša ter povečalo vpliv Indije do te mere, da je postala regionalni hegemon Južne Azije. Kasneje je Gandhi uvedel izredno stanje (1975-1977), kjer so bile ustavljene osnovne državljanske svoboščine. Zadnje obdobje, ko je bila premierka, nacionalisti Shikh zahtevajo svojo neodvisnost. Potem, ko je Gandhi odredil vojaško akcijo zoper njo, so jo 31. oktobra 1984 ubili lastni telesni stražarji in šiški nacionalisti.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Indira Gandhi je bila prva in edina doslej ženska indijska premierka. Leta 1999 jo je BBC izbral za najpomembnejšo žensko zadnjega tisočletja med drugimi ženskimi osebnostmi, kot so angleška kraljica Elizabeta I., Marie Curie in mati Tereza.

Zaradi njenih prepričanj so jo Angleži zaprli za 13 mesecev.

Glavovala je za enako plačilo za moške in ženske, in čeprav je izjavila, da ni feministka, je zatrdila, da so ženske najbolj zatiran del ljudi, zlasti indijske ženske, in da bi morale biti sposobne same upravljati svoje življenje.

**Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Čeprav je izhajala iz politične družine, ji niti danes ne bi bilo lahko postati premierka v Indiji ali kjerkoli po svetu. Poskušala je stvari spremeniti na najboljše v svoji državi in njeno delo je bilo prepoznano po vsem svetu.

**Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo**

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s pomočjo tega vzornika, lahko ena ista zgodba uvede veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Kako ga uporabljati?
Pisanje in vaše pravice 1: sodelovanje in vodenje	Postala je predsednica vlade v družbi, v kateri prevladujejo moški.	<p>Piši, če si kdaj začutil potrebo po sodelovanju v javnih zadevah. Ste imeli težave? Potem pa se pogovori o tem, kar si napisal s skupino.</p> <p>Vzemi si čas, da se pogovoriš, če so ovire večje, ker si ženska.</p> <p>Napiši enega za drugim, če obstaja tema, o katero bi se borili, če te ne bi bilo nerodno ali razdraženo z dejstvom, da si ženska. Bi se drugače obnašal, če bi bil moški?</p> <p>Potem pa se pogovori o tem s svojo skupino.</p> <p>Pogovorite se s svojo skupino, kakšni so stereotipi o ženskah, ki so vpletene v politiko. Eden od vas lahko zapiše odgovore v majhnih odstavkih.</p>
Pisanje in vaše pravice 8: Ovire za spremembo	Bila je zaprta zaradi svojih prepričanj..	<p>Razpravljajte o Konvenciji ZN o državljskih pravicah, zlasti o svobodi prepričanj.</p> <p>Zapiši, če poznaš katerokoli žensko, ki je bila zaprta ali grdo ravnana zaradi njenih prepričanj. Pogovori se, kaj misliš o njej.</p>

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

[https://en.wikipedia.org/wiki/Indira\\_Gandhi](https://en.wikipedia.org/wiki/Indira_Gandhi) (retrieved 02.27.2020)

<https://tvxs.gr/news/prosopa/intira-gkanti-i-anodos-kai-i-ptosi> (retrieved 02.27.20)

<https://www.sansimera.gr/biographies/21> (retrieved 02.27.2020)

<https://tomov.gr/2018/11/19/intira-gkanti-1917-1984/> (retrieved 02.27.2020)

Indira Gandhi: A Biography (Penguin Books)

<https://www.youtube.com/watch?v=5jwKU6kIL08>

<https://www.youtube.com/watch?v=IojkTQ4qBws>



# Irene Villa

## Datum rojstva:

21. November 1978

## Država izvora:

Španija

## Njene besede:

*Nikoli se nisem počutila kot žrtev, ker mislim, da tak odnos ni koristen*

## Kratka biografija:

Ko je bila Irene stara 12 let, je doživela teroristični napad ETA (baskovske teroristične organizacije). Z mamo je potovala z avtomobilom v šolo, ko je eksplodirala bomba, pritrjena na njihov avto. Irene je izgubila noge in tri prste ene roke. Njena mama je izgubila eno nogo in eno roko.

Bila je zelo šokirana, ko je v bolnišnici ugotovila, da nima nog, vendar so ji nasveti staršev pomagali, da je stanje premalo premostila in odpustila teroristom.

*»Hčerki sem rekla, da imamo dve poti: sovražiti in preklinjati te ljudi, to zastruplja tvojo kri in to ne doseže tistih, ki so nam to storili; ali pa mislimo, da smo se rodili takšni in vse vložimo v svojo srečo. Spremljala te bom pri vsem, za kar se odločiš. Ona, ki je zelo pametna, mi je rekla: 'Mama, že sem pomislila na to, taki smo se rodili,' je dejala njena mama.*

Te besede in njena izbira poti sreče so pomagale premagati situacijo in številne druge težke trenutke.

Irene je postala eden najbolj priljubljenih primerov osebnega premagovanja v Španiji. Dosegla je občutenje sreče, kljub izgubi nog in nadaljevala življenje. Vedno je dober odnos do premagovanja težav. Pred napadom je rada smučala in je še naprej vadila. Vadba tega športa ji je pomagala, da je premagala izgubo nog in tudi, ko se je morala soočiti s težavno situacijo. Zmagala je na španskem prvenstvu prilagojenega alpskega smučanja.

Imela je 3 otroke in se pred kratkim ločila. V tej novi situaciji je ohranila svoj odnos premagovanja, saj je ločitev še ena priložnost za nadaljnje učenje.

Danes je psihologinja, pisateljica in organizira številne konference o optimizmu in premagovanju, pri čemer uporablja svoje izkušnje kot primer. Bila je tudi članica Združenja žrtev terorizma in Fundación También, ki promovira inkluzivni šport.

Leta 2004 je objavila svojo prvo knjigo: *»Vedite, da lahko. Spomini in razmisleki žrtve terorizma«*, čustveno in pogumno prvoosebno pričevanje dneva, ko so bile okrnjene sanje najstnika, ki je

želel biti kapetan svoje košarkarske ekipe, a se je namesto, da bi se sesula in sovražila, vrnila z optimizmom in brez očitkov.

Kasneje je napisala tudi naslednja dela: "Vedeti, da zmoreš, dvajset let kasneje"; "Nikoli ni prepozno, princesa"; "Knjižni objem" in "Kot sonce za rože".

**Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Odloči se: ne bo žrtev in ne sovraži. Ta odločitev je bila glavno vodilo njenega življenja in je pomagala premagati različne situacije.

Ima močno voljo in težave obravnava kot izzive in kot priložnost za učenje.

Marsikomu je postala primer premagovanja in odpornosti.

**Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo**

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Kako ga uporabljati?
Poznamo sebe 2	Njeni spisi govorijo o načinu, kako ji je uspelo premagati napad, in kako to učenje uporabiti za kakršen koli drug izid v življenju.	
Pisanje, kar cenimo	Ima jasne prioritete: ostati srečna, izogniti se žalosti. Svoje življenje je zgradila okoli tega cilja.	
Pisanje preteklosti in prihodnosti	Je primer, kako se nepričakovano soočiti s prihodnostjo (brez nog)	
Pisanje skozi nepričakovane dogodke/ težave	Je primer, kako se soočiti z nepričakovanim dogodkom: terorističnim napadom	
Ovire za spremembo	Njen primer kaže, da mnogi verjamejo, da jih je mogoče spremeniti: biti vesel po napadu, in imeti otroke brez nog.  Ruši tudi lastne ovire za srečo.	
Odpornost	Je primer odpornosti; premagala je teroristični napad in izgubila noge, ko je bila otrok, je domnevala, sprejela odločitev o sebi in svojem življenju in nadaljevala z vsem, kar si želi.	





### **Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Njena spletna stran: <https://irenevilla.org/?lang=en>

Books:

Villa, I (2004) *Saber que se puede, recuerdos y reflexiones de una víctima del terrorismo* Madrid, Martínez Roca

Villa, I (2007) *SOS...víctima del terrorismo*. Madrid, Pirámide

Villa, I (2011) *Saber que se puede, veinte años después*. Madrid, Martínez Roca

Villa, I (2013) *Nunca es demasiado tarde, princesa*. Madrid, Espasa

Villa, I (2015) *Como el sol para las flores*. Madrid, Espasa





# Jane Goodall

## Datum rojstva:

3. April 1934

## Država izvora:

Združeno Kraljestvo

## Kratka biografija:

Kot otrok je imela Jane namesto medvedka polnjenega šimpanza. Njena naklonjenost tej figuri je pomenila začetek ljubezni do živali. Navdušila se je tudi nad Afriko in se sčasoma preselila v Kenijo. Louis Leakey, znani kenijski arheolog in paleontolog, jo je poslal v Tanzanijo na študij šimpanzov. Nato jo je poslal v London, da bi preučevala vedenje primatov in anatomijo primatov. Leta 1960 je bila po precejšnjem terenskem delu Jane izjemno sprejeta na doktorski študij na Univerzi v Cambridgeu, ne da bi imela diplomu ali diplomo. Njena diplomska naloga s področja etologije je bila končana leta 1965.

Goodall je bila poročena dvakrat. Njen prvi mož je bil nizozemski plemič, fotograf divjih živali Hugo van Lawick. Imela sta sina in se ločila leta 1974. Leto kasneje se je Jane poročila z Derekom Brycesonom, ki je kot direktor Tanzanijskih narodnih parkov lahko zaščitil Goodallove raziskave. Šest let kasneje je na žalost umrl zaradi raka.

Jane je najbolj znana po študiju družbenega in družinskega življenja šimpanzov. Njene ugotovitve so revolucionirale naše znanje o vedenju šimpanzov in so bile še en dokaz družbene podobnosti med ljudmi in šimpanzi. Leta 1977 je ustanovila Inštitut Jane Goodall. Danes je znana okoljska aktivistka, ki je za svoje okoljsko in humanitarno delo prejela veliko priznanj.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Drzno je preizpraševala obstoječe oziroma prevladujoče poglede na živalsko naravo s pomočjo tesnega, empatičnega pristopa do našega najbližjega sorodnika, šimpanza
- Samozavestno je zasledovala svojo strast in zanimanje ter dokazala, da je mogoče zaupati tako človeškim kot nečloveškim opicam.
- Še vedno je aktivna pri svojih 87 letih in svoj čas posveča varovanju okolja in pravic živali.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Jane je že zgodaj v življenju vedela, kakšni so njeni interesi. K tej moči je prispeval simbolični dar šimpanza njenega očeta. Ta vzorec pozitivnih odnosov se je ponovil vsaj še v dveh primerih, in sicer, ko je dobila podporo Louisa Leakeyja in podpore njenega moža Dereka Brycesona. Imela je tudi finančno podporo bogate družine in svojega bodočega moža.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Kako ga uporabljati?
2. Spoznavanje sebe  2:  Kaj bi nam lahko ponudilo pisanje?	<i>Jane se je zavedala svojih interesov že kot otrok. Na koncu je pisala akademske članke in knjige o teh temah.</i>	Naredite seznam vaših otroških interesov. Če bi bili raziskovalec, kaj bi študirali?
9. Pisanje v skupini	<i>Jane je bila radovedna glede obnašanja skupine šimpanzov in je zgradila človeška omrežja, npr.</i>	Skupinske pisne vaje: nadaljevanje besedil drugih udeležencev, skupinske pesmi; zbiranje besed o določeni temi in izdelava miselnih zemljevidov; nadaljevanje lastnega besedila na podlagi povratnih informacij drugih
22. Pisanje in vaše pravice 5: Ženske in delo	<i>Jane je imela dober odnos z očetom in imela je srečo, da je ta vzorec v svojem življenju ponovila prek podpornega delovnega odnosa z Louisom Leakeyem, znanim kenijskim arheologom in paleontologom, ki jo je poslal v Tanzanijo na študij šimpanzov; in dober drugi zakon z Derekom Brycesonom, Brycesonom, ki je kot direktor tanzanijskih narodnih parkov lahko zaščitil Goodallove raziskave. Jane je lahko doktorirala na prestižni univerzi v Cambridgeu, ne da bi imela prvo stopnjo ali magisterij. Jane se je zavzela za okolje in razširila razumevanje šimpanzov in človeškega vedenja.</i>	Naredite seznam zadovoljivih delovnih izkušenj. Izberite eno in pišite o tem. Kaj je prispevalo k temu, da je bilo prijetno?
25. Prilagajanje: Iskanje zaveznikov v naravnem svetu	<i>Na vprašanje, ali verjame v boga, je Jane (leta 2010) dejala: »Nimam pojma, kdo ali kaj je Bog. Verjamem pa v neko veliko duhovno moč. Še posebej to čutim, ko sem zunaj v naravi. To je le nekaj, kar je večje in močnejše od tega, kar sem ali kar koli je. Čutim to. In dovolj mi je.«</i>	Raziskovanje idej udeležencev o lastni duhovni moči in odnosu do narave, pisanje o totemskih živalih

## Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

[The Jane Goodall Institute official website](#)

[Lecture transcript and video of Goodall's speech](#) at the [Joan B. Kroc Institute for Peace & Justice](#) at the [University of San Diego](#), April 2008

[Jane Goodall extended film interview with transcripts for the 'Why Are We Here?' documentary series.](#)

[A Conversation with Jane Goodall](#) (audio intervju).  
[Works by or about Jane Goodall](#) v knjižnicah.



# Katerina Vrana

## Datum rojstva:

1978

## Država izvora:

Grčija

## Kratka biografija:

Stand-up komičarka, ki je leta 2017 preživela hudo neznano bolezen, do zdaj je bila na invalidskem vozičku, in s svojo oddajo "Ostati živ" mnogim daje upanje. Po bolezni ni mogla več sedeti, govoriti ali videti. Že vrsto let živi v Veliki Britaniji, leta 2011 pa je začela nastopati v Grčiji.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Študirala je v zasebni šoli v Grčiji in nato v Veliki Britaniji.

Vedno je bila pogumna. Ker je stand-up komičarka v poklicu, v katerem prevladujejo moški, se je na težji način naučila, kako težko se je izpostaviti občinstvu in poskušati ljudi nasmejati.

Leta 2016 je bila nominirana za tretjo najboljšo komičarko na svetu (in prvo žensko, ki je osvojila nagrado).

Med ogledom Malezije je zbolela. Bila bi prva ženska, ki je kadarkoli izvedla stand-up komedijo v Pakistanu leta 2017. Po bolezni se je veliko trudila, da bi se izboljšala, in začela svoje težave deliti s svojim občinstvom. Na ta način je navdušila številne ljudi s podobnimi ali drugačnimi težavami, da se ne predajo in si delijo svojih težav.

Za zdaj ima nove oboževalce in nekateri njeni kolegi zbirajo denar, da bi ji finančno pomagali pri stroških zdravljenja.

## **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Je vzor, ker je bila in je še vedno pogumna, svoje težave je delila z drugimi in jih poskušala premagati, na splošno pa se v življenju vsakogar pojavijo vse težave. Je tudi ženska, ki je spremenila svoj poklic, v katerem prevladujejo moški.

Njen citat je: "Vedno poiščite moč, da se spoprimate z vsem, kar življenje zahteva".

## **Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo**

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Predlogi za pisanje
<p>6</p> <p>J2 Pisanje skozi tveganja</p>	<p>Razmislite o tveganju znotraj skupine, npr. razočaranje ali nespremenljivo stanje</p>	<p><i>Zapišite si, če bi se odločili deliti svojo zgodbo, če gre za fizično invalidnost. Kako bi se počutili glede tega? Katere ovire bi morali premagati?</i></p> <p><i>Kaj če bi bile vaše težave v zvezi z vašim duševnim zdravjem? Bi jih delili z manjšo ali večjo skupino, če bi mislili, da bo vaša zgodba pomagala drugim, da se spoprimejo s svojimi težavami?</i></p> <p><i>Nato delite svoje misli s skupino.</i></p> <p><i>Pogovorite se o humorju. Mislite, da pomaga, ko so stvari težke? Zapišite zgodbo in nato delite s svojo skupino, kdaj vam je humor omogočil premagovanje težke situacije.</i></p>

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Povezave do filmov, dokumentarnih filmov, knjig, pesmi, slik, TED-jev, novic, intervjujev...ki se lahko uporabijo v lekciji za ponazoritev zgodbe o ženskah

<https://www.youtube.com/watch?v=Dyd2I5gp4aY&t=964s> (angleški podnapisi)

<https://www.youtube.com/watch?v=P7TsvjLEXns>

[https://www.lifo.gr/articles/theater\\_articles/194977/i-katerina-vrana-den-tha-to-valei-kato-pote](https://www.lifo.gr/articles/theater_articles/194977/i-katerina-vrana-den-tha-to-valei-kato-pote)  
(pridobljeno 02.27.20)

<https://www.bovary.gr/oramatistes/19385/katerina-vrana-den-ezisa-kala-ta-40-moy-itan-tote-poy-shedon-pethana>(pridobljeno 02.27.20)



# Lena Manta

## Datum rojstva:

30. April 1964

## Država izvora:

Rodila se je v Carigradu, živi pa v Atenah v Grčiji.

## Kratka biografija:

Je grška avtorica. Študirala je za vzgojiteljico v vrtcu, ne da bi kdaj delala na tem področju. Ukvarjala pa se je tudi z umetnostjo in novinarstvom. V letih 2009 in 2011 je bila nagrajena z naslovom "Avtorica leta". Leta 2016 je za roman "Opravičilo za konec" prejela nagrado občinstva v kategoriji "Navdih junakinj". Številne njene knjige so bile prevedene v angleščino, italijanščino, španščino, turščino in kitajščino.

Leta 2013 so ji diagnosticirali rak, želodčni limfom in jo zdravili s kemoterapijo. Imela je moč premagati raka in poslati sporočilo ljudem, ki imajo podoben problem.

Z intervjuji je delila težave, s katerimi se je srečevala z zdravjem, moč, ki si jo je pridobila, boj z rakom in to, česar se je naučila ob nesreči. "Imela sem kemoterapijo, vendar sem imela srečo, da so mi ga diagnosticirali zgodaj, ker bi lahko bil tak zdravstveni primer težaven."

Avtorica je med drugim priznala, da med kemoterapijo ni nehala s svojimi aktivnostmi ali pisanjem knjige.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Govorila je o svojih boleznih, svojih mislih in čustvih. »Dodajanje depresije obstoječemu problemu ga bo še poslabšalo. Skozi svojo pustolovščino sem spoznala, da je življenje prekratko, da bi bilo žalostno.«

S svojimi izkušnjami svetuje vsem ženskam, naj bodo pozorne na telesne znake in preventivo. "Uspela sem in vsem ženskam poskušam reči, da je preventiva najpomembnejša. Zdaj mi je bolje, naučil sem se skrbeti zase, ker prej nisem skrbel; Naučila sem se uživati v trenutkih in življenju. Nikoli nisem bila ena izmed žensk, ki so samo odložile glavo, a se je zaradi bolezni slednje okrepilo."

Težave je pustila za seboj s skrbnostjo in vztrajnostjo, zdaj pa se spomin na to znova na kratko vrne, kadar ima zdravniške preglede.

Resno zdravstveno težavo ji je uspelo premagati in nadaljevati življenje in delo "vedno nasmejana", kot pravi.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Ona je primer, kako ne obupati kljub zdravstvenemu problemu.

Obstaja socialna potreba, ker skozi svojo zgodbo daje sporočilo za preprečevanje raka.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.



Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Predlogi za pisanje
<p>Odpis težav</p> <p>Pisanje skozi nepričakovane dogodke / težave</p>	<p>Govori o zdravstvenem problemu.</p> <p>Govori o razpoloženju, čustvih, boleznih, nepričakovanih težavah in o tem, kako je z njimi uspela in pridobila moč.</p>	<p>Vzemite si nekaj minut, da opišete življenje Junakinje (njen značaj, njen socialno-ekonomski status .....)</p> <p>Kako ji je uspelo premagati resno zdravstveno težavo?</p> <p>Udeležence prosite, naj zapišejo svoje misli, v katerih primerjajo različne zgodbe in kako se liki spoprijemajo z nepričakovanimi dogodki v svojem življenju.</p> <p>Kaj svetuje junakinja in kakšni so vaši predlogi?</p>
<p>Pisanje o odpornosti</p>	<p>Ona je primer odpornosti.</p>	<p>Odpornost na "možganske viharje"</p> <p>Prosrite udeležence, naj se pogovorijo o tem, kakšno je bilo njeno osebno življenje in kako je to prispevalo k njenim dejanjem?</p> <p>Udeležence prosite, naj prepoznajo in zapišejo svoje prednosti in slabosti (vsaj pet)</p> <p>Udeležence prosite, naj upoštevajo trenutke, ko so pokazali odpornost.</p>

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

iefimerida: Pridobljeno 02- 26- 2020 iz :

<https://www.iefimerida.gr/news/105843/%CE%B7-%CE%BB%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%BC%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AC-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CF%8D%CF%80%CF%84%CE%B5%CE%B9-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B9-%CF%80%CE%AC%CF%83%CF%87%CE%B5%CE%B9-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%AF-%CE%AD%CE%BA%CE%B1%CE%BD%CE%B5-%CF%87%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%81%CE%B1%CF%80%CE%B5%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CE%B2%CE%AF%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BF>

Tako premagam raka.. Pridobljeno 02- 26- 2020 iz :

<https://www.athensmagazine.gr/article/stars-tv/135127-laquo-etsi-nikhsa-ton-karkino-raquo-h-syglonistikh-eksomologhsh-ths-lenas-manta-sthn-tatiana-stefanidoy-video>

Lena manta .Pridobljeno 02- 26- 2020 iz:

[https://el.m.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AD%CE%BD%CE%B1\\_%CE%9C%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AC](https://el.m.wikipedia.org/wiki/%CE%9B%CE%AD%CE%BD%CE%B1_%CE%9C%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%AC)

Athens Voice Lena manta Pridobljeno 02- 26- 2020 iz:

[https://www.athensvoice.gr/culture/book/575935\\_lena-manta](https://www.athensvoice.gr/culture/book/575935_lena-manta)



# Dafni Venieri

## Datum rojstva:

1958

## Država izvora:

Oddaljena vas v polkrožju Fthiotida, Srednja Grčija

## Kratka biografija:

Dafni je 62-letna ženska, ki živi v kmetijski vasi in se poskuša spoprijeti s svojimi življenjskimi težavami. Poročena je bila pri 20 letih in ima 2 otroka. Njen sin je pri 15 letih začel zlorabljati droge in takrat se je začela njena kalvarija. Pet let se je poskušala spoprijeti s problemom svojega sina, ne da bi imela kakršno koli pomoč, in ga v celoti podprla. Sinu je uspela pomagati pri soočanju z odvisnostjo od mamil, tako da ga je prepričala, da se je udeležil razstrupljevalnega programa. Njen sin po mnogih letih ozdravi in zdaj živi s svojo ženo in dvema otrokoma. Zaradi čustvenega pritiska in tesnobe so ji 5 let pozneje diagnosticirali rak dojke in jo operirali. Ves ta čas mora z možem sodelovati na družinski kmetiji in podpirati njega in družino. Njen mož umre 4 leta po njeni bolezni in sama se ukvarja z resničnostjo v odročni vasi, preživlja družino in dela na polju.

Je aktivna članica Lokalnega združenja žensk in Kulturnega društva.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Težave ji je uspelo premagati, ne da bi imela pomoč na oddaljenem območju, našla je pot in ostala aktivna pri podpori družini in sebi.

**Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Je primer, kako ne obupati kljub družinskim, zdravstvenim in socialnim težavam in postati odporna.

**Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo**

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme načrt)	(učni Kateri vidiki ponazarjajo teme ?	Predlogi za pisanje
Odpis težav	Govori o družinskih, zdravstvenih in socio-ekonomskih težavah	<p>Udeležence povabite, naj si predstavljajo dan v življenju ženske, ki živi v odročni kmetijski vasi</p> <p>Kot udeleženci, ki bodo razpravljali o svojih mislih / občutkih glede življenja Heroine</p> <p>Vzemite si nekaj minut, da opišete, s katerimi težavami se je srečala?</p> <p>Vzemite si nekaj minut, da se pogovorite o tem, kako ji je uspelo premagati težave</p> <p>V manjših skupinah razpravljajte o podobnih osebnih zgodbah</p> <p>Napišite kratko pismo Junakinji</p>
Pisanje o odpornosti	Je primer odpornosti, saj ji je uspelo premagati svoje težave in ostati aktivna.	<p>Razmišljanje o odpornosti</p> <p>Pogovorite se o dejavnikih, ki krepijo odpornost Junakinje v težkih obdobjih njenega življenja</p> <p>Udeležence prosite, naj prepoznajo in zapišejo svoje prednosti in slabosti (vsaj pet)</p> <p>Udeležence prosite, naj upoštevajo trenutke, ko so pokazali odpornost</p> <p>Ali verjamete, da ima spol ključno vlogo pri gradnji odpornosti in kako</p>

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Lokalna zgodba. Besedna zgodba.



# Mada Tsagia-Papadakou

## Datum rojstva:

neznano

## Država izvora:

Rodila se je v Torontu v Kanadi, vendar je vrsto let živela in delala v Grčiji

## Kratka biografija:

Mada Tsagia-Papadakou je ustanoviteljica W.I.N. HELLAS, neprofitna organizacija za krepitev vloge Grkinj, specializirana za rehabilitacijo po zlorabi in opolnomočenje. Odkrilo je govorila, kako je prišla v nasilno zvezo, zakaj je ostala v njen in kako ji je uspelo oditi od te temne strani svojega življenja. Leta je bila v nasilju. Vrsto let je mislila, da so bile zlorabljene ženske neizobražene in iz družin z nizkimi dohodki. A se je zmotila.

Prihaja iz družine višjega srednjega razreda in je z odliko diplomirala. Njena zveza se je začela z ljubeznijo in romantiko. Omenila je, da se nihče nikoli ne namerava odpraviti v svet zmenkov in izbrati nasilnega partnerja. Bila je model in on je bil eden redkih moških v njenem življenju, za katerega se je zdelo, da se res zanimajo zanjo. Bil je zelo radodaren, ji podaril veliko daril. Prehod njunega odnosa iz ljubezni v nadzor in nasilje je bil počasen in neopazen. Začel je prevzemati nadzor nad njo, v svoje roke je prevzel nadzor nad denarjem in se odločal za njeno kariero. Ko je zveza napredovala, je hotel imeti popoln nadzor nad njo, s čustvenim izsiljevanjem jo je manipuliral in izoliral od prijateljev. Ko je osamljenosti in zadrege postalo preveč, ko je bila bolna in utrujena, se je odločila premagati strah in odšla.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Mada Tsagia-Papadakou je odkrito delila svoje osebne izkušnje, da bi osvetlila to zelo tabu temo.
- Ona je primer odpornosti.
- Močno si je prizadevala za ozaveščanje, preprečevanje in zmanjševanje nasilja nad ženskami.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Njene osebne izkušnje in njena družbena prepoznavnost sta jo navdihnili, da je ustanovila W.I.N. Hellas.

Je aktivistka proti nasilju na podlagi spola in trdi, da se žrtve zlorabe ne bi smele sramovati, da bi spregovorile.

Bila je okronana za zmagovalko Mrs Globe 2020, vsakoletno dobrodelno akcijo zbiranja sredstev za ženske v stiski. Moč svoje krone uporablja za preprečevanje nasilja nad ženskami in spodbujanje enakosti spolov.

### Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja temo ?	Predlogi za pisanje
<p>Pisanje in vaše pravice 3 Biti viden in imeti glas</p>	<p>Odprto govori o izkušnjah pred velikim občinstvom, na primer Tedx.</p>	<p><i>Skozi svoje pogovore opisuje svoj začaran krog zlorabe, ki ženske opolnomoči, da ga prekinejo</i></p> <p><i>Video Tedx. Udeležence povabite k razpravi:</i></p> <p><i>Ali se Junakinja prepozna kot žrtev nasilja v družini?</i></p> <p><i>Kako storilec ohranja nadzor nad žrtev?</i></p> <p><i>Zakaj ženske ostanejo v nasilnih odnosih ali zakaj odidejo?</i></p> <p><i>Kako je Junakinja uspela pobegniti iz nasilne zveze?</i></p> <p><i>Pravice žensk</i></p> <p><i>Drugi vir (kolo za nenasilje): <a href="https://www.theduluthmodel.org/wp-content/uploads/2019/08/Power-and-Control-Thorne-Harbour-Health.pdf">https://www.theduluthmodel.org/wp-content/uploads/2019/08/Power-and-Control-Thorne-Harbour-Health.pdf</a></i></p> <p><i>Razdeljeni udeleženci v majhne skupine lahko uporabijo velik papir in flomastre. Udeležence prosite, naj nariše kolo za nenasilje na podlagi pravic žensk in enakosti spolov</i></p>



<p><i>Pisanje in vaše pravice 6 Zaščita žensk pred nasiljem</i></p> <p><i>ali Pisanje in vaše pravice 7 :Zaščita žensk pred nasiljem</i></p>	<p><i>Na podlagi lastnih izkušenj z zlorabo in prisilnim nadzorom je Mada ustanovila podjetje W.I.N. Hellas, ki spodbuja krepitev vloge grških žensk, specializiranih za izterjavo zlorab.</i></p>	<p><i>Opredelitev nasilja v družini</i></p> <p><i>Razmišljanje. Povezovalci prosijo udeležence, naj posamezno predlagajo toliko idej, kolikor jih lahko, da se izrazijo hitro, spontano, en za drugim in spodbujajo razpravo o tem, kaj se šteje za dejanje nasilja v družini nad ženskami -</i></p> <p><i>Izročite jim OZN - Opredelitev nasilja nad ženskami</i></p> <p><i>Delo v skupinah. Uporabite vzornico kot študijo primera, da razpravljate o ideji, da se nasilje v družini dogaja povsod v vseh družbenoekonomskih razredih.</i></p> <p><i>Udeležence razdelite v manjše skupine / uporabite velik papir in flomastre:</i></p> <p><i>razpravljati o mitih - prepričanjih o storilcu / žrtvi</i></p> <p><i>razpravljati o oblikah in vzorcih nasilja v intimnih odnosih in v družini</i></p> <p><i>preučiti odnos / kliše / tabu do nasilja /</i></p> <p><i>Ogrejte se.</i></p> <p><i>Dihajte.</i></p> <p><i>Vadite samooskrbo.</i></p> <p><i>Ta teden skrbimo zase</i></p> <p><i>Domača naloga: prosite udeležence, da vzamejo eno ali dve kartici in na vsako kartico zapišejo način, kako poskrbeti zase do naslednjega srečanja. Nato povabite udeležence, da med tednom na drugi strani kartice napišejo ali narišejo, kako so se počutili.</i></p>
<p>Odpis težav</p>	<p>Govori o svojem odnosu zlorabe.</p>	

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

[https://www.youtube.com/watch?v=5609\\_5FRjhY](https://www.youtube.com/watch?v=5609_5FRjhY)

Why I stayed, Why I left | Mada Tsagia-Papadakou | TEDxUniversity of Piraeus. Retrieved 02-26-2020 from :

[https://www.youtube.com/watch?v=5609\\_5FRjhY](https://www.youtube.com/watch?v=5609_5FRjhY)

Win Hellas. Retrieved 02-26-2020 from:

<https://www.winhellas.gr>

Who is Who. Retrieved 02-26-2020 from :

<https://whoiswhogreece.wordpress.com/2013/06/12/tsagia-papadatou-manta/>





# Marina Marroquí

**Datum rojstva:**

1988

**Država izvora:**

Elche, Španija

**Njene besede:**

“Sem zgled, ki mu za slediti”

**Kratka biografija:**

Marina je v mladosti trpela nasilje na podlagi spola. Nikomur ni povedala, kaj se ji dogaja. Nekega dne je mislila, da je »življenje na tak način še hujše kot smrt« in da je njeno najboljšo maščevanje nasilniku doseženo tako, da je srečna. Nato je postala socialna pedagoginja in se začela boriti proti nasilju na podlagi spola.

Bila je stara 15 let in v srednji šoli je bila znana kot “Che Guevara”. Marina je zagovarjala svoja načela z vnemo. Bila je zadovoljna s seboj in bila je samozavestna. A vse se je spremenilo, ko spoznala fanta. Takrat je imel 20 let, ona pa 15 let.

Ko je zaznala, da gre kaj narobe, se je razjezila, vendar jo je fant čustveno izsiljeval. Jokal je, rekel, obljubil, da se to ne bo ponovilo itd. In ona mu je verjela in mislila, da je ljubezen takšna. Ko je z jokom ni mogel prepričati, se je začelo fizično nasilje.

Počasi je tudi bojkotiral vse, kar je rada počela, na primer odhod ven s prijateljicami, začel nadzorovati način oblačenja, opazoval jo je na ulici, gledal v okno njene sobe in bil obseden z njenim pridobivanjem teže. V enem letu je pridobila 10 kilogramov. Bal se je, da če bo shujšala, bo šla ven z drugim fantom.

Pri 18 letih je dobila bulimijo, jedla je in bruhala približno 20-krat na dan. Njena mati je šla z njo v zdravstveni dom, psihiater pa je sumil, da gre za nasilje na podlagi spola.

Z njim je prekinila, vendar je še 8 mesecev nadaljeval z ustrahovanjem in nadlegovanjem. Poklical jo je in včasih se je srečala z njim, ker se je počutila krivo in nasilje je postalo skrajno: »Pretepanje, opekline, kršitve. Nato je šest ur jokal. Prinesel mi je rože in plišaste živali. Bil je trenutek, ko je začel vsem groziti. Ko so me starši začeli iskati na prostem, sem rekla: “Tako daleč smo prišli.” Fanta ne pustite zaradi sebe, ampak zaradi tega, da ne škoduje ljudem, ki jih imate najraje.«

Uspela se ga je znebiti, a je še naprej trpela:

»Fizična bolečina mine. Najslabša so (psihološka) nadaljevanja: nočne more, tesnoba, strah, negotovost. Čustvena odvisnost postane tako močna; vcepi ti, da brez tega nisi nič vreden, da se po koncu počutiš prazno. Niti glasbene skupine, ki mi je bila všeč, nisem mogla poimenovati. Bila sem nihče. Bila sem nič.«

Začela je novo življenje in nikomur ni povedala o svojih preteklih izkušnjah. Zares se je začela počutiti bolje, ko ji je uspelo prekiniti tišino v odnosu z profesorico na univerzi. Priporočila ji je delo na tem področju in z ženskami, ki so šle skozi isti pekel.

Danes je predsednica Elchejevega združenja proti nasilju na podlagi spola, izvaja številne delavnice, namenjene mladostnikom, da bi jih naučila, kako prepoznati zatirajoča stališča in vedenja, jim nudi orodja za odkrivanje in obsodbo mačističnega nasilja. Vsebina teh delavnic je zbrana v knjigi z naslovom "To ni ljubezen: 300 izzivov za doseganje enakosti" ("Eso no es amor: 300 retos para alcanzar la igualdad").

### Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Junakinja je, ker je presegla nasilno situacijo, ne samo s prekinitvijo odnosa, temveč tudi s tem, da je prekinila tišino in začela delovati in se boriti proti tej vrsti nasilja.

### Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Nasvet njene profesorice, da uporabi svoje izkušnje za pomoč drugim ženskam v podobnih situacijah, je bil zanjo ključni dejavnik, da je začela govoriti, igrati in resnično premagovati svojo travmatično preteklost.

### Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
Poznavanje sebe 2: Kaj bi nam lahko ponudilo pisanje?	Dolgo časa je skrivala svojo preteklost in ji je bilo zelo težko govoriti o tem. Ko je prekinila tišino in začela pisati, predstavlja čas, ko se je njen proces res začel. Pisanje je postopek olajšalo.	Primer vadbe/ dejavnosti (referenčna številka)
Pisanje in vaše pravice 1: sodelovanje in vodenje	Je primer aktivizma za pravice žensk in proti nasilju, ki temelji na spolu. Je predsednica združenja proti nasilju med spoloma, na delavnicah v gimnazijah za preprečevanje in zavedanje nasilja med spoloma pri mladih. Poleg tega so njene knjige namenjene boju proti nasilju med spoloma.	
Pisanje in vaše pravice 3: Biti viden in imeti glas.	O izkušnjah glasno govori pred velikim občinstvom, govori o tem, kako so bile kršene njene pravice.	



Pisanje in vaše pravice 6: Zaščita žensk pred nasiljem 1	Cilj njenih delavnic, knjig in dela v Združenju, ki mu predseduje, je zaščititi ženske pred nasiljem, pomagati mladostnikom pri prepoznavanju znakov nasilja in izogibanju njim.	
Pisanje o odpornosti	Je primer odpornosti: prestala je zelo težke situacije, soočila se je z njimi skozi svoje delo in pisanje uspela premagati problem.	

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Video posnetki:

Kako se naučiti ljubiti v enakosti: <https://www.youtube.com/watch?v=iubiKWrBcBM>

- Intervju na De Verdad TV

[https://www.youtube.com/watch?v=xofCxmac\\_7A](https://www.youtube.com/watch?v=xofCxmac_7A)

- Webinar:

<https://www.youtube.com/watch?v=p19H4ZQa7P4>

- Elche TV

<https://www.youtube.com/watch?v=u1wS-aZbXss>

- Aldabas online

<https://www.youtube.com/watch?v=dzFLWxtB-uE>

- La Marina Televisión

[https://www.youtube.com/watch?v=6PxLLsqPs\\_U](https://www.youtube.com/watch?v=6PxLLsqPs_U)

- Agora News

<https://www.youtube.com/watch?v=WX8ENNF6d9M>

Intervjuji:

RQ Magazine:

<https://www.revistagq.com/noticias/politica/articulos/marina-marroqui-eso-no-es-amor-violencia-de-genero/26193>





# Marta Plaza

**Datum rojstva:**

1981

**Država izvora:**

Španija

**Njene besede:**

*«Počutim se feministka polni čas; nora delni čas in hkrati napadalec, odvisno od mojih možnosti, ki niso vedno enake»*

**Krajša biografija:**

Marta ima težave z duševnim zdravjem. V šoli je doživela zavrnitev od vrstnikov, prav tako od očeta, ki je zapustil mamo in z njimi ni imel nobenega kontakta. Sanjala je, da jo bo vsaj poklical za rojstni dan. Soočila se je tudi z medicinskim nasiljem.

Pri 16 letih je doživela prvo krizo in je šolo zapustila, ne da bi komur koli povedala. Trpela je ustrahovanje in v šoli ni imela prijateljev. Zavrnitev ostalih učencev je začutila še preden je spregovorila. Svoje prve krize povezuje z ustrahovanjem, ki ga je utrpela.

V srednji šoli se je začela počutiti slabo, potrebovala je pomoč, vendar so vsi mislili, da gre za tipičen odnos mladostnikov. Mislila je, "mogoče je to normalno, ampak zame je življenje težko delo".

Začela se je s samopoškodbami; ni iskala bolečine, ampak le izhod iz svojih misli: "Porezala sem se, da bi ublažila tesnobo". Kasneje je večkrat poskusila narediti samomor in je bila zaradi tega tudi hospitalizirana.

Pri 16 letih so ji končno diagnosticirali mejno osebnostno motnjo in rekli so ji, da bo to bolezen imela celo življenje, da ne bo mogla ustaviti jemanja zdravil in še kup stvari, ki jih ne bo mogla: imeti otroke, imeti stabilne odnose itd. Ob poslušanju tega "stavka" se je počutila še bolj malodušno, v smislu nadaljevanja svojega življenja.

Prispela je v posebno bolnišnico za mladostnike, kjer se ji je zdelo, da ne obstaja: »ne kličejo vas z imenom; ne poznate imena medicinskih sester ali drugega osebja; vzamejo vam mobilni telefon in zjutraj lahko samo pokličete ... če ste se dobro obnašali.

Ne moreš imeti niti zvezka niti pisala za pisanje, ko ti je do tega.« Tudi v bolnišnici ni bilo dovoljeno sklepati prijateljstev, ker bi bili ti odnosi lahko nevarni, saj domnevajo, da so nori ljudje nevarni.

Toda hkrati so terapeuti vztrajali pri tem, da so ljudje govorili in delili svoja globlja občutja in čustva. Zaradi takšnih situacij se ji zdi, da ni bila oseba, ampak samo sindrom.

V eni priložnosti je bila celo zvezana, ko ni hotela jemati novega zdravila. Pravi, da je to nekaj običajnega:

»Obstajajo ljudje, ki so zavrgli noči ali cele dneve; obstajajo tisti, ki so si jih privezali, ker so dolgo jedli ali ker nočejo jesti sladice...Ljudje kričijo, jokajo in prosijo za vodo, ne da bi jih kdo slišal. Hočeš na stranišče in ne moreš. Včasih ti nadenejo plenico, včasih pa ne, in tam narediš svoje stvari, ponižano.«

Veliko bere in tudi piše, tipkanje ji pomaga, da se "izprazni", še posebej, ko se pojavijo skrivni glasovi. Raje jim ne reče glasovi, temveč vsiljive misli, ker jih ne zamenjuje z ničemer drugim, ve, da jih ustvarja, le da jih ni sposobna nadzorovati. "So zelo hitri, vizualno jih čutim, kot da so mi odbili glavo, v mojem primeru pa so običajno škodljivi." Poslušanje glasbe vam pomaga, če poznate besedilo pesmi, vendar raje pišem na računalnik in kaos prevedem v besede: "Vidim zaslon in kot da misel stoji tam in se ne vrta naokoli."

Marta ima danes partnerja; že več mesecev ne jemlje zdravil in namerava imeti otroke. S članstvom v FLIPAS, kolektivu aktivizma in medsebojne podpore je postala aktivistka za pravice ljudi z duševnimi težavami in proti nečloveški praksi psihiatričnih bolnišnic. Njen aktivizem ji je spremenil življenje.

Mnenja objavlja v španski feministični reviji Pikara in v spletnem časopisu El Salto Diario. Ustvarja tudi humoristične monologe, ki jih je poimenovala "madlogues", sodelovala je v dokumentarcu "Estado de Malestar" ("Disconform State") (María Ruido, 2019), v knjigi "Feminismos - Miradas desde la Diversidad" ("Feminizmi - pogledi iz raznolikosti «) (ED. OBERON, 2019), na kongresih pa je imela tudi nekaj govorov o duševnem zdravju.

## **Zakaj predstavlja JUNAKINJO?**

Junakinja je, ker je zaradi duševne bolezni premagala težke in nasilne situacije.

Ni se sprijaznila z omejitvami, ki so ji bile naložene, dela stvari, ki ji zaradi sindroma "niso dovoljene" in odloča o svojem življenju.

Vsak dan se bori za svoje dostojanstvo in možnost živeti običajno življenje, poleg tega pa je feministka in zagovornica pravic ljudi s duševnimi težavami.

Podpira mednarodno gibanje Mad Proud, je članica FLIPAS (skupina za samopomoč ljudi s duševnimi težavami) in se bori za dostojanstvo in pravice ljudi z duševnimi težavami.

Tudi zato, ker zdaj lahko o svoji bolezni in izkušnjah govori odkrito, odpravlja predsodke in stereotipe, pri čemer uporablja tudi humor.

## **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

- Zaradi aktivizma je razumela, da ima pravice in da lahko pomaga tudi drugim ljudem. Socialne potrebe po boju proti stigmatizaciji ljudi s duševnimi boleznimi



- Biti del kolektiva vzajemne podpore v skupinah, kjer se lahko delijo čustva, izkušnje in praktična orodja za premagovanje podobnih razmer.
- Njena pisanja in publikacije ji dajejo glas za izražanje mnenj in misli splošni javnosti.
- Zaveda se težav v smislu povezave duševnega zdravja za normalno življenje, vendar se ne preda, naredi vse, kar lahko, ko le lahko. Zaveda se svojih zmožnosti in jih najboljših močeh tudi uresničuje.

### Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
Poznavanje sebe 2: Kaj bi nam lahko ponudilo pisanje?	Ona je primer, kako nam lahko pisanje zagotovi glas za izražanje mnenj, misli, čustev... in da nam pomaga premagati težke razmere.	
Pisanje o tem, kaj je za nas pomembno	Piše o tem, kaj je zanjo pomembno: njene pravice, izkušnje, bolezen itd.	
Pisanje skozi tveganja	Njene izkušnje v skupinah za samopomoč in kako je pripadnost tej skupini ter izmenjava njihovih izkušenj v skupini pomagala premagati težke situacije.	
Pisanje kot model	Je primer, kako se je zaradi nasilne prakse v zdravstvenih domovih počutila neobstoječe, vendar si je identiteto povrnila s pisanjem.	
Pisanje v skupini	Njene izkušnje v skupinah za samopomoč in izmenjava njihovih izkušenj v skupini so pomagale premagati težke situacije.	
Pisanje tega, kar cenimo	Svojo vrednost je odkrila tako, da je pomagala drugim in se borila za svoje pravice.	
Pisanje naših preteklih izkušenj	Piše o in obsoja izkušnje zlorabe, ki jih je utrpela v šoli ali bolnišnicah.	
Pisanje preteklosti in prihodnosti	Ima načrte za prihodnost: imeti otroke in izboljšati način obravnavanja ljudi z vprašanji duševnega zdravja. Hoče imeti avtonomno in normalno življenje.	
Ovire za spremembo	Rekli so ji, da zaradi bolezni ne bo mogla početi veliko stvari ... tisti, ki verjamejo, temeljijo na stereotipih in predstavljajo oviro za spremembe	
Odpornost	Popolnoma se zaveda svojih omejitev (mineva obdobja krize), vendar ji te meje niso ovira, nasprotno, situacijo upravlja s tem, da izkoristi dobra obdobja.	



### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Intervjuji:

<https://ctxt.es/es/20170531/Politica/13113/CTXT-Trastorno-Limite-de-Personalidad-psiquiatria-activismo.htm>

<https://vientosur.info/spip.php?article11783>

[https://www.eldiario.es/retrones/Grupos-Apoyo-Mutuo-mental-cambio\\_6\\_567353277.html](https://www.eldiario.es/retrones/Grupos-Apoyo-Mutuo-mental-cambio_6_567353277.html)

Nekateri njeni članki:

<https://www.pikaramagazine.com/author/marta-plaza/>

<https://www.elsaltodiario.com/autor/marta-plaza>

<https://primeravocal.org/un-8-de-marzo-tambien-nuestro-ni-atadas-ni-drogadas-locas-liberadas-de-marta-plaza/>

Prispevki in pogovori na kongresih:

<https://amsmblog.files.wordpress.com/2019/01/FINAL-con-enlaces-Ponencia-Marta-Plaza-AMSM-2018-Apoyo-Mutuo.pdf>

[https://www.ivoox.com/apoyo-mutuo-intentando-hacer-pregunta-saldremos-audios-mp3\\_rf\\_27760953\\_1.html](https://www.ivoox.com/apoyo-mutuo-intentando-hacer-pregunta-saldremos-audios-mp3_rf_27760953_1.html)

[http://www.ivoox.com/ponencia-derecho-a-comunidad-de-injerencia-audios-mp3\\_rf\\_22356202\\_1.html](http://www.ivoox.com/ponencia-derecho-a-comunidad-de-injerencia-audios-mp3_rf_22356202_1.html)

Info samopomoč in skupina aktivistov FLIPAS:

<https://flipartegam.wordpress.com/2017/02/08/manifiesto-flipas/>

<https://www.facebook.com/flipas.gam.madrid/>

Dokumentarec "Discomform State"

<https://www.filmaffinity.com/es/film909476.html>

Informacije o gibanju Mad Pride:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Mad\\_Pride](https://en.wikipedia.org/wiki/Mad_Pride)



# Medusa

## Datum rojstva/smrti:

Iz grške mitologije, izsledili nazaj do ustanovitve Miken, 1350-1200 pr.n.št.

## Država izvora:

Grčija, N.E. Peloponez; zgodbe v povezavi z njo so jo postavile na različne lokacije

## Kratka biografija:

Meduza je bila prvotno lepa ženska, ki jo je Pozejdon posilil v atenskem templju. Atena se je razjezila in čudovite Meduzine lase spremenila v kače s tako močjo, da jelahko tiste, ki so jo gledali, pretvorila v kamen.

V zgodbi o Perzeju, ki jo obglavi, je upodobljena kot pošastna. Ko umre, iz njenega telesa nastane Pegaz (krilati konj), pa tudi Chrysaor, velikan, ki nosi zlati meč.

Pegaz je povezan s poezijo in tam, kjer so njegova kopita udarila ob zemljo, se je pojavila pomlad. Hipokrena je bil vodnjak, ki ga je izkopal Pegaz in iz katerega so pili pesniki.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Meduzo so posilili in nato obtožili oskrunjenja Ateninega templja. Pozejdon je tisti, ki je storil zločin in oskrunil tempelj, toda Medusa je kaznovana.

Zgodb in interpretacij Meduze je veliko. Vendar se zdi, da so sikajoče kače in pomanjkanje lepote nekaj, s čimer se moški borijo, da bi le-to lahko obvladali. Upodobljena je bila tudi kot zapeljivka.

V tej zgodbi je moč, zaradi katere se podoba in zgodbe Meduze ohranjajo tako dolgo.

Zanimivo je, da njena smrt rodi velikana in Pegaza, ki ustvarja vire navdiha. Morda je bilo zgodbo o Meduzi namenjeno pripovedovati skozi stoletja, dokler se ne bomo sprijaznili z njenim pomenom?

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Zdi se, da ima ta zgodba družbeno potrebo. Meduza, ki ji je bila storjena krivica, zdrži skozi tisočletja. Obstaja opozorilo, naj se ne pečajo z njo, saj ima sposobnost, da ljudi pretvori v kamen; in tako pove nekaj o moči žensk. Njena podoba je bila uporabljena kot talisman za odganjanje zlih duhov v svetu in času, v katerem je bilo življenje negotovo in nevarnost vedno blizu. V svojem delu Helen Cixous raziskuje, kako Medusa predstavlja žensko telo kot grožnjo; skozi njeno zgodbo je bilo mogoče raziskati pripovedi o kulturi posilstva. Dvakrat ji je storjena krivica s strani Atene in nato še Perzeja; njena izvirna zgodba je zasenčena s tem, kar je sledilo.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s tem vzornikom, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
<p>18. srečanje</p> <p>Pisanje in vaše pravice 2: Lokalna/ neslišana zgodba</p>	<p>Pogosto slišimo o Meduzi kot pošasti, redko pa kot o žrtvi posilstva.</p>	<p>18. srečanje</p> <p>Razprava o tem, kako nekateri glasovi zasenčijo druge, morda zato, ker ne ustrezajo velikim pripovedim, tj. Meduzi kot pošasti in Perzeju.</p>
<p>22/23 Srečanje</p> <p>Zaščita žensk pred nasiljem 1 &amp; 2</p>	<p>Njena upravičena jeza je prikazana kot pošastna; njeno 'pravico do življenja' prevzame Perzej iz strahu pred svojo jezo. Ženske pogosto lahko opišemo kot "predrzne", "kljubovalne" ali "uporniške", kadar dejansko izrazijo svojo frustracijo, se zavzamejo za svoje pravice ali najdejo pot v zatiralni situaciji.</p>	<p>22. srečanje</p> <p>Ponavljjanje mita o napačnih ali jeznih ženskah kot nekaj, česar se je treba bati, pomeni, da je težko slišati njihove zgodbe. To je psihološko in kulturno škodljivo.</p>
<p>24. srečanje</p> <p>Pisanje in vaše pravice 8: Ovire za spremembo</p>	<p>Zanimivo je, kako se je Meduzina zgodba v nasprotju z modrostjo, ustvarjalnostjo in poezijo/mantrami prelevila v podobe čarovnic, prekletstev in "starih hči".</p> <p>S tem, ko so Meduzi odsekali glavo, ne more več pripovedovati svoje zgodbe.</p> <p>Vendar pa Pegasus navdihuje poezijo in misli.</p>	<p>Mit o "nori" ženski se ohranja, kar omogoča izvajanje negativnega vedenja in preprečuje spremembe.</p> <p>Delo Silvije Federici raziskuje, kako je nasilje nad ženskami nujno za kapitalizem. Ženska spolnost, ki služi razmnoževanju, neplačano domače delo, privatiziranost doma in nevidnosti zunaj doma. Spolnost zunaj zasebnega je kazniva in ženske doma postajajo odvisne.</p> <p>Federici raziskuje tudi vlogo "trača" in kako izraz, ki pomeni bližnjega sorodnika, nato tesnega prijatelja, postane sinonim za "prazen govor" - s tem diskreditira pogovore med ženskami.</p>

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

<https://www.theatlantic.com/entertainment/archive/2016/11/the-original-nasty-woman-of-classical-myth/506591/>

<https://inthesetimes.com/article/21592/capitalism-witches-women-witch-hunting-sylvia-federici-caliban>



# Melisa Gutmann

## Datum rojstva:

1993

Država izvora: Slovenija (Rogaševci na Goričkem)

## Kratka biografija:

Melisa Gutmann je mlada Rominja, ki je končala študij socialnega dela na Fakulteti za socialno delo, Univerza v Ljubljani in za svoje diplomsko delo z naslovom »Ženska mati, Rominja: Življenjske zgodbe slovenskih Rominj s perspektive socialnega dela« prejela Prešernovo nagrado.

V svoje raziskovanje je vključevala tematiko romskih žensk skozi prizmo partnerskih odnosov, nasilja v družini, poroda in varstva otrok; znanje jezika etnične skupnosti ji je pomagalo pri intervjujih z Rominjami, ki so tako lažje spregovorile o izkušnjah nasilja in alkoholizma.

Kot članica Romskega Akademskega kluba je ena zadnjih v generaciji, ki v njenem domačem okolju še vedno aktivno govori romski jezik. Študij je nadaljevala in uspešno zaključila z magistrsko nalogo: »Dejavniki uspeha in omejevanja v izobraževanju prekmurskih romskih otrok in mladine: večgeneracijska perspektiva«.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Kot oseba je vir navdiha in vzornica, ki izkazuje uspešno premagovanje predsodkov nad etnično manjšino.
- Je glas romske ženske skupnosti, ki obravnava kritična vprašanja (diskriminacija v institucijah, skrivanje jezika ali pa situacije, v katerih posamezniki/ce ne želijo prenašati znanja romskega jezika na sovje otroke, da bi se tako izognili diskriminaciji, skrivanje svoje etnične pripadnosti,...).
- Je oseba, po kateri se udeleženske/ci programa HEROINES lahko zgledujejo in jo lahko sprejmejo kot člana skupnosti z enakimi ali podobnimi (negativne) izkušnje.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Je mlada Rominja z visoko izobrazbo, zaposlitvijo in dejavna članica lokalne skupnosti, pri čemer pa ni pozabila svojih

Vir fotografije /Avtor: <http://www.dostopnost.eu/?q=sl/ivljenje-je-pre-udovito-vendar-ga-mora-zajemati-z-veliko-mero-potrpe-ljivosti-strpnosti-brez> / Urša Valič

## Curriculum Topics that can be developed using her story

Teme (učni načrt)	Kateri pogled ponazarja za to temo?	Kako ga uporabljati?
8	Moč volje za premagovanje predsodkov, uspešno delo in trdo delo, odstranjevanje ovir na poti osebnega razvoja, iskanje povezave prek krogov zgodb in izmenjava z drugimi, zlasti iskanje osnov in ponos na korenine skupnosti.	<p>Srečanje lahko vključuje razmislek o tem, kako osebna izkušnja vpliva na naša prepričanja, ki pa nam sčasoma zlezejo pod kožo - pomembno je, da se udeleženke naučijo, kako izstopiti iz tega kroga prepričanj - elementi pisanja lahko vključujejo risanje, tj. pogovori v vaji »Nariši svojo pošast«, kjer je tako imenovana pošast lahko prikaz tiste stvari, ki je vplivala nate in jo oceniš kot oviro na poti (strah, nizka samopodoba...), ki opisuje to pošast s podvprašanji: »na kateri točki je imel največ moči nad vami, kakšno ime bi ji dali, ... moč se skriva tudi v razumevanju, da nismo naš strah ali druga ukoreninjena prepričanja.</p> <p>Iskanje predsodkov, ki se pojavijo v življenju udeleženk, iskanje po spletu in njihovo zapisovanje (zdaj in v preteklosti, tj. Romi lažejo, nočejo delati, so leni ... Romske ženske bi se morale vesti na določen način ...). Ali se je v skupini, ki je razmišljala o teh predsodkih, nekaj predsodkov sčasoma zmanjšalo, kaj še vedno nosimo s seboj ... to podkrepimo s konkretnimi vajami, da dokažemo, da so zgrešeni (izvedba tradicionalnega plesa, sprehod in zapisovanje občutkov zatem - iskanje tega, kar je v naši moči, da to premagamo v vsakdanjem življenju)</p>
28	Razmislek o osebnih zmožnostih, spominjanje na zgodbe o osebnem uspehu kot življenjskih dogodkih v strukturi zgodb, faze boja in ponavljanje elementov, ki so pomagali pri gibanju naprej.	Uporabimo najustreznejši primer v okviru terapevtskega pisanja pri vaji 1 in s tem dati možnost naštetih najpomembnejše poti v osebnem življenju (je lahko potovanje, kot je predlagano v vaji 1, je lahko odločitev sprejeta ne glede na vidik osebnega življenja in koraki, ki smo jih naredili... prilagoditi vsakdanjemu življenju udeležencev). Odločitev o pisanju pesmi iz nje se lahko združi z idejo o izbiri pesmi/pesmi/etnične zapuščine, ki odraža predstavljene poti - skupaj jo poje.

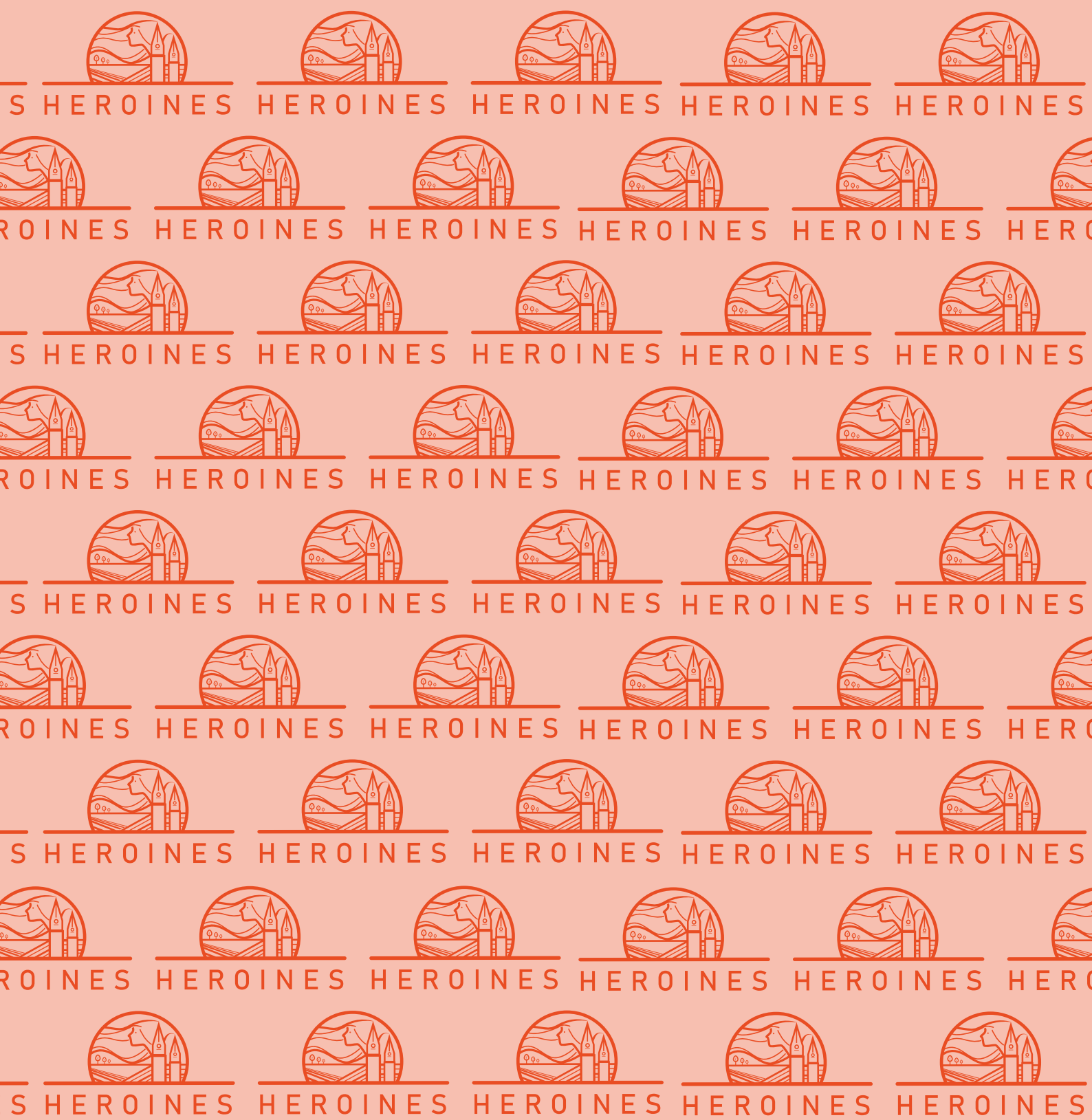


30	Postavljanje ciljev, tudi najmanjših, elementov samooskrbe vsakega dne, ki so dosegljivi, samospoštovanje.	Vaje in obravnava teme se lahko opravijo tudi z vključitvijo nekaterih konkretnih aktivnosti na koncu za ponotranjenje poti od izbire do odločitve (npr. če želite imeti več časa za vaje, ali pa posvetiti nekaj več časa drugim/različnim nalogam znotraj delovne skupine, ena možnost bi
----	--	---

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice

<https://revijazarja.si/clanek/ljudje/595a1d9cc8f70/zelela-bi-da-se-o-rominjah-pise-spostljivo>

<https://sobotainfo.com/novica/lokalno/prekmurka-melisa-baranja-prejela-presernovo-nagrado-za-najboljse-diplomsko-delo>



[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)





# Mercedes Bentso

## Datum rojstva:

1993

## Država izvora:

Finska (Romske in Albanske korenine)

## Kratka biografija:

Mercedes se je rodila materi samohranilki in odraščala v vzhodnih Helsinkih. V prvem letniku šolanja so jo v šoli dražili in opustila je formalno izobraževanje. Slabe življenjske izkušnje in zasvojenost partnerja so jo pripeljali do zasvojenosti z mamili, zlasti benzodiazepini, od koder izvira njen umetniški priimek.

Za rap glasbo se je prvič začela zanimati pri petnajstih letih. Njena priljubljenost se je začela leta 2011, ko jo je slavni rap-izvajalec Pyhimys (Svetnik) prosil za sodelovanje. Leta 2012 je izdala svoj prvenec in glasbeni video Personal Raineri, ki je hitro požel uspel na YouTubeu. Njen prvi album, Ei koskaan enää (Never Again), je izšel leta 2017.

Mercedes se je ukvarjala tudi z igranjem. Leta 2012 je sodelovala v drami Jumala on suuri (Bog je velik). Predstava je doživela velik uspeh, čeprav jo je produciral Veijo Baltzar, avtor in vizualni umetnik, ki je bil pozneje aretiran zaradi spolne zlorabe in trgovine z ljudmi. Sedem let kasneje je Mercedes Bentso govorila o kultu Veija Baltzarja in da je bila med produkcijo ena od spolno zlorabljenih deklet. Od takrat je bila predmet raziskovanj dokumentarnega filma in knjige z naslovom Ei koira muttei mieskään (ne pes, ne pa tudi moški).

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Predsodke drugih, slabe izkušnje in slabosti je spremenila v vir moči.
- Svoje težave je obdelala in premagala s kreativnostjo, drznila si je nastopati tako, da so tudi drugi bili opolnomočeni.
- V medijih obsoja odtujenost in socialno izključenost mladih.
- Pogumna je in odločna, odkrito govori o težavah in netipičnih interesih.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Mercedes Bentso je močno motivirana, da ljudem da glas, da govorijo o svojih težavah ali sramotnih situacijah. Ljudje, ki jih je občudovala, so ji zaupali, ko je bila mlada in izgubljena, kar ji je dajalo možnost, da pokaže svoj talent.

**Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:**

<b>Teme (učni načrt)</b>	<b>Kateri vidik ponazarja teme ?</b>	<b>Kako ga uporabljati?</b>
<b>14: Pisanje za samoodkritje</b>	<i>Pripoveduje sramotne in boleče zgodbe, ki kažejo, da je vedno možnost sprejetja</i>	<i>Ponovno pisanje pesmi ali njihovih delov, da ustrezajo posameznemu primeru.</i>
<b>29: Kartiranje prihodnosti za ženske</b>	<i>Prekine nezdravo tišino tako, da podrejeni ženski da glas in tako poveča zavest.</i>	<i>Pisanje o ciljih za prihodnost in korakih za doseg teh ciljev.</i>
<b>28: Preslikava poti naše junakinje</b>	<i>Veliko pozornosti so ji namenili mediji, podprli pa so jo prijatelji, glasbeniki in politiki.</i>	<i>Kartiranje tistih trenutkov, ko je nekdo videl nekoga drugega in dal upanje za prihodnost.</i>
<b>22&amp;23: Pisanje in vaše pravice 6: Zaščita žensk pred nasiljem 1 &amp; 2</b>	<i>Mercedes je v svojih odnosih doživljala spolne zlorabe in nasilje. Izraz usmerja v svojo glasbo.</i>	<i>Pisanje o slabi izkušnji in dajanje namišljenega, zdravilnega konca.</i>

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Facebook stran:

<https://www.facebook.com/MercedesBentso/>

Nacionalna TV:

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/03/08/dokumenttiprojekti-ei-koskaan-ena-rap-artisti-mercedes-bentson-rehellinen>

Finska Wikipedia:

[https://fi.wikipedia.org/wiki/Mercedes\\_Bentso](https://fi.wikipedia.org/wiki/Mercedes_Bentso)



# Meta Hudabivšek

## Datum rojstva/smrti:

Meta Hudabivšek ali v slovenskem jeziku imenovana tudi kot »Hudabivška Meta« je literarna junakinja. Njen lik je osrednji v romanu, ki ga je napisal Prežihov Voranc, ki je iz leta 1930 in je dobil ime "Samorastniki". Celoten prizor oz. obdobje dogajanja tega romana je označeno kot "stari časi", kar pomeni, da je lik sam živel v začetku 19. stoletja.

## Država:

Slovenija

## Kratka biografija:

V Karnicah je nekoč živela stara in spoštovana družina - bili so močni, bogati in hudobni ljudje. Prejšnje ženske (kot zakonske žene) iz družine Karničnikov so vedno prihajale iz mogočnih hiš. Predzadnji moški posestnik Karničnik je imel tri otroke - najstarejšemu sinu Ožbeju je bilo nekoč namenjeno podedovati kmetijo.

Ko je bil Ožbej dvajsetletnik, je prišla v hišo sedemnajstletna deklica Hudabivška Meta; bila je najlepše dekle daleč naokoli. Zaljubila sta se in Meta je kmalu zatem zanosila, kar je bila velika škoda za posestvo Karnice in Metine starše. Gospodar Karnic se odloči, da je treba mlad par kaznovati. Sina pretepa in muči Meto na brutalen način, tako da ji zažge prejo na roki. Po rojstvu njunega prvega otroka Meta odide služiti na drugo posestvo. Po dveh letih se vrne v svoj rodni kraj in rodi še enega otroka Ožbeju, kar je spet velik udarec za Karničnike. Najprej jo skušajo pregovoriti, da se odpove Ožbeju, a ona tega noče in je kaznovana s petdesetimi udarci. Ker se ne preda, Ožbejev oče poskuša prepričati sina, da se reši iz te zveze in sčasoma uspe, a Ožbej pobegne s posestva v noči pred vnaprej dogovorjeno poroko z drugim dekletom. Ko se vrne domov pijan, ga oče pošlje v vojsko, a Ožbej se kmalu vrne ranjen. Njuna zveza se nadaljuje, vendar se ne smeta poročiti. Pogosto je pijan in pade v jezero ter na koncu nekega večera potone. Iz prepovedane ljubezni se je rodilo devet otrok - Gal, Gaber, Mohor, Ožbej, Vid, Burga, Primož, Til in Nana, ki figurativno odraščajo kot samorasli otroci ("Samorastniki" - tisti, ki so odraščali sami). Glavni motiv tega romana je odnos med socialno neenakimi partnerji. Vendar v časovnem obsegu pripovedi ljubezenski motiv izgine in se umakne subjektu socialne tematike. Otroci Hudabivške Mete so tudi socialno žrtve (tj. socialna krivica, ki izhaja iz dejstva, da so bili v tistem času nezakoniti).

## Zakaj je JUNAKINJA ?

- verjame v ljubezen in zvestobo ne glede na okoliščine.
- Zavzela se je za svojo ljubezen in še posebej za svoje otroke, ne glede na obsojajoče okoliščine (duhovne avtoritete, družina, družba itd.).

Vir slike:

<http://docplayer.si/190818520-Sre%C4%8Dno-2020-dso-be%C5%BEigrad-novice.html>

Vir slike je posnet iz filma, to je igralka Majda Potokar, ki je to vlogo igrala pri ustreznem filmskem posvojenju romana »Samorastniki«, ki ga je napisal Prežihov Voranc.

- Pokazala je pogum v pretežno moškem svetu (otroke je naučila dragocene lekcije, kako najti moč in samozavest ne glede na okoliščine in kar je najpomembneje, daje zgled skrbi/skrbnosti za celo družino).
- Je simbol boja za družbeno enakost in pridobivanje družbene moči s trdim in poštenim delom ter doslednim bojem.

### **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da so bili vzor, npr. skupnost, učitelj, priznanje, družbena potreba?**

Sam roman in samopredstavitel, kot izhaja iz njega, sta bila zelo popularizirana, še posebej po njegovi filmski upodobitvi. Vprašanje nezakonitih otrok je bilo v preteklosti zelo močno, tudi socialni status je bil povezan s tem vprašanjem in imeti "mesto" v družbi ne bi smelo biti povezano z dejavniki rojstva / izvora, ki odražajo čas nastanka romana (vprašanja pravic žensk, socialne neenakosti in druga vprašanja).

### **Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo**

V naslednjo tabelo je vključenih nekaj predlogov (tako iz predlaganih tem v osnutku učnega načrta kot zunaj).

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
5	Ugotoviti, kaj je pomembno v našem življenju, dati verodostojnost temu, v kar verjamemo, kaj nam je resnično pomembno in katere poti smo že naredili za vztrajnost in vztrajanje na "naši poti".	Pogovor v okviru vaje 1 je mogoče (zaradi dejstva, da gre za izmišljeno / prevzeto literaturo, ki odraža tradicionalne poglede na zgodovinski čas) usmeriti v primerjavo njene zgodbe z današnjo podobno situacijo - njena zgodba nam lahko pomaga, ali vidimo povezave med elementi te zgodbe s sodobnostjo, kako bi se podobne razmere odražale v ženskem življenju v sedanjem času.
17/J5 Pisanje o vaših pravicah 1: Sodelovanje in vodenje	Zdi se, da je primer socialne enakosti najpomembnejši, odločitve o družini, pravica do enakega položaja.	Kakšen boj je bil potreben za ženske, da so lahko tam kjer so danes, sprememba v vlogi matere, ravnovesje vlog v vsakdanjem življenju.



**Boj proti nevidnim družbenim pravilom (vloga ženske v družbi, socialna enakost, lastna vrednost)**

Njena voljo, da nadaljuje tisto, v kar verjame (tudi ljubi svoje otroke) in predstavlja pomemben del njenega življenja.

Značaj je lahko pomemben primer za razpravo o svobodni volji, boju za osebno prepričanje.

### **Viri, ki so na voljo za ponazoritev vzornika**

*Samorastniki* (n.d.). Domače branje. Pridobljeno 12.05.2021 iz: <https://www.domacebranje.com/samorastniki/>

*Samorastniki* (2021, April 17). *Wikipedia*.

<https://sl.wikipedia.org/wiki/Samorastniki>

Mislej, T. (n.d.). *Novela Samorastniki in njena filmska priredba*. *Academia.edu*.

[https://www.academia.edu/32138369/Novela\\_Samorastniki\\_in\\_njena\\_filmska\\_priredba](https://www.academia.edu/32138369/Novela_Samorastniki_in_njena_filmska_priredba)





# Nadiya Hussein

## Datum rojstva:

25 December 1984

## Država izvora:

Združeno Kraljestvo

## Kratka biografija:

Nadiya Hussein je britanska muslimanka, ki se je prijavila in zmagala na televizijskem tekmovanju "Great British Bake Off (GBBO)". Je samouka kuharica, ki je začela peči zaradi lažjega soočanja s tesnobo. Preden je nastopila v programu, je bila polno zaposlena žena in mati in se je spopadala z duševnimi težavami. Od zmage na GBBO se je predstavila v televizijskih programih, izdala kuharske knjige, otroško knjigo in knjigo za odrasle.

**Njene besede:** Zdi se mi, da je v tišini dostojanstvo in mislim, da če se negativnosti maščujem z negativnostjo, sem dosegla poravnavo. A tega mi ni treba početi, ker če je nekdo negativen, moram biti sama boljša oseba.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Nadiya Hussein je uporabil prepoznavnost, ki jo je dobila prek televizijskih in radijskih kuharskih programov, pogovornih oddaj in intervjujev, da bi odkrito razpravljala o svojih duševnih težavah in napadih panike ter posttravmatskem stresu, za katerega meni, da se je razvil po spolnem napadu s strani sorodnika v Bangladešu ob starosti petih let. K zapletu je prispevalo tudi rasno ustrahovanje v šoli, kjer so ji pulili lase, roke ukleščili v vrata, dokler ji niso odpadli nohti in glavo oprali v stranišču, "ker je bila pretemna".

Nadiya je tudi odkrito razpravljala o vidikih islama, ki jih izvaja npr. nošenje hidžaba in tudi njena mnenja o nekaterih problematičnih področjih zanj npr. dogovorjene poroke. Čeprav je imela sama dogovorjeno zakonsko zvezo, meni, da je imela srečo in da sta si z možem trdo prizadevala za izgradnjo odnosa. Jasno pa je, da ne bi želela, da bi njeni otroci sodelovali v dogovorjenih porokah.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Odprtost Nadiyje Hussein glede tabuiziranih kulturnih in družinskih vprašanj ter njena pripravljenost, da javno govori o svojih težavah z duševnim zdravjem, so te teme postavile



na dnevni red javnosti in vodile do bolj vključujoče in odkrite razprave o rasi, kulturi in duševnem zdravju.

Je ambasadorica Young Minds, mladinske dobrodelne organizacije za podporo duševnemu zdravju.

Na televiziji je razpravljala o svojih izkušnjah s travmo in na televiziji opravila tudi kognitivno vedenjsko terapijo, odprla je razpravo in razpravo o vrednosti terapije in kako jo je mogoče uporabiti.

Avtor vladnega poročila o koheziji skupnosti, profesor Ted Cantle, je dejal, da je Nadiya Hussain naredila “več za britansko-muslimanske odnose kot 10 let vladne politike” (Kere, 2016)

### Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s pomočjo tega vzornika, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
<b>Pisanje preteklosti in prihodnosti</b>	Eden najpomembnejših vidikov Nadiyjinega življenja je prehod iz zasebne osebe z duševnimi težavami kot "skrivnostmi" v javno osebnost, ki razpravlja o teh težavah,	Razmislite, kako bi se lahko vaše življenje spremenilo z izmenjavo zasebnih vprašanj.  Opiši svoje občutke strahu? Olajšanje?  Kakšne bi bile prednosti ali slabosti, če bi bili bolj odprti?
<b>Pisanje pravic 2: lokalna/ neslišana zgodba</b>	Nadiya piše, da je krivila sebe, ker se je počutila tako zaskrbljeno in se je bala, da bi ji odvzeli otroke.  Poimenovanje začetne točke travme.	Naštejte nekatera vprašanja, za katera veste, da povzročajo travme v vaši družini in / ali kulturi (ne nujno za vas).  Pogovorite se z drugimi, kako je mogoče rešiti te težave. Kakšna podpora bi bila potrebna? Kakšna akcija bi lahko potekala? Kako si lahko zagotovite varnost?
<b>Pisanje pravic 8: Ovire za spremembo</b>	Nadiyjin prehod iz zasebne polno zaposlene žene in matere v televizijsko slavo je v središče pozornosti postavil številne zasebne zadeve. Javnost je postavila ovire za podporo, vključno s kulturo, rasizmom in vprašanji duševnega zdravja (post travmatski sindrom, ki ga povzroča spolna zloraba).	Pogovorite se z drugimi, kako se lahko ti problemi obravnavajo. Kakšna podpora bi bila potrebna? Kakšno dejanje bi se lahko zgodilo? Kako si lahko zagotovimo varnost?



<b>Pisanje pravic 4: pravice otrok</b>	Nadiyjina travma je bila posledica spolnega nasilja družinskega člana in rasnega ustrahovanja v šoli.  Nadiya je povedala, da so njeni otroci podvrženi rasnim ustrahovanjem.	Katere vsakdanje prakse bi lahko spodbujali k zaščiti otrok pred fizičnimi zlorabami družinskih članov?  Kako se lahko praktično spopademo s fizičnim ustrahovanjem?  Kako se lahko praktično spopademo z besedno zlorabo in ustrahovanjem?  (Nadijina družinska praksa ignoriranja / neodzivanja na ustno zlorabo - je to učinkovito?)
--	---	---

### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Hussein, Nadiya (2019) Finding my Voice. Headline.

Kere, Anna (23 March 2016). **“APPG on Social Integration Minutes for Meeting on Monday, 23 May, 4-6pm, in Boothroyd Room, Portcullis House”** (PDF). All Party Parliamentary Group on Social Integration

<https://www.bbc.co.uk/news/entertainment-arts-41318362>

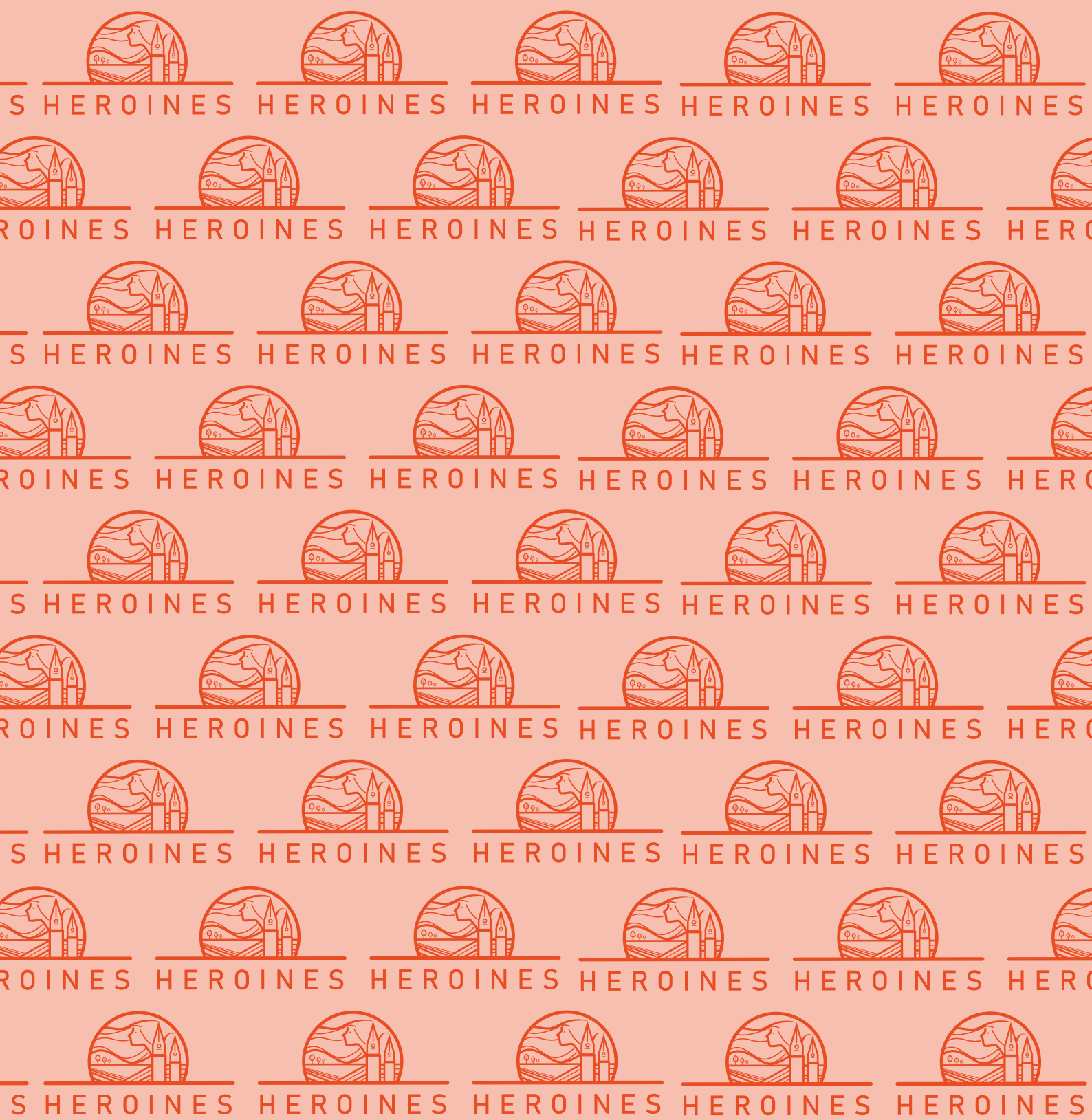
<https://www.bbc.co.uk/news/entertainment-arts-49953910>

<https://www.bbc.co.uk/mediacentre/proginform/2019/20/nadiya-anxiety-and-me>

<https://www.youtube.com/watch?v=7YV3NXtzM8U>

<https://www.youtube.com/watch?v=rs22WL64HNY>

<https://youngminds.org.uk/about-us/>



[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)



# Oprah Gail Winfrey

## Datum rojstva:

29. Januar, 1954

## Država izvora:

Mississippi, ZDA

## Kratka biografija

Oprah je ameriška medijska osebnost, igralka, voditeljica pogovornih oddaj, televizijska producentka in filantrop. Do leta 2007 je bila večkrat uvrščena med najvplivnejše ženske na svetu. Začetki njene televizijske kariere segajo v sredino 70-jih let, med mnogimi drugimi izkušnjami, verjetno najbolj pomembno zaseda oddaja Oprah Winfrey. Bila je aktivna tudi v svetu filma, založništva in pisanja, lastni internetni strani in na radiu.

Rodila se je v zelo skromnih okoliščinah in nekaj časa živela tudi pri babici, saj je bila njena mati odsotna zaradi dela drugje. Oprah je svojo osebno izkušnjo zlorabe s strani svojih sorodnikov (bratranec, stric, družinski prijatelj) med 9. in 13. letom starosti – z zgodbo je seznanila javnost leta 1986 vodenjem oddaje. Njena družina se je soočila s temi obtožbami že v času teh dogodkov, vendar ni hotela verjeti, da bi to lahko bilo res.

Vir fotografije/Avtor: [https://sl.wikipedia.org/wiki/Oprah\\_Winfrey#/media/Slika:2011\\_Oprah\\_at\\_The\\_Cable\\_Show\\_\(29902986311\)\\_2.jpg](https://sl.wikipedia.org/wiki/Oprah_Winfrey#/media/Slika:2011_Oprah_at_The_Cable_Show_(29902986311)_2.jpg) (CC BY 2.0)

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Njeno skromno poreklo ter izkušnja revščine in zlorabe ji niso vzeli volje, da si prizadeva za doseganje svojih osebnih življenjskih ciljev.
- Kot Afroameričanki (in ženski), ji je uspelo v poslu/svetu, ki je lahko precej nevaren in težaven za ženske (svet medijev je pretežno moški).
- Je velika človekoljubka, ki ob razdajanju drugim (namenila je npr. 400 milijonov dolarjev samo za npr. izobraževalne namene) govori tudi o temah, kot so zloraba, enakost, izobraževanje, dajanje glasov neslišnim.
- Njena zgodba je odličen primer o tem, kako je lahko osebna volja in trdo delo eno od sredstev, da se dvignete nad ne tako odličen začetek v življenju.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Moč volje, primer trdega dela, poseganje po življenjskih priložnostih ne glede na okoliščine, volja, da se vsak dan podamo v učenju novih stvari, da nikoli ne obupamo od upanja... Ljudem dati priložnost, da pridobijo znanje, ne samo pomagati v materialnem smislu.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:

Teme (učni načrt)	Kateri pogled ponazarja za to temo?	Kako ga uporabljati?
15	<p>Razumevanje elementov nasilja in zlorabe, ki odražajo tudi pomen družine znotraj slednjega.</p> <p>Ta junakinja s svojo življenjsko zgodbo je še posebej povezana z nasilnimi izkušnjami in močnimi predsodki v poklicnem življenju. Njena odprtost do javnosti, izpoved o težkem času zlorabe, predsodkih in diskriminaciji je izkaz, kako pomembno je razmišljati o notranjem osebnem svetu, iskanju ravnovesja ter o svobodi in podpori za izražanje.</p>	<p>Predlog 1: Prikaz kratkega odlomka iz filma Šanghaj, ki prikazuje težko življenje Romov, odraščanje v slabih življenjskih pogojih). Med gledanjem udeleženke skrbno beležijo svoja čustva - z besedami (brainstorming), ki jih prevajajo primerjajo s spomini na odraščanje v romskem naselju. Svoja čustva lahko upodobijo tudi s slikami /risbami.</p> <p>Potem se lahko prikaže še en odlomek iz istega filma (izboljšane življenjske razmere) ... Spet zabeležijo čustva in jih narišejo. Skupina nato govori o tem, kaj je bilo napisano in upodobljeno, na koncu pa primerjamo posnete občutke glede na pogledani prvi in drugi posnetek.</p> <p>2. predlog: branje kratkega dela iz članka: "Od prašičje kmetije do prestižne vile (govori o Oprahinem revnem življenju kot deklici, zaradi česar je bila pogosto prezirana, tarča posmehovanja... Primer: oblečena v vrečo za krompir. Uporabnice lahko razmišljajo o tem, ali so bile same kdaj tarča posmeha, prezira v okolju,.... (vzroki, občutki, posledice). Povabimo jih k delu v paru, kjer pripovedujejo in / ali pišejo svoje zgodbe v parih.</p> <p>V okviru glavne vaje "Ločene definicije/opisi" (naj bo nova) avtorice Mahendra Solanki, se igra lahko razdeli na dva dela. 1. del, ki vključuje, kot je predlagano v glavni vaji; nadaljevanje izrazov, ki izpostavljajo temo (varovanje samega sebe, varnostno omrežje, varna mesta, tvoriti pozitivno dožemanje same sebe - torej kombinacije, kot so "Priatelj - pomoč", "Mnenje - nekaj, kar oblikujemo, ko poznamo vse strani« itd. )</p>



22	Razumevanje elementov nasilja in zlorabe (telesne in čustvene škode), tudi razmislek o pomenu družine znotraj slednjega, razvijanje občutka za skrb zase.	<p>Razpravljajte o morebitnih grožnjah takšnega ravnanja v našem osebnem okolju, kako reagirati, graditi rešitve okoli potencialnih scenarijev in umika.</p> <p>Premagovanje morebitnih groženj pri raziskovanju teme nasilja; uporaba reflektivnega pogovora je lahko koristna - kako lahko skrbimo zase, za svoje psihofizično počutje - z uporabo pristopa z osredotočenostjo na rešitev in raziskovanjem, kako smo že delovali v preteklosti, kaj smo storili, da smo se bolje počutili, kako in kdaj smo to storili,...). To vključuje tudi:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Sproščanje z meditativno glasbo/pesmijo</li> <li>- Gremo na sprehod / razviti občutek dosežka (majhni koraki, ki naredijo razliko), nekaj preprostih jogijskih poz za sprostitve.</li> </ul> <p>Pri uporabi pesmi kot dela glavne vaje bi lahko vključili/prebrali nekatere nacionalne pesmi in kratke dele le-teh.</p>
24	Ponovna preučitev vidika skrbi zase, razvijanje občutka obstoječih ovir za ženske in soustvarjanje boljše prihodnosti	Srečanje je mogoče podpreti z elementi »pisanja zgodb o prihodnosti« z elementi vodene vizualizacije - pretekli spomin / dogodek in nato delati v smeri prihodnosti - kaj dobrega lahko vzamemo iz tega, in kako dojemamo želeno prihodnost.

- Razumeti, kaj pomeni nasilje nad ženskami in da to ni samo fizična poškodba.
- Obravnavati »skrb zase« kot izhodišče za skrbi za nas, kot del širše družbe.

#### Cilji:

- ukvarjanje s tem, kaj je nasilje na podlagi spola in koliko podpore je za spremembe v svetu okoli te teme.
- Razmislek o skrbi zase, kako se lahko prične z majhnimi koraki in zraste se razširi, tudi s pomočjo iskanja navdiha in podpore pri drugih.

#### Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice

Oprah Winfrey (2021, April 17). In Wikipedia. [https://en.wikipedia.org/wiki/Oprah\\_Winfrey](https://en.wikipedia.org/wiki/Oprah_Winfrey)

Rose, E. (2018, January 9). Oprah Winfrey: The woman who rose from a deprived childhood marred by sexual abuse to hot tip for US president. *Evening Standard*. <https://www.standard.co.uk/news/world/oprah-winfrey-the-woman-who-rose-from-a-deprived-childhood-marred-by-sexual-abuse-to-hot-tip-for-us-a3735211.html>

Ma. K. (2020, January 10). *Zvezda: od prašičje farme do prestižnega dvorca*. Cekin. [https://cekin.si/izobrazevanje\\_in\\_zaposlitev/televizijska-zvezda-od-prasicje-farme-do-prestiznega-dvorca.html](https://cekin.si/izobrazevanje_in_zaposlitev/televizijska-zvezda-od-prasicje-farme-do-prestiznega-dvorca.html)







# Pamela Palenciano

## Datum rojstva:

1982

## Država izvora:

Andújar, Španija

## Njene besede:

*»Prava ljubezen ne boli. Če kaj povzroča bolečino, potem gre nekaj narobe «*

## Kratka biografija:

Od 12. do 18. leta je Palenciano ohranila romantično zvezo s fantom, ki jo je na zelo različne načine zlorabljal in izvajal nasilje, v dveh primerih jo celo poskušal ubiti.

S tem fantom je končala, ko se je odločila za študij avdiovizualne komunikacije na Univerzi v Malagi. Ko se je oddaljila, je razumela, da so jo zlorabljali in je bila zaradi tega razmerja travmatizirana. Začela je s psihološko terapijo in vzpostavljala stike s feminističnimi gibanji, saj je razumela, da njen primer ni izključno osebni, ampak, da je del globalnega problema življenja v patriarhalni in mačistično družbi.

Kljub epilogu preteklih izkušenj, za le-te ni vedela, da nosijo posebno ime, - mačistično nasilje - in še manj, da to, kar se ji je zgodilo, ni bilo posledica "tega, da je neumnica, ki se je zaljubila v napačnega fanta", ampak da za vprašanje ženske in njenega življenja v sistemu, ki svet razume in strukturira na podlagi moških privilegijev.

Po diplomu je osem let živela v Salvadorju, in se končno ustalila v Španiji.

Ustvarila je fotografsko razstavo, da bi izrazila vse, kar je živela in svoja čustva. Kasneje je študirala gledališče in na podlagi svojih izkušenj razstavo preoblikovala v monolog. Začela ga je zastopati v izobraževalne namene v srednjih šolah z namenom ozaveščanja in preprečevanja spolnega nasilja med mladostniki.

Naslov monologa »*Not only hurt the blows*» izhaja iz stavka, ki ji ga je enkrat izrekel psiholog. Predstava iz njenih izkušenj govori o mitu o romantični ljubezni, ljubosumju, obvladovanju in posedovanju, psihološkem, spolnem in fizičnem nasilju ali sami agresivnosti, ki je posledica življenja z nasilnikom, pa tudi okrevanju in vzpostavljanju drugega modela ljubezni. V predstavi analizira in prepozna prve subtilne simptome in znake te "socialne bolezni".

Kljub obravnavi bolečega vprašanja, ki temelji na osebnih izkušnjah, je glavni vir monologa humor. Uprizorila ga je v več latinskoameriških državah ter v stotinah gledališč in šol v španskih mestih.

Odkar je začela s svojim monologom je Palenciano prejela več nagrad in priznanj za svoj prispevek k preprečevanju seksističnega nasilja v učilnici. Leta 2011 je imela več kot dva tisoč nastopov, na YouTubu pa imajo njeni video posnetki več kot 700.000 ogledov.

Leta 2017 ji je mestni svet Getafe podelil nagrado 8. marec, ki priznava delo ljudi in združenj na različnih področjih v njihovem boju za doseg resnične enakosti med moškimi in ženskami. Istega leta in v gledališkem krogu je Palenciano za svoj monolog, ki ga podeli Ticketea neodvisnim oddajam, prejela Godoffovo nagrado javnosti.

Nekatere ženske so ji povedale, da so po poslušanju njenega monologa prekinile s fanti.

A težave mora še premagati; večkrat so ji grozila skrajna in radialna desna krila. Kljub temu še naprej izvaja svoje monologe.

Zdaj izvaja komični monolog za preprečevanje spolnega nasilja med mladostniki in je napisala knjige z istim namenom.

### **Zakaj predstavlja JUNAKINJO?**

Junakinja je, ker ji je uspelo premagati ekstremne nasilne situacije z zavedanjem o njenih pravicah.

Spodbuja nenasilne odnose med mladostniki in je svoje življenje posvetila izvajanju predstav v ta namen.

Ona je primer odpornosti.

Ne odneha, tudi ko ji grozijo.

### **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

- Je primer premagovanja nasilnih razmer.
- Ona je navdih za druge ženske in jih ozavešča o koreninah nasilja na podlagi spola.
- Je aktivistka proti nasilju na podlagi spola. Aktivizem ji je dal vedeti, da ima pravice in da lahko pomaga tudi drugim. In čeprav ji grozi desni ekstremizem, še naprej izvaja monolog.
- Jezo je kanalizirala, da je ustvarila nekaj pozitivnega.



▪ Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
Spoznavanje sebe 2: Kaj bi nam lahko ponudilo pisanje?	Oblikovanje monologa je bilo zanjo tudi terapevtsko, pomagalo ji je premagati travmo in analizirati pretekle razmere	
Pisanje, kaj je za nas pomembno	Njeni monologi in pisanja so govorili o njen in njenem trpljenju v preteklosti, pa tudi o tem, kako je zdaj.	
Pisanje skozi tveganja	Tvega, ko izvaja monologe, ker so ji grozili privrženci skrajne desnice.	
Pisanje kot ogledni model	Lahko je primer, kako povedati travmatično zgodbo s humorjem.	
Pisanje, kar cenimo in ščitimo	Njeni zapisi in izkušnje lahko služijo kot podlaga za pogovor in razpravo o naših vrednotah in samo vrednotah.	
Pisanje težav	Piše o njenih težavah: izkušnje in nasilje med spoloma.	
Pisanje preteklih izkušenj	Piše o preteklih izkušnjah, travmatičnih, vendar ji je uspelo dati humorističen pogled na to.	
Pisanje in vaše pravice 1: sodelovanje in vodenje	Je primer aktivizma za pravice žensk in proti nasilju, ki temelji na spolu. Ogrožena je zaradi ekstremnih desnih skupin.	
Pisanje in vaše pravice 3: Biti viden in imeti glas.	Pred velikim občinstvom govori o izkušnjah.	
Pisanje in vaše pravice 6: Zaščita žensk pred nasiljem 1	Njen monolog je namenjen zaščiti žensk pred nasiljem, pomoč mladostnikom pri prepoznavanju znakov nasilja in izogibanje njim. Njen monolog opozarja na nevarnost mita o romantični ljubezni in razkriva diskriminatorne vrednote, ki ležijo za njimi.	
Pisanje o odpornosti	Ona je primer odpornosti. Uspela se je izvleči iz nevarnega odnosa in premagati psihološke učinke tega, ko je enkrat razumela, da ni izvor problema (ni kriva), ampak družba in patriarhijo kulture. Potem se je ponovno iznašla in pomagala drugim pri tem.	

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Monolog

[https://www.youtube.com/watch?v=VjZ\\_127lIuk](https://www.youtube.com/watch?v=VjZ_127lIuk)

<https://www.youtube.com/watch?v=nUWda5wBWWI>

Članki in intervjuji

[https://www.youtube.com/watch?v=\\_6SMaWzpDpE](https://www.youtube.com/watch?v=_6SMaWzpDpE)

[https://www.huffingtonpost.es/2017/02/14/entrevista-pamela-palenci\\_n\\_14740318.html](https://www.huffingtonpost.es/2017/02/14/entrevista-pamela-palenci_n_14740318.html)

<https://www.elsaltodiario.com/feminismos/pamela-palenciano-no-puedo-ser-sorora-con-una-mujer-solo-por-serlo-feminismo>

Knjige:

Palenciano, Pamela; Larreynaga, Iván (2017). Si es amor, no duele. Penguin Random House. ISBN 978-84-204-8623-9.

Več informacij:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Pamela\\_Palenciano](https://en.wikipedia.org/wiki/Pamela_Palenciano)



# Sofía Bembo

## Datum rojstva/smrti:

Rojena 10 Februar 1910, v Gallipoliju, vzhodna Trakija, Turčija - umrla 10 marec 1978, v Atenah, Grčija

## Država izvora:

Grčija

## Kratka biografija:

Sofia Vembo (Σοφία Βέμπο v Grščini) je bila vodilna grška pevka in igralka, aktivna od medvojnega obdobja do zgodnjih povojnih let in petdesetih let 20. stoletja.

Najbolj znana je po svojem izvajanju domoljubnih pesmi med grško-italijansko vojno, ko so jo poimenovali "Pesmarica zmage"

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

Rodila se je v Galipoliju v vzhodni Trakiji v Turčiji. Po maloazijski katastrofi se je njena družina preselila v grški Tsaritsani, kjer je njen oče postal delavec tobačne industrije, kasneje pa v Volos, prav tako v Grčiji. Kariero je začela v Solunu v zgodnjih tridesetih letih prejšnjega stoletja. Njen ugled je postal zelo visok po italijanskem napadu na Grčijo 28. oktobra 1940, saj je s svojimi izvedbami domoljubnih in satiričnih pesmi podpirala in navdihovala bojne vojake in celotno grško državo. Imela je pomembno vlogo pri dvigovanju morale grškega naroda. Zato je postala ljudska junakinja. Poleg tega je za podporo grški obrambi helenski mornarici ponudila 2000 zlatih funtov iz lastnega bogastva. Po nemški invaziji in okupaciji države aprila 1941 so jo prepeljali na Bližnji vzhod, kjer je še naprej nastopala za grške čete v izgnanstvu. Zaradi svoje vloge v vojni in prizadevanj med okupacijo osi ji je podelila čin majorja v grški vojski.<sup>1</sup>

Legendarno pesem "Otroci Grčije", ki jo je napisal Mimis Traiforos (kasneje je postal njen mož), so vsi zapeli med grško-italijansko vojno 1940-1941 in je še vedno ena najbolj znanih pesmi v državi. Najbolj izrazita značilnost njenih pesmi je bila ta, da so upodabljali pogum grških vojakov s posmehovanjem Mussoliniju in italijanskim agresorjem.<sup>2</sup>

Po vojni se je vrnila v Atene in si uspela pridobiti lastno gledališče.

Njena akcija za podporo svobodi in demokraciji se je nadaljevala tudi v drugih mračnih obdobjih države ... V času grške vojaške diktature 1967-1974, še posebej v letu 1973, je v svojem stanovanju pomagala in skrivala študente, ki jih je iskala policija.<sup>3</sup>

<sup>1</sup> Pridobljeno iz [https://en.wikipedia.org/wiki/Sofia\\_Vembo](https://en.wikipedia.org/wiki/Sofia_Vembo)

<sup>2</sup> Pridobljeno iz <https://greece.greekreporter.com/2018/10/27/sofia-vembo-the-singer-of-victory/>

<sup>3</sup> Pridobljeno iz <https://www.imdb.com/name/nm0892843/bio>

### Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Njen prispevek k dvigovanju morale države v tistih mračnih časih druge svetovne vojne je neizmerljiv. Postala je ljudska junakinja, saj je bila dovolj pogumna, da je izvedla domoljubne in satirične pesmi ter na ta način navdihnila in podprla izčrpane vojake.

Enako je storila med grško vojaško diktaturo 1967-1974, še eno "črno stran" za zgodovino države, ki je pokazala njeno pogum in zavezanost boju za svobodo in demokracijo.

V noči napada hunte na politehnični šoli v Atenah 17. novembra 1973 je Vempo v svoji hiši skrila nekaj študentov in jih ni hotela predati, ko je policija potrkala na njena vrata in ji zagrozila, da jo bo aretirala. Leto kasneje, ko je padel režim hunte, je bila na stadionu Kallimarmaron v Atenah velika zabava za demokracijo in pesem Vempa "Paidia tis Ellados paidia, ta tanks gonatisan ekeini ti bradia" (kar pomeni: "Otroci Grčije, celo rezervoarji tisto noč pokleknili). Umrla je 11. marca 1978 zaradi možganske kapi in njen pogreb je postal nekaj takega kot velika javna demonstracija. Pevko zmage so tisto noč slavili prebivalci Grčije, ki so Sofijo Vempo imeli za svojega junaka.<sup>4</sup>

### Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s pomočjo tega vzornika, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Predlogi za pisanje
8 J4 Pisanje, kar občudujemo	Njena akcija za podporo svobodi in demokraciji se je nadaljevala v mračnih obdobjih države: 2. svetovna vojna, nemška okupacija, grška vojaška diktatura	<p>Vzemite si nekaj minut, da si predstavljate obdobje, v katerem je živela.</p> <p>Predstavljajte si tudi položaj žensk v tistem obdobju.</p> <p>Vzemite si nekaj minut za izmenjavo informacij v skupini in / ali zgodb od družine, morda za to obdobje.</p> <p>Nato si vzemite nekaj časa za razmislek in razpravo o akciji te junakinje.</p> <p>Nato pišite o njej, opišite videz, značaj, kaj na njej občudujete; kaj ima ona, kar bi radi imeli? Ali ima kakšne neprijetne lastnosti?</p> <p>Kako tvegano je bilo to, kar je storila? Kaj je ponudila ljudem in kako ljudje to prepoznajo?</p> <p>Kaj jo je podpiralo, da je postala heroína?</p> <p>Kakšno je bilo njeno življenje? Je bila vesela tega, kar je storila?</p>



<p><b>Premagovanje strahu</b></p> <p>26</p> <p><b>K&amp;K 11</b></p> <p><b>Pisanje o odpornosti</b></p>	<p><i>Postala je ljudska junakinja, saj je bila dovolj pogumna, da je med vojno in nemško okupacijo izvajala domoljubne in satirične pesmi ter na ta način navdihovala in podpirala izčrpane vojake.</i></p> <p><i>V noči napada vojske na politehnično šolo v Atenah 17. novembra 1973 je Vempo v svoji hiši skrila nekaj študentov in jih ni hotela predati, ko je policija potrkala na njena vrata in zagrozila z njeno aretacijo</i></p>	<p><i>Vzemite si nekaj minut, da si predstavljate mračno obdobje druge svetovne vojne, kontekst, družbo, ljudi, kako se počutijo, kako živijo to obdobje, strah.</i></p> <p><i>Nato se pogovorite o dejavnikih, ki krepijo odpornost v takšnih težkih obdobjih.</i></p> <p><i>Nato se pogovorite o vlogi osebe in vlogi podpornih dejavnikov.</i></p> <p><i>Napišite žensko zgodbo in svoje predloge o tem, kaj ji je pomagalo, da je premagala strah in bila tako pogumna in ponujena ljudem?</i></p> <p><i>Kakšno je bilo njeno osebno življenje in kako je to prispevalo k njeni akciji?</i></p> <p><i>Ali jo je motiviralo biti ljubljeni umetnik?</i></p>
---	--	--

### **Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Povezave do filmov, dokumentarnih filmov, knjig, pesmi, slik, TED-ov, novic, intervjujev ... ki ga lahko uporabimo v lekciji za ponazoritev zgodbe o ženskah

[https://en.wikipedia.org/wiki/Sofia\\_Vembo](https://en.wikipedia.org/wiki/Sofia_Vembo)

<https://greece.greekreporter.com/2018/10/27/sofia-vembo-the-singer-of-victory/>

<https://www.imdb.com/name/nm0892843/bio>

<https://www.greeksongs-greekmusic.com/sofia-vempo/>

<https://youtu.be/BPJOCu1fNC0>

<https://youtu.be/8kLFT4OaTxI>

<https://youtu.be/UfpI0KHs2H0>







# Staurooula Peleki

## Datum rojstva:

1952

## Država izvora:

Grčija

## Kratka biografija:

Staurooula Peleki se je rodila in odraščala v majhni vasici v Fokidi. Je simbol lokalne družbe. Je iz družine višjega srednjega razreda. Kot učiteljica je diplomirala leta 1957. Je humanitarka. Vse njeno življenje je v celoti posvečeno pomoči potrebnim, zlasti osirotelim ali zapuščenim dekletom. Odločila se je, da bo živela daleč stran od družine, neporočena in ponujala ljubezen otrokom sirotišnice. Pogosto jo imenujejo Grkinja s 540 hčerami.

Vse svoje življenje je posvetila sirotam. S svojo ljubeznijo in sočutjem je vzgojila več kot 500 osirotelih deklet. Mnogi otroci, ki jih je vzgajala, so dobro izobraženi, poročeni in prav v tem trenutku imajo svoje družine. Z veliko ljubezni pravi: "Tam sem za vse tiste, ki nimajo nikogar". V svojem življenju se je spopadala s številnimi stiskami, ki pa jih je s trdim delom in podporo ljudi iz lokalne skupnosti uspela premagati. Še vedno se bori za naslednji obrok, vendar se nikoli ne preda.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Junakinja je, ker ji je uspelo premagati težave in s svojo ljubeznijo in sočutjem negovati več kot 500 osirotelih deklet.
- Je humanitarka in socialna aktivistka.
- Zagovarja otrokove pravice.
- Je navdih za tiste, ki delajo za revne, neprivilegirane in sirote.

## Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Zavzema se za pravice otrok.

Njena življenjska zgodba kaže, da če je človek predan spremembam, ki ga nič ne more ustaviti.

## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Identifikacija tem, ki jih je mogoče obravnavati s pomočjo tega vzornika, lahko ena ista zgodba predstavi veliko različnih situacij, konceptov, idej in tem učnega načrta.

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Predlogi za pisanje
<p>Pisanje in vaše pravice 4:Pravica otrok</p>	<p>Vsak otrok, za katerega lastna družina ne more skrbeti, ima pravico živeti v varnem in zaščitnem okolju, ki ohranja otrokovo dobro počutje.</p>	<p><i>Kot primer Konvencije OZN o otrokovih pravicah</i></p> <p><i>Razmišljanje o otrokovih pravicah</i></p> <p><i>Pogovorite se o Konvenciji o otrokovih pravicah</i></p> <p><i>Zakaj so nekateri otroci bolj izpostavljeni poškodbam?</i></p> <p><i>Ali naj odrasla oseba zaščiti in zaščiti otrokove pravice?</i></p> <p><i>Kako junakinja ščiti otrokove pravice?</i></p> <p><i>Udeležence povabite, naj si predstavljajo življenje sirote.</i></p> <p><i>Nato prosite, da napišejo / narišejo zgodbo o siroti (kako je z njenim življenjem / občutki ...)</i></p>
<p>Pisanje, kar cenimo in ščitimo</p>	<p>Življenje je posvetila pomoči sirotam.</p>	<p><i>Lahko nam je zgled za razpravo o naših osebnih vrednotah.</i></p> <p><i>Povabite udeležence, da izrazijo svoje misli v zvezi z njenim življenjem.</i></p> <p><i>Vzemite si nekaj minut, da si predstavljate položaj žensk v prejšnjih desetletjih.</i></p> <p><i>S kakšnimi izzivi so se v podeželskih družbah soočale ženske v preteklih desetletjih?</i></p> <p><i>Kakšna so bila pričakovanja družbe do moških in žensk?</i></p> <p><i>Se Stauroula Peleki počuti omejena s pričakovanji svoje družbe?</i></p> <p><i>Katere vrednote zavzema?</i></p> <p><i>Kako kultura in spol oblikujeta naše osebne vrednote in izbire?</i></p> <p><i>Udeležence prosite, naj si zapišejo svoje vrednote. Kaj pa, če se njihove osebne vrednote ne skladajo z vrednotami njihove družine ali širše družbe? Udeležence povabite, da se obrnejo na osebo zraven sebe in se malo pogovorijo. Nato povabite pare, naj se vrnejo v večjo skupino in z večjo skupino delijo pomemben del svojega partnerskega pogovora.</i></p>

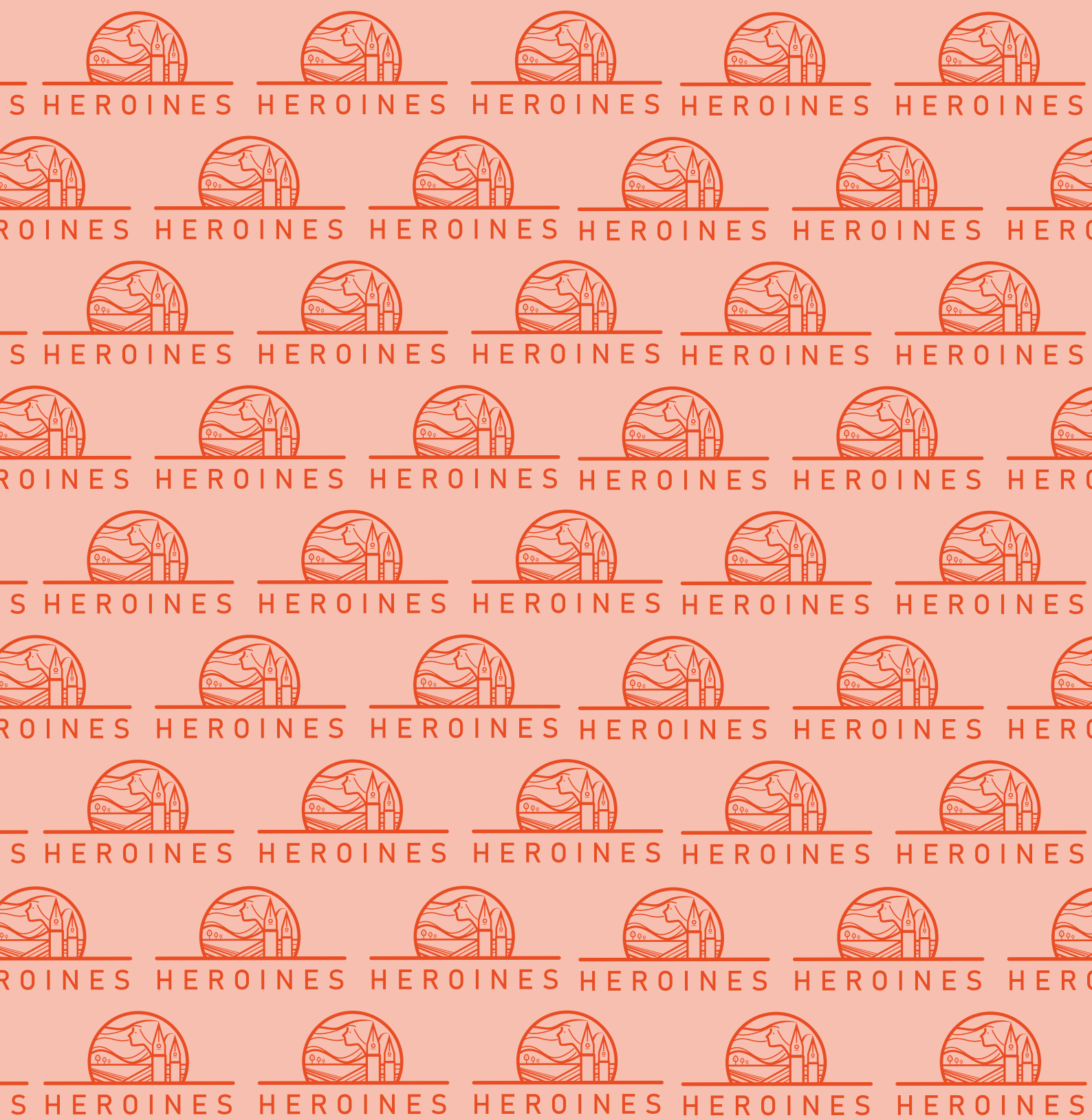


### **Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Povezave do filmov, dokumentarnih filmov, knjig, pesmi, slik, TED-ov, novic, intervjujev ... ki ga lahko uporabimo v lekciji za ponazoritev zgodbe o ženskah.

Stauroula Peleki mati s 540 hčerkami.

<https://www.protothema.gr/greece/article/889863/stauroula-peleki-i-polumana-metis-540-kores/>



[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)



# Tarita Ikonem

## Datum rojstva:

Rojen leta 1992.

## Država izvora:

Finska

## Kratka biografija:

Družino Tarite iz otroštva so sestavljali njena mati in starejša sestra. Njen oče se je ubil leta 1992, ko je bila Tarita stara štiri mesece. Družina se je pogosto selila; leta 2005 v Vantaa, kjer je hodila v peti razred. Takrat se je začelo ustrahovanje, ki se je nadaljevalo v srednjo šolo. Doma so se težave poslabšale: pitje in duševno zdravje njene matere je začelo vplivati na Tarito, ki je bila zelo potrta in zaskrbljena. V 9. razredu jo je učiteljica finskega jezika spodbujala k pisanju. Pisanje pesmi ji je dajalo tolažbo; ob večerih bi pobegnila v lokalno knjižnico. Ta učiteljica je bila zanjo najvarnejša in najpomembnejša starešina in še vedno ohranjata stike.

Po srednji šoli se je Tarita začela počutiti odtujena od družbe. Opustila je poklicno šolo in njeno življenje je bilo dolga leta polno mamil in samouničenja. Toda Tarita ni nehala pisati; to je bila njena rešilna bilka. Sprememba na bolje se je zgodila leta 2012, ko je ugotovila, kako zdravila ovirajo pisanje. Morala je izbrati med pisanjem ali umiranjem. Njena vrnitev v družbo je postala mogoča s pomočjo knjižničnega sistema in tečajev pisanja. Obiskovala je ljudsko srednjo šolo Orivesi, da bi se učila pri pesniku Ristu Ahtiju, in se zaposlila na rehabilitaciji v knjižnici. Potem je študirala pisanje na Finski kritični akademiji v letih 2016–2018. V letu 2018 je izšla njena pesniška zbirka *Kylmyyden monologi* (Monolog hladnosti).

Poleg tega, da je pesnica, je Tarita tudi slikarka in je že imela svojo prvo razstavo. V svoji poeziji opisuje svoje neugodne otroške izkušnje, zlasti nasilje v šoli in svojo trans seksualnost ali nezadovoljstvo s svojim telesom. Leta 2017 so mladi igralci Q-teatra posneli predstavo z imenom *Tyhmä, ruma, vaarallinen* (Neumno, grdo, nevarno), ki je temeljila na pesniški zbirki Tarite. Živi na južnem Finskem in je aktivna pisateljica blogov.

## Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Preživela je hudo šolsko nasilje in se borila proti ustrahovanju, tako da je svojo zgodbo pripovedovala skozi različne oblike umetnosti.
- Dvomila je v tradicionalne in sedanje ideje o spolni identiteti s sporočilom, da obstaja veliko načinov, kako biti ženska in da oznaka "transspolna" ni potrebna. Je odličen primer nekoga s svojim načinom, da je ženska.
- Je ustvarjalna, nadarjena, njena poezija pa močna in učinkovita. Svoje boleče izkušnje je obdelala in jih spremenila v umetnost.

- **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Tarita si želi po svojih najboljših močeh preprečiti tako težko vzgojo drugih otrok. Njena spolna identiteta že leta povzroča stres, toda po nekaj bolečih fazah je zdaj našla mir in se sprejema kot edinstvena oseba. Tarita ima veliko sodelavcev in prijateljev, ki verjamejo v njen talent in jo podpirajo.

**Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:**

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Predlogi za pisanje
<p><b>15. teden: Pisanje skozi nepričakovane dogodke / težave</b></p>	<p>Tarita pravi: »Verjamem, da imajo stvari svoj namen. Menim, da je pisanje namen mojega življenja. Pomagalo mi je pri obdelavi težkih stvari. Pisanje mi je dalo življenje. «</p> <p>Tarita opisuje pisanje kot "obliko življenja" - to pomeni, da daje strukturo in prostor, kjer lahko daje svoje izkušnje. Danes bomo raziskovali vsebnik metafore in vsebnik pesniške oblike. Ko je življenje pretežko, ga je mogoče upravljati po manjših kosih, zato da vam ni treba gledati vsega naenkrat.</p>	<p>Pomislite na trenutek, ko ste s pisanjem (ali drugimi ustvarjalnimi metodami) prebrodili težave ali krize. Kakšen učinek je imelo? Vam je pomagalo pri okrevanju? Je zdaj v vašem življenju nekaj, za kar menite, da bi pisanje pomagalo obdelati?</p>
<p><b>16. teden: Pisanje sprememb</b></p>	<p>Da bi preživela, je morala Tarita popolnoma spremeniti svoj način življenja. Pisanje je bilo njen glavni motivator in tudi sredstvo za spremembe.</p> <p>Taritin oče si je vzel življenje, ko je bila stara le 4 mesece. Po hudem nasilju v šoli se je zatekla k drogam in samouničenju; kljub temu življenjskemu slogu je nadaljevala s pisanjem, vendar je sčasoma morala izbirati med "pisanjem in umiranjem" - izbrala je pisanje in preoblikovala svoj življenjski slog. Tarita je spregovorila, da obstaja veliko načinov, kako biti ženska. Tarita je tudi slikarka - včasih je pripoved lahko izražena v oblikah, ki niso napisane ali ki ne najdejo besed</p>	<p>Katere so bile največje spremembe v vašem življenju? Ali greste zdaj skozi spremembo? Opišite spremembe, ki ste jih preživeli.</p>
<p><b>18. teden: Pisanje in vaše pravice 2: lokalna/ neslišana zgodba</b></p>	<p>Tarita sicer ni zelo znana, vendar je njena zgodba navdihnila številne domačine. V tem projektu želimo deliti njeno zgodbo. Vaša zgodba bi lahko bila enako navdihujoča.</p>	<p>Zamislite si junakinjo. Pišite o sebi. Zakaj ste junakinja? Kateri dejavniki so prispevali, da ste to postali?</p>
<p><b>20. teden: Pisanje in vaše pravice 4: Pravice otrok</b></p>	<p>Tarita je imela neugodne in krivične otroške izkušnje. Na tem srečanju si bomo ogledali otrokove pravice</p>	<p>Rečeno je bilo, da nikoli ni prepozno za srečno otroštvo. Napišite zgodbo o svojem idealnem otroštvu. Dovolite si sanjati in naj vas sanje tolažijo.</p>





**31. teden: Pisanje  
zaključkov in  
novih začetkov**

Tarita je doživela veliko spremembo in se odrekla prejšnjemu življenjskemu slogu. Svojo preteklost še vedno obdeluje s pisanjem, a tudi pisanje ji je omogočilo začetek novega življenja.

Naštejte najpomembnejše nove začetke v svojem življenju. Ali za vokalom čaka nov začetek ali se že dogaja? Kakšen nov začetek bi želeli doživeti?

**Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

<https://taritaikonen.portfoliobox.net/runot>



# Tarja Halonen

**Datum rojstva:**

24.12.1943

**Država izvora:**

Finska

**Kratka biografija:**

Tarja se je rodila na božični večer, 1943 v Helsinkih. Družina je živela v delavskem okrožju Kallio. Tarjina starša sta se ločila, ko je bila stara le dve leti. Leta 1950 se je njena mama ponovno poročila, njen novi mož pa je postal Tarin oče in vzor. Njena mama je cenila spodobne in skromne ljudi iz delavskega razreda, poštenost in pravičnost, kar je vplivalo na Tarjin pogled na življenje.

Tarja je postala prva v svoji delavski družini, ki je maturirala. Na pravno fakulteto Univerze v Helsinkih je bila sprejeta leta 1963. Leta 1968 je magistrirala iz pravne smeri in začela delati kot odvetnica. Potem nekaj letih dela jo je zaposlila Nacionalna zveza univerzitetnih študentov. Njeno delo v zvezi je spodbudilo njeno zanimanje za politiko in leta 1970 je postala odvetnica v Centralni organizaciji finskih sindikatov, saj je bila prva ženska, ki je tam kdaj delala kot odvetnica.

Najpomembnejši koraki v njeni politični karieri so naslednji: pridružila se je Socialdemokratski stranki 1977, postala članica mestnega sveta Helsinkov 1977, poslanka parlamenta 1979, ministrica za socialne zadeve in zdravje 1987, ministrica za nordijsko sodelovanje 1989, ministrica Pravosodje 1990, zunanji minister 1995 in nato predsednik Finske 2000-2012.

Halonen je delala v različnih kulturnih in športnih organizacijah. Leta 2012 se je pridružila Odboru za mednarodni center Nizami Ganjavi, ki je kulturna, nepolitična organizacija. Njeni cilji so napredek kulture in ustvarjalnega izražanja ter spodbujanje učenja, dialoga, strpnosti in razumevanja med

kulturami in ljudmi. Halonen rada preživlja svoj prosti čas v uživanju v umetnosti in kulturi, skrbi za svoj vrt in telovadi.

### Zakaj predstavlja JUNAKINJO?

- Od povsem običajnega delavskega okolja se je premaknila v pozicijo ljubljene predsednice. Dokazala je, da lahko ženska z močno voljo in trdim delom izpolni svoje sanje.
- V svoji politični karieri je bila aktivna tudi v nevladnih organizacijah. Delovala je za solidarnost, človekove pravice in mir, za enakost spolov in proti rasizmu.
- Je spodbuden primer, kako ločitev staršev ni nujno škodljiva za otroke. Mati samohranilka je lahko enako dobra mati in njeni partnerji se lahko z otrokom zblížajo.

### Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?

Tarjino zanimanje za politiko in podpora, ki jo je dobila od svoje stranke, sta ji pomagala doseči njene politične sanje. V službo je vložila svoje srce in verjela v to, za kar si prizadeva. Vrednote njene matere so vodile njeno politično pot in oblikovale trdna tla za njeno politično razmišljanje. Finska socialna država je deklici iz delavskega razreda omogočila uspeh.

### Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo:

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Predlogi za pisanje
17: Pisanje in vaše pravice1: Vzor sodelovanja in vodenja	<i>Bila je prva ženska predsednica Finske.</i>	<i>Pisanje o svojih otroških in poklicnih sanjah, naštevanje svojih poklicnih idolov. Sanjska delavnica: s čim bi se preživljala, če ne bi bilo omejitev?</i>
8: Pisanje kaj občudujemo - vzor	<i>Boj za človekove pravice, pravice žensk, enakost in spolno enakost</i>	<i>Kako deluje oseba, ki jo občudujete? Za katere vrednote se zavzema? Ali delite te vrednote? Napišite o življenju, ki bi ga radi, in stvareh, ki so za vas najpomembnejše. Druge vaje sprejemanja in terapije predanosti.</i>



<b>12: Viri pisanja za vzornice</b>	<i>Uspela se je povzpeti na sam vrh družbe.</i>	<i>Naštejte glavne vire, ki so vam bili na voljo v vašem življenju? Razmislite, katere vire je ponudila vaša družba, ki bi jih morda jemali kot nekaj samoumevnega</i>
<b>10: Pisanje, kaj cenimo in ščitimo vzornika</b>	<i>Tarja je velik del časa posvetila humanitarnemu delu in zagovarjanju pravic najbolj ranljivih</i>	<i>Kakšne so vaše vrednote? Ali obstajajo združenja, ki delujejo na področjih, ki ščitijo te vrednote? Ste že član nekaterih združenj ali bi se želeli pridružiti?</i>
<b>21: Pisanje in vaše pravice 5: Ženske in delo</b>	<i>Tarja je prihajala iz delavskega okolja in je sprejela svoje družinske vrednote trdo delo, spodobnost, poštenost in pravičnost delavcev. Prvo šolanje za pravnico na univerzi se je prebila skozi politične vloge, da bi postala prva finska predsednica (2000–2012). V svoji politični karieri je bila aktivna tudi v nevladnih organizacijah. Delovala je za solidarnost, človekove pravice in mir, za enakost spolov in proti rasizmu.</i>	<i>Naštejte svoje zadovoljive delovne izkušnje. Izberite eno in pišite o njej. Zakaj je bil nek delovni dan prijeten? Kaj je prispevalo k temu?</i>

### **Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:**

Wikipedia članek:

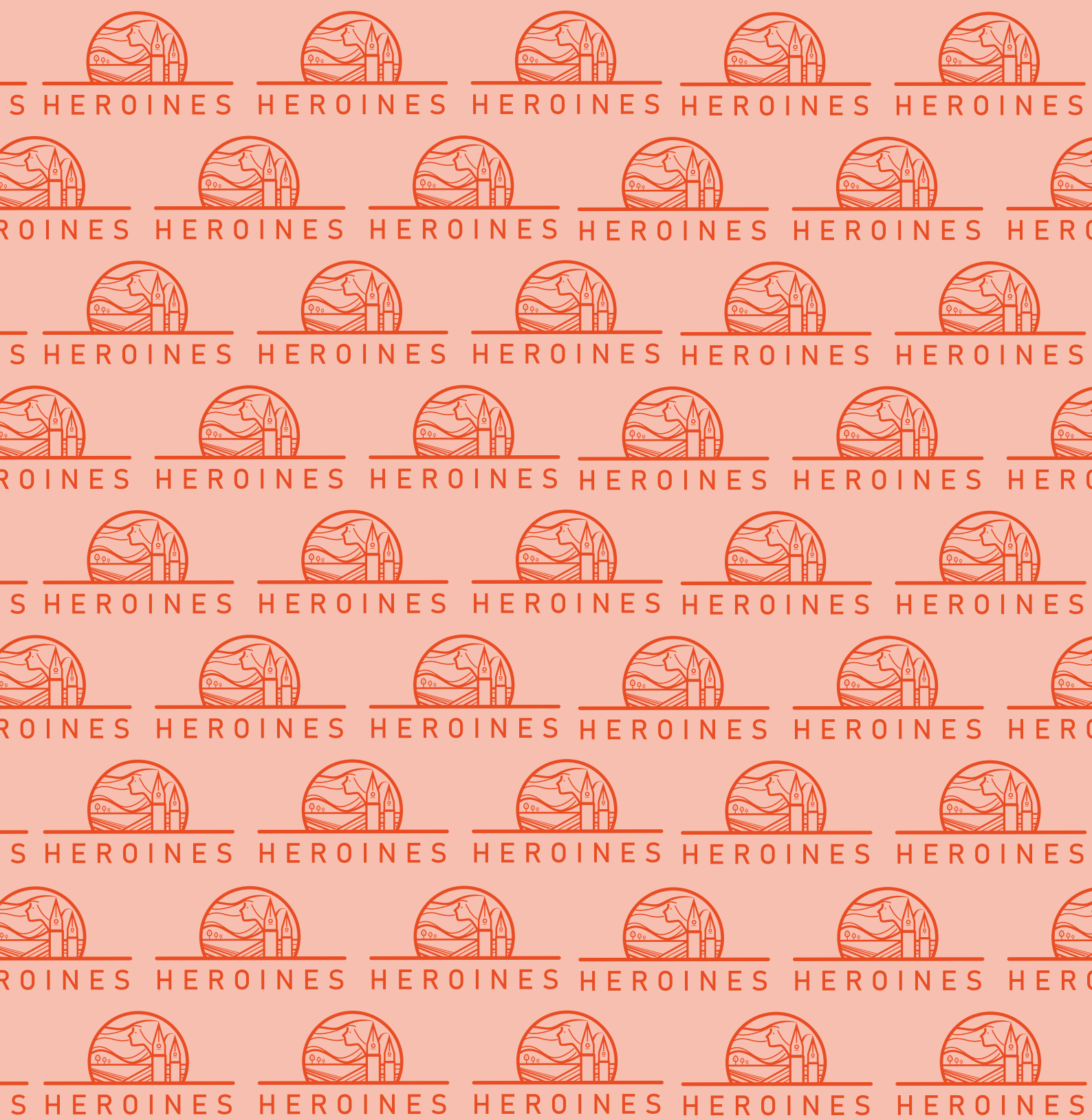
[https://en.wikipedia.org/wiki/Tarja\\_Halonen](https://en.wikipedia.org/wiki/Tarja_Halonen)

Osebna spletna stran:

<https://presidenthalonen.fi/en/>

Dokumentarec *Rouva Presidentti* (Madam President).

<https://www.imdb.com/title/tt2167873/>



[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)



# Waris Dirie

## Datum rojstva:

1965

## Država izvora:

Galkayo, Somalia

## Njene besede:

*V življenju sem morala obvladati številne težke naloge. A ne glede na to, kaj je bilo, je bilo vse odvisno od moje volje. In ravno ta volja me je naredila takšno, kot sem danes.*

## Kratka biografija:

Dirie se je rodila kot eden od dvanajstih otrok v nomadski družini leta 1965 na območju Galkayo v Somaliji. Velik del Dirieinega otroštva je minil v skrbništvu za družinsko čredo in pridobivanju dovolj hrane in vode za preživetje.

Ko je bila stara pet let, je tudi sama utrpela obrezovanje v obliki Infibulacije. Pri trinajstih letih je pobegnila skozi puščavo v Mogadišu, da bi se izognila dogovorjeni poroki s 60-letnim moškim. Najprej je tam ostala pri sorodnikih, kasneje pa so ji rekli, da ne more več ostati.

Eden od njenih stricев, ki je bil takrat somalijski veleposlanik v Združenem kraljestvu, je iskal služkinjo. Tako so jo pripeljali v London, kjer je na somalijskem veleposlaništvu delala brez plačila. Ko je stric moral zapustiti London po izbruhu državljanske vojne v Somaliji, je Dirie pobegnila z veleposlaništva in živela najprej na ulicah Londona, kasneje v domu YMCA. Preživljala se je kot čistilka v lokalnem McDonald'su. Začela je tudi večerne tečaje za učenje angleščine.

Pri 18 letih se je Dirieino življenje nenadoma spremenilo. Po naključju jo je odkril fotograf Terence Donovan, ki jo je leta 1987 skupaj s takrat še neznanom manekenko Naomi Campbell fotografiral za naslov koledarja Pirelli. Od tam je Diriejeva manekenska kariera vzletela; čez noč je postala svetovno znana vrhunska manekenka, ki se je pojavila v oglasih vrhunskih blagovnih znamk, kot so Chanel, Levi's, L'Oréal in Revlon.

Leta 1997 je Dirie na vrhuncu manekenske kariere prvič z Lauro Ziv iz ženske revije Marie Claire govorila o pohabljanju ženskih spolnih organov (FGM), ki jo je prestala kot otrok v starosti petih let skupaj z njenima dvema sestrama. Istega leta je Dirie postala odposlanka OZN za ukinitvev FGM.

Ko je začela kampanjo proti pohabljanju genitalij, je bilo veliko afriških žensk in moških, ki so ji očitali, da je izdala afriško tradicijo in kulturo. Čeprav jo je to zelo prizadelo, je nadaljevala s kampanjo: "Želim, da je Afrika varno mesto za vse otroke, kraj, kjer dekleta ne bodo genitalno pohabljeni in ne bodo več travmatizirana. Ne bi jim bilo treba trpeti, kar sem morala trpeti jaz."

Kasneje je obiskala mamu v Somaliji.

Leta 1998 je Dirie v okviru njene prve knjigo skupaj z avtorico dokumentarne literature Cathleen Miller: Desert Flower, pripravila avtobiografijo, ki je postala mednarodna prodajna uspešnica in kasneje film. Kasneje je izdala še druge uspešne knjige, med drugim Desert Dawn, Letter to My Mother, v kateri pozabi na mamu in Desert Children, slednja pa je bila predstavljena skupaj z začetkom evropske kampanje proti FGM.

Leta 2002 je Dirie na Dunaju v Avstriji ustanovila fundacijo Desert Flower. Fundacija zbira denar za ozaveščanje o svetovnem problemu FGM in za pomoč prizadetim.

Ustanovila je tudi "Desert Flower" center, prvi celostni zdravstveni center za zdravljenje in oskrbo žrtev pohabljanja žensk, ki ima sedež v več državah..

Od leta 2016 so se Dirie in ekipa fundacije Desert Flower odločili, da bo tema "Izobraževanje v Afriki" v središču njihovega dela, v Sierr Leone pa vodijo izobraževalne projekte, namenjene dekletom, ki jih je treba rešiti pred genitalnim pohabljanjem.

Kljub temu je doživela tudi dva napada.

### **Zakaj je JUNAKINJA ?**

Ni podlegla prisili, da bi se poročila proti svoji volji in pobegnila od družine.

Je primer odpornosti, ker je prestala težke situacije (FGM, nasprotovanje volji staršev, pobeg, zavrnitev sorodnika, migracije, brezdomstvo, revščina ...), vendar se ni predala.

Pozabila je mamu, jo obiskala in napisala knjigo o tej zadevi.

Izkoristila je svojo priljubljenost in denar, ki ga ima za boj za pravice žensk.

### **Kateri dejavniki so prispevali k temu, da junakinjo dojemamo kot vzornico, ali je k temu npr. prispevala skupnost, izobraževalci, priznanja za delo, socialne potrebe?**

Nujnost ozaveščanja in ukrepanja proti FGM in prisilni poroki (socialna potreba).

Njena močna odločnost, njena volja vodi njeno življenje.



## Teme učnega načrta, ki jih je mogoče razviti z njeno zgodbo

Teme (učni načrt)	Kateri vidik ponazarja teme ?	Kako ga uporabljati?
Spoznavanje sebe 2	Piše o lastnih izkušnjah, trpljenju zaradi zlorabe pravic (prisilne poroke in FGM)	
Pisanje, kar občudujemo	Lahko jo uporabimo za primer premagovanja številnih stisk, ne preda se in ima močno voljo.	
Pisanje, kar cenimo in ščitimo	Bori se za lastno vrednost: svoje telo in telo drugih žensk. Prav tako ceni svojo svobodo odločanja o svoji prihodnosti in pobegu iz prisilnega zakona.	
Pisanje o težavah	Soočala se je s številnimi težavami, njeno življenje je mogoče uporabiti za razmislek o težavah drugih in sodelovanje z njimi.	
Pisanje preteklih izkušenj	Piše o svojih preteklih izkušnjah, tudi za informiranje o diskriminatornih tradicijah, ki jih trpijo ženske v Afriki.	
Pisanje in vaše pravice: sodelovanje in vodenje	Je zagovornica pravic žensk.	
Pisanje in vaše pravice 2: Lokalna/ neslišana zgodba	FGM in prisilna poroka sta primera, kako lahko kulturne norme ter skupna prepričanja in stališča pomenijo, da ženske diskriminirajo.	
Pisanje in vaše pravice 3: biti viden in imeti glas	Ima glas, lahko bi skrivala svoje pretekle izkušnje, vendar se je odločila, da se o tem oglasi in glasno govori, da bi ozaveščala o tem diskriminatornem ravnanju.	
Pisanje in vaše pravice 4: Pravice otrok	Ko je bila otrok, je trpela zaradi FGM. Njene otrokove pravice niso bile spoštovane.	
Zaščita žensk pred nasiljem 1 in 2	FGM in prisilne poroke so primeri nasilja nad ženskami, ki so v mnogih afriških državah družbeno odobreni, ker predstavljajo tradicijo (spadajo v sistem patriarhata)	Ti primeri nasilja nad ženskami lahko služijo za analizo številnih tem, povezanih s patriarhatom, ter za prepoznavanje in razpravo o lokalni tradicionalni praksi, za katero vedo, da je diskriminatorna ali celo nasilna.
Pisanje skozi spremembe	Njeno življenje je primer, kako se lahko življenje večkrat spremeni.	
Ovire za spremembo	FGM in prisilna poroka sta oviri za spremembo.	



## Viri, ki ponazarjajo njeno vlogo vzornice:

Filmi in dokumentarci:

- *A Nomad in New York* (1995) - BBC dokumentarec o izjemni karieri Waris Dirie.
- [Desert Flower](#) (2009) - Drama temelji na avtobiografskem romanu in bestsellerju.

Knjige:

- Dirie, W. and Miller, C. (1998) *Desert Flower: the extraordinary journey of a desert nomad*. New York: William Morrow.
- Dirie, W. and D'Haem, J. (2002) *Desert Dawn*. London, Virago
- Dirie, W. (2005) *Desert Children*. London, Virago
- Dirie, W. (2007) *Letter to my mother*. Knauro
- Dirie, W (2010) *Schwarze Frau, weißes Land*. Wien, Droemer
- Dirie, W (2013) *Saving Safa: Rescuing a little girl from FGM*. London, Virago
- Dirie, W (2017) *My Africa - The Journey* . Desert Flower.

Glasba:

- "Wüstenblume" (2019) "

The desert flower foundation

<https://www.desertflowerfoundation.org/>



[www.heroines-project.eu](http://www.heroines-project.eu)



Sofinancira program  
Evropske unije  
Erasmus+